DRŽAVN...
Došlo 9. VII. 1932
kraj, prilog

Poštnina plačana v gotovini | Leto LX | V Ljubljani, v soboto 9. julija 1932 | Štev. 154 | Cena 1 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Na razpotju

Ako se bo danes v Lozani v resnici sklenil sporazum med Francijo in Nemčijo v vprašanju reparacij, potem bo zgodovina resnični mir, ki zaključuje minulo vojno, datirala z 8. julijem leta 1932. Zakaj brez dvoma bo po zaslugi Herriota in von Papena z lozanskim sporazumom padla objektivno največja ovira, ki je stala na poti resničnemu pomirjenju med Francijo in Nemčijo, tema dvema vekovnima osiščema Evrope in zapadne kulture. Nemci bodo po Lozani lahko porekli: reparacij ni več, naša domovina se je osvobodila vojnega tributa — in če bodo pametni, bo to dejstvo lahko izhodišče za upostavitev normalnih odnošajev in prijateljskega sodelovanja med dvema najpomembnejšima narodoma naše celine. Francija pa se bo pred zgodovino mogla ponašati s tem, da je doprinesla na oltar miru in kulture največjo žrtev, ki si jo je mogoče misliti, ko se je odrekla pravični odškodnini za strašno gorje in škodo, ki jo je prizadel brez njene krivde njej in velikemu delu sveta napad Viljemovih polčišč na miroljubne narode Evrope.

Kdor gleda svetovno dogajanje s krščanskega stališča, se bo veselil, da so se likvidirali tragični računi vojne — saj je narodi kot taki niso bili krivi, in če bi moral kdo plačati krivdo za ta brezumni požar, bi bili to tisti vladarji in diplomati, ki danes uživajo v miru »odškodnino«, katero jim plačujejo narodi za to, da so jim naprtili vojno z vsemi njenimi pogubnimi posledicami. Na drugi strani pa je vojna prinesla mnogim narodom svobodo in državno samostojnost, ki je več vredna od denarja, tako da bodo izpad reparacij, ki je na sebi krivičen, lažje prenesli. Sicer pa bo ta škoda zmanjšana po aranžmanih, ki bodo nujna posledica lozanskega sporazuma, in če se svet resnično iztrezni, poučen po božji šibi gospodarske mizerije, bo s črtanjem vseh meddržavnih dolgov, ki so bili sklenjeni po sili vojne, lahko postavil sebi temelj novega gospodarskega dviga in moralne restavracije.

Da svet ne išče sporazuma samo zaradi gospodarske stiske, ampak tudi iz čustva pokore in kesanja (čemur se more smejati samo kak materialističen puhlež), to nam izpričuje mnogo pojavov na polju povojne duhovne kulture in stremljenj. Res se je Grandi v Lozani tako duhovito skliceval na peto prošnjo Očenaša v prvi vrsti zato, da upravičeno Angleže spomni na to, da morajo tudi oni odpustiti dolgove onim svojim zaveznikom-dolžnikom, ki bodo zaradi odpovedi reparacij oškodovani. Toda ta motiv ni edini. Kakor ob tej priliki dobro pripominja glasilo svete stolice »Osservatore Romano«, se je v vseh državnikih sveta pod pritiskom absurdnih razmer, povzročenih po vojni, podzavestno izoblikovalo prepričanje, da iz najglobljih kriz človeške zgodovine nikoli ni bilo drugega izhoda kakor v aplikaciji kakšne formule iz evangelija, ki ga ljudje prezirajo, kadar se jim godi dobro, h kateremu pa se morajo zateči vsikdar, kadar ne najdejo več nobene poti iz kaosa. Dokler je bila gospodarska konjunktura sveta sijajna, se je zdelo državnikom, da reparacijskega vprašanja ni mogoče rešiti zaradi neskončno zapletenih praktičnih težav; zdaj, ko se pod nogami narodov odpira čedalje globlje brezdno, pa so se vsi spomnili, da ni nobenega bolj realnega sredstva rešitve iz sedanjega položaja kakor v primeni Očenašove molitve: »In odpusti nam naše dolge, kakor mi odpuščamo svojim dolžnikom.« V tem duhu je bila tudi že koncipirana formula, ki jo je v svoji znani noti predlagal pokojni papež Benedikt XV. velesilam kot podlago miru, dočim so velesile sprejele formulo protestantovskega racionalista Wilsona, ki je osnoval mirovno pogodbo na čisto drugi formuli, katera je v direktnem nasprotju s preprosto moralo ljubezni in odpuščanja, vprvič oznanjeno od nazareškega Učitelja v pridigi na gori v najrezkejšem nasprotju s formulo židovskega mednarodnega prava: Oko za oko, zob za zob!

Kulturni narodi stoje na važnem razpotju. Lozanski sporazum (ako se uresniči), more pomeniti začetek nove dobe, ko se bo lahko svet iznova uredil na osnovi, koje predpogoj je resnično odpuščenje vseh dolgov in krivde, vseh zmot in blodenj, izvirajočih iz pohlepa. Lahko pa tudi pomeni povod in priliko za vse zlohoteče elemente, da se egoistični in maščevalni nagoni še bolj razvežejo in da se pospeši propad dosedanje evropske kulture, ki ga je napovedal prvi ideolog nemškega narodnega socializma, Oswald Spengler. Mi smo pa slejkoprej prepričani, da se začenja preporod, čeprav bo na tej poti padlo še mnogo žrtev po krivdi nacionalnega fanatizma, nestrpnosti in predsodkov.

Dunajska vremenska napoved. Severne in južne Alpe: Nobene bistvene izpremembe. Vzhodni rob Alp: Izpremenljivo oblačno, verjetne so hude nevihte, morda padec temperature.

Zagrebška vremenska napoved. Spremenljivo, oblačno, toplo, možne so lokalne nevihte.

Odločilen trenutek v Lozani

Sporazum dosežen

Lausanne, 8. jul. »Gaudium magnum annuntio vobis!« — tako se glase poročila iz Lausanne od 7. t. m. **Ker je namreč nemška delegacija odstopila od svoje zahteve, da naj se v reparacijskem sporazumu proglasi neveljavnost paragrafa 231 versaillske mirovne pogodbe, zato je nastopila največja verjetnost, da se bo jutri med Francijo in Nemčijo, oziroma med državami upnicami in državami dolžnicami, v kolikor se tiče to velesil, podpisala pogodba, ki enkrat za vselej črta nemško vojno odškodnino.**

Največja ovira

Potem, ko je francoska delegacija izjavila svojo popolno pripravljenost, da se odreče reparacijam, in potem, ko so Nemci izjavili, da so pripravljeni, čeprav ne pod naslovom odkupa, prispevali v času, ko bodo to mogli, gotovo vsoto za gospodarsko restavracijo Evrope, se je zdelo, da se bodo pogajanja vršila v glavnem samo še okoli višine te vsote. Ko pa je bila višina vsote več ali manj sporazumno že določena, je nastala nova težkoča.

Nemška delegacija je namreč zahtevala, da naj se črta čl. 231 versaillske mirovne pogodbe, ki pravi, da je svetovne vojne moralno kriva Nemčija. Če se namreč črtajo reparacije, tako so argumentirali Nemci, potem je edina logična posledica, da se črta tudi ta člen mirovne pogodbe, ker so zavezniki na tem členu bazirali svojo zahtevo po vojni odškodnini. Seveda nemški delegaciji ni bilo toliko na tej logični posledici, kakor na tem, da odnesejo domov največji uspeh, ki si ga je mogoče misliti, namreč formalno razveljavljenje one določbe, na kateri počiva vsa stavba versaillskega miru. Francozi tega seveda niso mogli sprejeti, daso so Nemci skušali ta predlog maskirati z argumentacijo, da bo le s tem popolnim razčiščenjem lahko nastopila solidna era miru v Evropi.

„Ne, ne, ne, ne!"

Herriot, ki je vzel nase ogromno odgovornost pred svojo domovino že s tem, da se je definitivno odpovedal reparacijam in s tem sam napravil močan sunek v stavbo versaillske mirovne pogodbe, kar bo mogel zagovarjati le zato, ker se naslanja v tem oziru na močno večino celokupne levice v Franciji — Herriot te nemške politične zahteve na noben način ni mogel sprejeti. Zakaj v tem pogledu bi ga bila podpirala samo primeroma majhna skupina skrajnega levega krila njegove stranke in celo med socialnimi demokrati v tem vprašanju ne bi bil dobil soglasja. Herriot je na vsak način moral varovati načelo nedotakljivosti versaillske mirovne pogodbe vsaj v principielnem pogledu. Zato je Herriot francoskim časnikarjem 6. t. m. odločno izjavil: **»Kar se tiče nemških zahtev, tičočih se versaillske pogodbe, ne morem odgovoriti drugače, kakor: ne, ne, ne, ne!«** Na drugi strani so seveda tudi Nemci ostali skoro do zadnjega neodjenljivi, zakaj von Papen je na vsak način hotel prinesti domov g. Hitlerju, kateremu se von Papen itak zdi preveč popustljiv, mastno ribo: anulacijo »sramotne suženjske pogodbe v Versaillesu!«

„Nebo se je zjasnilo"

Po zaslugi neumornega delovanja MacDonalda pa se pogajanja kljub nepopustljivosti na obeh straneh niso prekinila. Seja se je vrstila za sejo, delegati so morali sejati podnevi in ponoči, in končno so žurnalisti po polnoči od 7. na 8. t. m. videli Herriota, kako je po sestanku z MacDonaldom in Chamberlainom prišel iz sobe vedrega obraza, rekoč žurnalistom samo sledeče besede: »Nebo se jasni! Sem truden in grem spat. Lahko noč.« To lakonično izjavo so takoj tolmačili kot indirektno potrditev vesti, ki so se bile uro prej razširile v krogih konference, češ **da so Nemci spričo kategoričnega ne! Francozov opustili svoje politične zahteve, zato pa od svoje strani postavili neke druge pogoje.**

Nove nemške politične zahteve

Nemci sedaj zahtevajo: 1. da se še **reducira številka one vsote, ki jo ima odplačati Reich za gospodarsko obnovo Evrope, 2. da Francija ne sme zahtevati, da bi se v Nemčiji postopalo proti narodnemu socializmu ali pa proti Hitlerjevim mladinskim organizacijam, 3. da se od Nemčije ne smejo zahtevati garancije glede vzhodnih meja (poljski koridor). Kar se tiče vprašanja odgovornosti za vojno kakor tudi nemške zahteve, da se ima v pogledu armade izenačiti z ostalimi velesilami, naj se ta vprašanja prinesejo pred Društvo narodov oziroma pred razorožitveno konferenco v Ženevi. Kar se tiče višine odplačilne vsote, Nemci nočejo plačati več kot 2 milijardi mark.**

Veliko upanje na uspeh

Splošno mislijo, da je zadnji veliki korak bil storjen in da je največja ovira za sporazum premagana, tako da pogajanja sedaj ne bodo trajala več dolgo. Z eno besedo, definitivni in popolni sporazum je pred vrati. Odločilen razgovor se je začel po polnoči, in sicer med von Papenom in Chamberlainom. Ameriški žurnalisti pravijo, da bodo te vesti, ki so jih takoj radio telegrafirali v Newyork, povzročile tam ogromen dvig papirjev.

Bukarešta, 8. julija. ž. Snoči ob 7 je prispel semkaj princ Sikst od Parme, ki je bil danes sprejet v avdijenco pri kralju Karolu.

Budimpešta, 8. julija. ž. Italijansko-madjarska **pogodba o zračnem prometu je bila danes podpisana v Rimu.**

Lausanne, 8. julija. tg. **Odločilno posvetovanje med nemško, francosko in angleško delegacijo je bilo končano ob 2 popoldne. Herriot je izjavil: »Stvar je gotova, o podrobnostih bomo še govorili, v glavnih linijah pa je sporazum dosežen. V znak sporazuma dovolite, da poljubim eno Nemko in eno Francozinjo!« Nato je poljubil nemško plavolasko, ki je sedela poleg njega, potem pa francosko časnikarko. V svojem hotelu je potem Herriot ponovil časnikarjem, ki so ga tam čakali, še enkrat svoje veliko veselje in rekel, da bo zvečer sprejel zastopnike svetovnega tiska, da jim bo povedal prijateljske besede. Urediti je treba samo še tehnične podrobnosti.**

MacDonald je po končani odločilni seji vzkliknil zastopnikom listov: »Zelo dobre vesti! Gotovi smo!«

Na seji šestih vabečih držav se je popoldne ob 16.15 sklenilo v Ouchyju, da bo oficielna plenarna seja konference, na kateri naj se sprejme sklenjeni dogovor, danes zvečer ob 9 v veliki dvorani hotela Beaurivage. K tej seji bodo imeli pristop samo časnikarji. Jutri dopoldne pa bo slovesna javna zaključna seja konference.

Vsebina finančnega sporazuma.

Finančna klavzula reparacijskega dogovora ima nasledinje pogoje, kolikor se je moglo do sedaj ugotoviti: Nemčiji se prizna triletni moratorij do 1. julija 1935. Nemško plačilo bo znašalo v nominalu 3 milijarde mark, ki se bodo dale na trg v obveznicah od 1. julija 1935 dalje, in sicer po enotnem kurzu 90%. Ta kurz se naj po 12 letih zniža po sklepu dvetretjinske večine mednarodne reparacijske banke v Baslu, pri kateri se bodo ti boni založili. Obresti bodo znašale 5%, amortizacija pa 1%, dočim bodo boni tekli 37 let.

Povratek Herriota.

Pariz, 8. julija. tg. Herriot se bo vrnil v Pariz v soboto ali nedeljo. V ponedeljek se začne v poslanski zbornici debata o sanacijskem programu, v torek bo Herriot poročal parlamentarnim odborom o lausannskih dogodkih, v četrtek pa bo v plenumu zunanjepolitična debata. Kakor poročajo listi, je Herriot v Lausanneu odklonil tudi predlog konzultativnega pakta med velesilami, ker bi tak pakt izoliral Francijo od njenih malih zaveznic. Tako se kot razlaga navaja, da bi velesile med seboj vendar ne mogle govoriti o nemških političnih zahtevah, ne da bi čule tudi glas Poljske.

Kaj pa male države

Lausanne, 8. jul. AA. Odbor za takoimenovane vzhodne reparacije je izdelal besedilo protokola, v kateremzainteresirane države priporočajo lauzanski konferenci, naj se takoj ustanovi poseben odbor za ureditev vprašanja omenjenih reparacij. V ta posebni odbor bi morali vsekako vstopiti zastopniki Jugoslavije, Grčije, Madjarske, Romunije, Bolgarije in Češkoslovaške. Razen o vprašanju omenjenih reparacij bi se ta poseben odbor ukvarjal tudi z nekaterimi drugimi političnimi vprašanji, ki so v zvezi z reparacijami.

Odbor bi se moral sestati pred svetovno gospodarsko konferenco, da bi na njej mogel že predložiti svoje resolucije.

Navedeni protokol zahteva v imenu prizadetih držav, da se plačila meddržavnih dolgov odgode do 15. septembra.

Tudi Bolgarija bo zahtevala črtanje reparacij

Belgrad, 8. julija. l. Iz Sofije poročajo, da se je zemljoradniški stranki posrečilo, izvršiti pritisk na vlado, da se bolgraski parlament sestane k redni seji okrog 20. avgusta, kot je želel Anastasov ob priliki svojega sestanka z bolgarskim predsednikom vlade na belgrajskem kolodvoru. Narodno sobranje bo na tej izredni seji, za katero vlada že sedaj veliko zanimanje, tako v domačih političnih krogih kakor med bolgarskimi emigranti, predložilo široko amnestijo vseh bolgarskih emigrantov ter rešilo tudi nekatera druga vprašanja o novi upravni razdelitvi države ter o reformi srednjega in višjega šolstva. Dozdeva se, da bo sobranje še pred počitnicami izglasovalo soglasno resolucijo, da ima bolgarska vlada pravico zastopati v Ženevi ozir. v Lausanneu samo takšno stališče glede vojnih dolgov in reparacij, ki bo imelo za cilj, da se vsi mednarodni dolgovi kratkomalo črtajo, če se bodo države obvezale, da se razorožijo vsaj za 25%, kakor je to predvidela Severna Amerika.

Nemški fašisti razbili pruski deželni zbor

Nečuveno ponašanje hitlerjevcev

Berlin, 8. julija. tg. **Narodni socialisti so danes v viharni seji razbili pruski deželni zbor. Kot povod so porabili svoj nečuveni predlog zakona za amnestijo, ki nikakor ni združljiv s temeljnimi načeli pravnega reda in ima samo ta namen, da bi ta zakon zagotovil pristašem narodnih socialistov nekaznjivost za vse politične postopke in zločine. Pruski državni svet je zato ugovarjal proti taki amnestiji in sestavil nov predlog za amnestijo, ki izloča iz nekaznjivosti najhujše zločine. Na današnji seji pruskega deželnega zbora so še enkrat glasovali o narodno-socialističnem predlogu za amnestijo, ki ga je državni svet zavrnil, ter je bil rezultat glasovanja ta, da je glasovalo za tako amnestijo samo 244 poslancev, proti pa 157. Ker se torej ni dosegla dvetretjinska večina, ki je potrebna, da se ovrže ugovor državnega sveta, se je začel pri narodnih socialistih strahovit hrup. Voditelj narodnih socialistov Kube je izjavil, da nima za načrt državnega sveta prav nobenega interesa, da tak načrt državnega sveta pomeni zasmehovanje milijonov nemških ljudi, da je zasmehovanje, da predloži državni svet tak »šmarenc«, katerega imenuje »amnestija«! Zato je treba sedaj reči: »Napraviti konec vsej gnili domišljiji! Narodni socialisti so viharno odobravali ta nastop in s tem onemogočili vsakršno posvetovanje v pruskem deželnem zboru do novih državnozborskih volitev, katere bodo omogočile nove politične odločitve. Narodni socialisti so trikrat zaklicali: »Heil Hitlerju«, komunisti pa so jim odgovorili s tem, da so zapeli svojo pesem. Nato so zapeli tudi narodni socialisti, potem pa sta obe stranki zapustili dvorano.**

Težkoče razorožitve

„Fašizem sovraži mir"

Pariz, 8. julija. AA. »Journal« komentira včerajšnje delo v Ženevi, kjer se je vršila javna seja glavne komisije za razorožitev in pravi, da povzroča vprašanje vojaških efektiv mnogo težkoč, in sicer najbolj zaradi nerednih formacij.

V nekaterih državah, pravi list, ne obstoje take formacije, spet v drugih državah pa te formacije predstavljajo veliko silo. Nedavno je neki italijanski list objavil, da je v Italiji 900 tisoč balile, to je otrok, ki se poučujejo v vojaških stvareh. Tudi v Nemčiji je okoli 100.000 raznih napadalnih čet itd.

Vse to kaže, pravi »Journal«, s kako velikimi težkočami se je treba boriti na ženevski razorožitveni konferenci v svrho znižanja vojaških efektiv.

Pariz, 8. julija. AA. Medtem ko Italija zahteva v Ženevi čim večje znižanje obroževanja, bo zanimivo navesti članek Mussolinija, ki ga je včeraj objavil »Giornale di Geneva« in ki naj pride v novo italijansko enciklopedijo.

V tem članku pojasnjuje duce fašistično pojmovanje miru in vojne in pravi, da fašizem ne veruje ne v možnost ne v koristnost svetovnega miru. Zato fašizem odklanja pacifizem. Vojna razvije napore vseh ljudskih sil in daje pečat plemenitosti tistim narodom, ki imajo toliko poguma, da gredo v vojno.

Amerika vztraja pri svojem

Newyork, 8. julija. tg. Glede Baldwinovega protipredloga, da bi se tonaža ladij in jakost topov znižala za eno tretjino, je izjavil Stimson, da misli odkrito na bodočnost, ker bi bile izpremembe mornarice sedaj preveč drage. Amerika pozdravlja ta predlog kot izraz istega duha s Hooverjevim predlogom in ga bo skrbno proučila. Amerika pa ne bo dovolila nobenih mornariških redukcij, če kontinentalne države ne bodo istočasno izvršile tudi redukcije na suhem.

Washington, 8. julija. ž. Senator države Minnesota, Shipstead, je izročil senatu predlog, v katerem poziva ameriško vlado, da črta vse medzavezniške vojne dolgove in sicer pod pogojem, da vse države dolžnice znižajo svoje oboroževanje za 25 odstotkov.

Politični pogoji za avstrijsko posojilo

Dunaj, 8. julija. AA. Kakor se z gotovostjo doznava, bo Avstrija morala, če naj dobi dolgoletno posojilo, podpisati politični protokol, po katerem se bo morala za nadaljnih 20 let odreči sleherni politični in gospodarski prostosti gibanja. Podobni pogoji ženevskega protokola iz leta 1922. veljajo do leta 1943. Novo posojilo bi to avstrijsko obvezo podaljšalo do leta 1953.

Ottawa in Evropa

Neštevilno načrtov o spojitvi Anglije z evropsko celino po podmorskem predoru skozi Canal là Manche je že bilo zgrajenih do potankosti, zanje se je ognjevito zavzemal francoski tisk in tudi del angleške javnosti, toda pred angleškim narodnim predstavništvom so ti načrti vselej klavrno propadli. Anglija hoče ostati na svojih otokih, nikakor noče moderne prelagodne zveze z Evropo, da bi se njeni sinovi ne pomehkužili, temveč bi se v večni borbi z najnevarnejšim in najskrivnostnejšim vseh elementov, z morjem, utrjevali svoje moči za nadvlado nad angleškim imperijem z britanskih otokov, ki leže nekako na sredi morske poti proti Daljnemu Vzhodu in Zapadu. Ne samo nobenega vojaka, temveč niti en penny za morebitne zapletljaje v Evropi! to je bilo povojno geslo vse angleške javnosti. Misel o Panevropi je Anglija zavrnila ne samo zato, ker ne bi rada imela opravila z enotnim blokom evropskih držav, pač pa tudi radi tega, ker hoče ohraniti v mednarodnem pogledu dosedanjo svobodo. Prav iz teh razlogov niso Angleži navdušeni za Zvezo narodov in bi jo prav gotovo pričeli minirati, in tudi zrušili bi jo, kakor bitro bi se otresla njihovega vpliva in bi postala v kateremkoli pogledu nevarna njihovim interesom. Angleži hočejo ostati s svojim imperijem svet zase. Nepričakovana reakcija na dogodke v Indiji in na razvrednotenje funta sterlinga, ki je zadalo hud udarec angleškemu prestižu v vsem svetu, se je pokazala pri lanskih volitvah, ko je zmagala »narodna fronta«, ki so jo vodili konservativci. Takrat smo rekli, da je angleški narod stisnil zobe in od takrat bije po žilah mračne City in Foreign-Office-a trdna volja, ohraniti imperij za vsako ceno. To mrzlejšo sapo so že britko občutili v Indiji, na Cipru in na Malti in v zadnjem času tudi na Irskem.

Angleži imajo preveč politične skušnje za seboj, da bi se vdajali nadam, da je mogoče imperij obdržati in ga tudi utrditi s politiko železne roke, ako se zanj ne ustvarijo realnejši temelji, ako se narodom, ki hočejo narazen, ne pokaže resnična korist, ki jo imajo od svoje pripadnosti imperiju samemu. Kolonije in dominijoni morajo priti do prepričanja, da jim je edino v okviru ogromnega angleškega imperija zagotovljen kulturni in predvsem gospodarski napredek, t. j. rešitev iz današnje gospodarske krize. Zato je treba utrditi gospodarske stike in vezi med dominijoni in metropolo; kajti globoke brazde, ki jih režejo v morje težko natovorjene ladje, so najboljše politične vezi angleškega imperija.

Utrditev gospodarskih vezi bi prinesla velike koristi tudi angleškemu gospodarstvu samemu, posebno angleški industriji, ki je zašla v hudo krizo kakor vse druge. Pospešiti izmenjavo blaga med dominijoni in Anglijo je mogoče edino s tem, da se znižajo, ako že ne odpravijo carine, ki ločijo tržišča dominijonov od metropole, in da se tako ustvari ogromna gospodarska enota, ki bi jo tvorili Anglija in dominijoni.

To nalogo naj reši gospodarska konferenca v Ottawi, ki se prične prihodnji teden. Vzrok, da je bilo za sedež konference določeno prav glavno mesto Kanade leži v tem, da tvori prav Kanada najbolj ranljivo točko zasnovanega gospodarskega imperija, ker leži v gospodarskem območju Združenih držav. Brezdvomno obupen je poskus, izločiti Kanado iz ameriškega območja in jo vključiti v bodoči veleangleški gospodarski blok. To se je posebno pokazalo pred dobrim letom, ko je hotela Kanada na vsak način povečati izvoz pšenice v Anglijo in so Angleži za protiuslugo zahtevali, naj kanadska vlada dovoli posebne ugodnostne carine za izdelke angleške industrije. Najboljši kupec kanadskega blaga ni Anglija, ki je v letu 1931 kupila v Kanadi za 171.4 milijona dolarjev blaga, temveč Združene države, ki so izvozile iz Kanade v tem času za 257.1 milijona dolarjev blaga. Prav tako kupi Kanada skoro štirikrat toliko blaga v Združenih državah (393.8) kakor na Angleškem (109.5). Kako naj Kanada dovoli prednostne carine angleškim industrijskim izdelkom, ko je gotovo, da bi Amerika takoj odgovorila s povišanjem carin na kanadsko blago? Katera angleška vlada bi bila v stanu, jamčiti Kanadi, da bo Anglija s povišanjem uvoza kanadskega blaga nadomestila zgubo, ki bi jo Kanada imela radi trgovinsko-političnih represalij od strani Združenih držav?

Na nič manjše težave ne bodo v Ottawi naleteli, ko bo treba trgovinske odnose med Anglijo in ostalimi dominijoni postaviti na zaželjeno podlago. V tem pogledu bi bilo najlažje najti ugodno rešitev med Anglijo in Irsko; saj n. pr. Irska izvaža na Angleško 93.3% vsega svojega izvoza in uvaža 80.8% svojega skupnega uvoza. Toda radi političnega boja za popolno neodvisnost Irske in radi carin, ki jih je Anglija uvedla v zameno na irsko blago, bo vprašanje obnovitve in poglobitve trgovskih odnosov med Anglijo in Irsko ena izmed najkočljivejših točk ottawske konference.

Radi istih trgovinsko-političnih razlogov, kakor za dominijone, je problem silno težak tudi za Anglijo. Kako naj Anglija dovoli posebne ugodnosti n. pr. uvozu kanadske pšenice, a istočasno obdrži tržišča svoje industrije v drugih državah, ki ne pripadajo angleškemu imperiju? Ali bi te države na posebno ocarinjenje njihovih kmetijskih pridelkov ne odgovorile s povišanjem carine na angleške industrijske izdelke? V Ottawi bodo naleteli na iste ovire na velikem, kakor so naleteli nanje na majhnem v Londonu, ko je šlo za osnovanje podonavskega gospodarskega bloka. Nekatere države ob Donavi, kakor n. pr. naša, se ne morejo priključiti bloku, dokler nimajo zagotovila, da ne bodo druge države, kakor Italija in Nemčija, na uvedbo prednostnih carin med državami podonavskega bloka odgovorile s povišanjem carin na naše pridelke.

Konferenca v Ottawi se bo vendar vršila in pri vseh teh težavah je verjetno, da bo rodila vsaj nekaj uspeha, z angleškega vidika namreč. Angleži se dobro zavedajo, da na eni sami konferenci, čeprav se nanjo pripravljajo skoro leto dni, ni mogoče ustvariti tako ogromne zaključene gospodarske enote, ki naj bi jo tvorile edinice s tako različnimi gospodarskimi interesi, kakor so angleški dominijoni. Toda prav tako vedo Angleži, da vsak kamen, ki ga bodo odkrušili z visokih carinskih zidov med dominijoni in metropolo, pomeni za njihovo gospodarstvo korak naprej. Samo vztrajnosti je treba in te je angleški narod tudi v boju z gospodarsko krizo dovolj pokazal. Geslo »Bye british!« ni ostalo samo na papirju angleškega tiska, temveč Angleži ga tudi izvajajo, ko njihove dame nosijo s ponosom samo angleško blago, ko se njihovi klubi ponašajo s kosili iz izključno angleških pridelkov in angleškega sadja, ko že vsak pripros delavec daje prednost angleški slanini pred dansko! Ni zadosti, da mi samo obžalujemo snovanje zaprtih gospodarskih enot, ki carinske zidove med posameznimi državami še povišujejo, kakor smo obžalovali odpravo svobodne trgovine v Angliji, temveč čas bi bil da preide Evropa v obrambo. Ameriška vlada je že črtala kredit (40.000 dolarjev) za ameriško delegacijo na svetovni gospodarski konferenci! Evropa bo torej morala sama misliti na rešitev. —ski.

Francoska podmornica na dnu morja

Potopljenih vsega skupaj 63 oseb — Vzrok skrajna neprevidnost personala?

Pariz, 8. jul. Šele v poznih urah včerajšnjega popoldneva so začeli krožiti v Parizu prvi glasovi o strašni katastrofi, ki je na misteriozen način zadela francosko mornarico. Velika podmornica »Prométhée« se je potopila v vodah Cherbourga blizu rta Hague, ne da bi bili znani vzroki.

Nenadna katastrofa

Podmornica, ki ima 1379 ton in je bila spuščena v morje 28. maja 1930 v cherbourškem arzenalu, še ni bila izročena upravi mornarice, čeprav je bila že popolnoma opremljena in oborožena. Spadala je k skupini petih velikih podmornic, ki vsebuje ladje »Phoenix«, »Persée«, »Pégase«, »Prothée« in »Prométhée«, ki je danes izgubljena.

Vsaka izmed teh podmornic je oborožena z enim topom 100 mm, z enim protiletalskim topom 35 mm in z enajstimi cevmi za izpuščanje torpedov. Na vsaki ladji je posadka 10 častnikov in 48 podčastnikov in matrozov.

Podmornica »Prométhée« je že dva meseca delala poskusne vožnje hitrosti, potapljanja motorjev, učinkovitosti topov itd. Pri vsaki vožnji so bili vkrcani tehniki, inženjerji in delavci ladjedelnic in podjetij, ki so sodelovala pri gradbi.

7. t. m. zjutraj se je vožnja začela čisto normalno. Kaj se je zgodilo, da podmornica ni prišla več na površje, se do sedaj še ni moglo pojasniti.

Ob hipu nesreče

Ko se je podmornica nahajala blizu rta Hague, je drugi častnik, ki se je nahajal na mostu, poklical na krov kapitana, ker se je ladja na čuden način stresala, da tega nikakor ni bilo mogoče pojasniti. Komaj je kapitan bil na mostu, že se je podmornica, ki je vozila na površini, začela s strašno naglico potapljati.

Ljudje, ki so bili na krovu, so hitro poskakali v morje, dočim tega posadki, ki se je nahajala v notranjosti, ni bilo mogoče. Dno je na mestu nesreče globoko nad 50 metrov. Možem, ki so se nahajali na krovu, se je še posrečilo, da so spustili dva majhna rešilna čolna, v katerih so našli prostora kapitan Dumesnil, drugi častnik, podčastniki Bienvenue, Prigent, Gousgouen in nekateri matrozi.

Blizu kraja nesreče je bila ribiška ladja »Jette«, ki je takoj pobrala plavajoče in se potem z njimi podala v Cherbourg. Alarmirala je pristanišče in takoj so odpluli na odprto morje kanonirka »Ailette« s pristaniškim admiralom na krovu, štiri rešilne ladje in tri podmornice »Ariadne«, »Eurydice« in »Danae«, opremljene z rešilnimi aparati za silo.

Obenem so odleteli iz aeronavtičnega centra v Cherbourgu poizvedovalni aeroplani in hidrovolani, upajoč, da bi mogli iz višine ugledati podmornico. Iskanje je trajalo do solnčnega zahoda, je pa do sedaj ostalo brezuspešno.

Malo upanja

Mornariško ministrstvo si ne more pojasniti vzrokov te nenadne katastrofe. Podmornica sicer še ni bila izročena mornariški upravi, je pa bila že popolnoma opremljena in je prestala veliko preizkušenj, med njimi tudi poizkušnje podmorske plovbe v srednjih globočinah. Dozdaj so se stvorile hipoteze kakšnega napačnega manevra ali kakšne nepazljivosti moštva, ki je mogoče odprlo podvodne ventile, ko je podmornica imela še odprte krovne in obkrovne odprtine. Toda ta hipoteza je zelo neverjetna, ker prvič predpostavlja vprav horendno nemarnost moštva, drugič pa je podmornica imela topot povelje, da dela poizkuse samo v nadpovršinski plovbi. Najbolj verjetno je, da je podmornica imela konstruktivni defekt, ki se je šele sedaj odkril.

Komunike mornariškega ministra pravi, da vodi rešilna dela general mornariškega tehničnega urada Malavoy, kojega dela so pa otežkočena po močnem valovanju morja v coni nesreče.

Rešilna dela

Pozno zvečer je dospela na mesto nesreče križarka, ki ima na krovu privezan balon. Vendar je malo upanja, da bi se podmornica mogla dvigniti, da bi se mogla posadka rešiti. Kapitan podmornice, ki se je z drugim častnikom, tremi podčastniki in štirimi pomorščaki rešil na podmorničnem rešilnem čolnu, je bil obširno zaslišan. **Izjavil je, da se je katastrofa zgodila v tričetrt minute brez vsakega vidnega vzroka. Ladja je plula normalno z majhno brzino in se je nekolikokrat stresla, zaradi česar je drugi častnik kapitana poklical na krov. Izjavil je, da se je po njegovem mnenju nesreča zgodila vsled vdora vode, ker je slišal krike iz odprtih odprtin podmornice.**

Vtis nesreče

Če stvari stoje tako, kakor domneva kapitan — in njegova hipoteza se zdi zdaj vedno bolj verjetna — potem je pač bila vsa posadka takoj mrtva. Minister mornarice Leugyes je izjavil, da se bo storilo vse, kar je mogoče, da se ladja čim preje dvigne. Novica se je seveda v Cherbourgu bliskoma razvedela in svojci posadke so takoj prihiteli pred admiraliteto, kjer še vedno čakajo s strahom v srcu. Posadka »Prométhéea« je štela 10 častnikov in 48 podčastnikov in pomorščakov. Od teh sta se rešila dva častnika, trije podčastniki in dva pomorščaka, torej vsega sedem oseb. **Na dnu morja pa se nahaja 41 mornarjev, med njimi 8 častnikov.** Razen posadke pa so bili vkrcani en ladijski inženjer, en inženjer tvrdke Schneider, trije tehnični vodje mornariškega tehničnega urada, 12 delavcev cherbourškega arzenala, dva nadmonterja in trije delavci tvrdke Schneider. **Vsega skupaj se torej nahaja na dnu morja 63 oseb.**

Podmornica leži 75 metrov globoko

Pariz, 8. julija. tg. Vsi vlačilci v pristanišču Cherborg ter več križark in torpedovk je takoj odplulo, da poiščejo potopljeno podmornico »Prometej«. V kratkem času je križarka »Ailette« našla mesto, kjer je podmornica potopljena. Obenem pa se je na žalost ugotovilo, da leži podmornica 7 milj od brega v globočini 75 m. Reševalne priprave pristanišča pa niso zadostne, da bi mogle rešiti podmornico iz tolike globine. Razen tega oba največja vlačilca pristanišča ne moreta dvigniti več kot 400 ton, dočim je podmornica »Prometej« težka 1500 ton. Monarški minister Leygues je zato takoj telefoniral kapitanu italijanskega parnika »Artiglia«, ki dviga zlato iz potopljenega parnika »Egipt«. Parnik »Artiglio« se je s tovarniško ladjo »Rostro« takoj stavil na razpolago.

Vzrok potopitve še vedno ni dognan. Domneva se, da je kak mornar napačno manevriral in iz nevednosti ali raztresenosti odprl oddelke za vodo in s tem povzročil potapljanje, če-tudi je bil stolp zaprt. Reševalni čolni so našli na kraju nesreče telefonsko bojo podmornica, iz česar se sklepa, da so mornarji pri potapljanju še lahko spustili bojo. Žalibog pa s pomočjo te boje ni mogoče dobiti telefonske zveze s podmornico. Podmornica ima zalogo zraka za 36 ur. Poveljnik podmornice, ki je bil v stolpu, je še mogel dati povelje, da se takoj zapro odprtine, tako da so mornarji zaprli štiri odprtine, pete odprtine pa niso več mogli zapreti.

Svečanost mariborskega tedna

Teden velikopoteznih prireditev. - „Prodana nevesta na trgu svobode

Maribor, 8. julija

Zamisel mariborskega tedna, o čemer smo že poročali, je dobila sedaj konkretne oblike. V kratkem času je pripravljalni odbor, ki je bil izvoljen komaj pred nekaj dnevi, sestavil ves ogromni program prireditev, ki bodo v Mariboru v času od 6. do 15. avgusta v takem obsegu, kakor jih je doslej videlo le malokatero mesto v naši državi. Nocoj je povabil k sebi v mestno posvetovalnico podžupan Rudolf Golouh zastopnike časopisja. Poslovodja pripravljalnega odbora Ivan Roglič, ki se je svojo pisarno namestil na mestnem magistratu, je podal načrt za mariborski teden, ki bo prekosil vse dosedanje tovrstne prireditve. Tekom teh slavnostnih dni se bo lahko videlo vse kulturne, sportne in narodne pridobitve obdravske prestolice ter bo na nazoren način prikazano življenje in gospodarstvo slovenskega Štajerja. Vsak dan v omenjenem tednu bodo posebne prireditve. Pričetek bo v soboto dne 6. avgusta zvečer z zažiganjem kresov na gričih okrog Maribora, streljanjem iz možnarjev in nato z velikim koncertom v mestnem parku. Mesto bo zavito v zastave in cvetje, da čim dostojnejše sprejme goste in proslavi pričetek svečanosti. Naslednjo nedeljo bodo zopet koncerti, pohod vseh mariborskih godb, obhod sportnikov, itd. Med tednom do sobote bodo vsak večer koncerti na javnih prostorih, razen tega pa bo vse polno sportnih prireditev, kakor veslaške, sabljaške, težko atletske in druge tekme. Nadalje bodo koncerti mariborskih pevskih društev, tekme godb na pihala, teniški turnirji, razstava ljutomerskih konj, gozdna razstava, otroški prater v parku, razstava sportnih trofej, zgodovinska razstava itd.

Glavni slavnostni dnevi pa bodo v soboto, nedeljo in na praznik dne 15. avgusta. Takrat bo višek vseh prireditev. Predvajali bodo »Prodano nevesto« na prostem na Trgu svobode, pri kateri bo nastopil orkester 100 godbenikov in gledališki ansemble 250 oseb. V naravni velikosti bo postavljena na trgu pristna vas in bo predstava zvečer. Mesto bo skrbno okrašeno ter si bodo na vseh najvišjih mestnih točkah, kakor na raznih stolpih, odgovarjale fanfare, ki bodo zaključile s skupnim komadom. 14. avgusta bo velika zvezdna dirka kolesarjev iz vse Slovenije in severne Hrvatske v Mariboru. Razen tega bo avtokorzo. Popoldne pa bo posvečen prireditvam na Mariborskem otoku, kjer bodo mednarodne plavalne in skakalne tekme, zvečer pa bo velika beneška noč. V ponedeljek bodo zaključile celotedenske svečanosti tekme godb na pihala ter javen nastop vseh godb. Popoldne bodo velike nogometne tekme. V okviru teh svečanosti bo tudi oddolžitev našega mesta padlim sinovom Maribora. Na starodavnem svetilnem stebru stolnice bo odkrita spominska plošča padlim Mariborčanom in v trajni spomin padlim bo razsvetljena notranjost stebra z večno gorečo svetilko.

Naveden je samo kratek opis vseh dogodkov, ki bodo izpolnjevali mariborski teden in ki predstavljajo nekaj, česar Maribor še ni videl. Že prihodnje dni se bo pričelo mesto pripravljati na te slavnostne dogodke. V bodoče pa namerava Maribor prirejati vsako leto svoj teden, ki naj postane za obdravsko prestolico trajna prireditev. Nedvomno bo mariborski teden prinesel veliko za Maribor kakor tudi za one, ki bodo prispeli ta teden v naše mesto. Prepričani smo, da se bodo združili vsi lokalni činitelji in celokupno meščanstvo ter delali na tem, da bodo slavnosti čim lepše izpadle. Maribor naj v teh dneh pokaže, koliko je v njem življenja in kaj more pokazati drugim mestom naše države.

V kinu spoznala svojo sestro

Belgrad, 8. jul. l. Snoči se je na Terazijah dogodila majhna senzacija. Pred nekim kinematografom se je naenkrat pričela jokati neka dama, ki je gledala fotografije, katere so bile razstavljene pred vhodom. Ko so jo vprašali, zakaj joka, je izjavila, da je spoznala na slikah svojo sestro, katero ni videla že štirinajst let. Nato je odšla v kino, kjer se je ista scena ponovila večkrat. Igralka, za katero trdi, da je njena sestra, je Marry Bryal. Oblasti so se za zadevo takoj zanimale. Gospa je morala izpovedati svojo zgodovino pred zastopniki policijskih oblasti in dozdeva se, da gre za slučaj naše državljanke Marije Brendian iz Bosne, ki je bila pred štirinajstimi leti odpeljana v Budimpešto, od tod pa v Kalifornijo, kjer je najbrže popolnoma pozabila na svoj starše in svojo družino, ki je izgubila vsako sled za svojo hčerko. Danes so bili napravljeni že potrebni koraki pri ameriškem poslaništvu, da se indentificira igralko Merry Bryal ter da se ugotovi, če je res naša državljanka.

Osebne vesti

Belgrad, 8. julija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog prometnega ministra so postavljeni v Poštni hranilnici v Belgradu.

za člane in namestnike nadzornega sveta Dobrosav Ratajač, pomočnik prometnega ministra, njegov namestnik Dragutin Vojinovič, višji svetnik generalne direkcije državnih železnic, Ljubimir Vidakovič, upokojenec, njegov namestnik dr. Ivan Kavčič, višji svetnik prometnega ministrstva, Stanoje Nedeljkovič, pomočnik finančnega ministra, njegov namestnik Vlastimir Gliščič, načelnik carinskega oddelka, Svetislav Djordjevič, višji monopolski svetnik, njegov namestnik dr. Ljubiša Kičić, svetnik finančnega ministrstva, Milivoje Pilja, načelnik ministrstva za trgovino in industrijo, njegov namestnik dr. Avgust Pavletič, inšpektor ministrstva za trgovino in industrijo in dr. Vilko Baltič, državni svetnik v pokoju, njegov namestnik pa Miloš Štibler, inšpektor Privilegirane agrarne banke.

Belgrad, 8. julija. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja sta odlikovana s Karadjordjevo zvezdo dr. Uroš Krul, ban zetske banovine v p., in z redom Jugoslovanske krone I. reda dr. Ivo Tartaglia, upokojeni ban primorske banovine.

Belgrad, 8. jul. l. Današnje »Službene novine« javljajo, da sta vpokojena s pravico do pokojnine po številu službenih let Ambrožič Franc, profesor realne gimnazije v Kranju in Čok Josip, strokovni učitelj na klasični gimnaziji v Ljubljani. — V resoru prometnega minstrstva so prestavljeni: k pošti in brzojavu v Skoplje Tomec Irena, k pošti in brzojavu v Ormož Cingel Franc, na pošto v Ljubljano I. Stupar Nežka, k radio postaji v Sarajevo Logar Štefanija.

Zaključek zborovanja dalmatinske duhovščine

Split, 8. jul. ž. Danes se je nadaljevala konferenca dalmatinskega duhovništva. Dr. Stošič je govoril o veronauku v šoli, za njim pa je govoril še dr. Crisomaha o isti temi. Nato je bila sprejeta resolucija, nakar je imel dubrovniški škof dr. Carevič lep nagovor na zbrane duhovnike. Sestanek dalmatinskih duhovnikov je nad vse lepo uspel, ter je najboljši dokaz za to mnogoštevilna udeležba.

Bukarešta, 8. julija. ž. Kraljev sin vojvoda Mihajlo bo postal letalec. Njegov učitelj bo pilot Obris, ki je pred 2 leti pripeljal kralja Karola iz Francije v Bukarešto.

Amerika vpostavi zvezo z Rusijo

Washington, 8. julija. ž. Vse kaže, da bo ameriška vlada v najkrajšem času vzpostavila normalne zveze z Rusijo in čeprav le poluradno, ker misli poslati v Moskvo samo svojega posebnega opazovalca. Razlog te nenadne spremembe je iskati v tem, da Japonska vedno bolj zapleta mreže okrog Mandžurije.

Nezgoda ameriških letalcev

Moskva, 8. julija. tg. Prekooceanska letalca Mattern in Griffin sta morala pristati pri Borisovu na poljsko-ruski meji. Zlomilo se je krmilo, letalo pa se je razbilo. Letalca sta k sreči ostala nepoškodovana in sta po železnici odpotovala v Moskvo.

Svečan sprejem italijan. eskadre v Varni

Sofija, 8. julija. AA. Po programu je imela včeraj zjutraj priti v Varno šesta italijanska pomorska divizija, ki jo tvorijo štiri torpedni rušilci in križarka «Quarto«. Toda zaradi hudega vihanja na Črnem morju, je včeraj okoli pol 9 zjutraj priplula v Varno samo križarka »Quarto«, prihod štirih torpednih rušilcev pa se pričakuje za danes.

Pri vstopu v pristanišče je križarka Quarto ustrelila v znak pozdrava 21 topovskih strelov. Z obale ji je takisto odgovorilo 21 topovskih strelov.

V luki so križarko sprejeli zastopniki bolgarskih oblasti, italijanskega poslaništva v Sofiji, italijanski pomorski ataše in italijanski vojaški ataše.

Poveljnik šeste italijanske pomorske divizije, admiral Italo Moreno, ki je priplul na križarki Quarto, je včeraj dopoldne izvršil uradne obiske bolgarskim oblastvom v Varni. Zvečer je odpotovalo po železnici iz Varne 15 oficirjev in 50 mornarjev z italijanske križarke v Sofijo, kjer so jim pripravili svečan sprejem. Po programu ostanejo italijanski pomorski oficirji in mornarji v Sofiji do sobote zvečer, nato pa se vrnejo v Varno, kjer bodo njim na čast prirejene od ponedeljka do srede posebne svečanosti.

V sredo 13. t. m. bo italijanska pomorska divizija odplula iz Varne.

Ob 60letnici viških gasilcev

V dneh 9. in 10. julija proslavi gasilno društvo na Viču svoj 60letni jubilej. Leta 1872 so zavedni viški možje in fantje ustanovili gasilno društvo, ki je tretje najstarejše na bivšem Kranjskem. Prednjačita samo društvi v Ljubljani in Krškem. Ustanovitelji društva so bili Andrej Knez, takratni župan, Tomaž Ločniker, Gašper Šušteršič in Ernest Lang, vsi posestniki na Viču. Prvo leto je pristopilo k novemu društvu 20 članov, za načelnika pa je bil izvoljen Andrej Knez. Slednjega je zaradi prezaposlenosti kmalu zamenjal tovariš Lang. Prvo, kar so izvršili viški gasilci, je bila zgradba Gasilnega doma, ki je veljala 200 goldinarjev. Opeko za zidavo in kritje je daroval opekarnar Ločniker, vse ostalo pa so prispevali viški posestniki. Kmalu so si nabavili tudi brizgalno in razne potrebščine za 1000 goldinarjev. Ves ta znesek so nabrali s prostovoljnimi prispevki. Prvi ognjeni krst so prestali viški gasilci l. 1877, ko je velik požar uničil na Viču 23 gospodarskih poslopij, 12 kozolcev in mnogo drugega. Ni še minulo leto, ko so morali viški gasilci zopet na plan, zgorel je Šrajev mlin. Le požrtvovalnosti gasilcev se je bilo zahvaliti, da ni nastala katastrofa kakor l. 1877. V vseh letih je društvo vršilo v polni meri človekoljubno delo za blagor bližnjega in splošnosti. Med svetovno vojno je društveno delovanje počivalo, s podvojeno silo pa so šli gasilci na delo takoj po končani svetovni vojni. Prvi občni zbor se je vršil 16. februarja 1919 na Viču ob navzočnosti 24 članov. Za načelnika je bil ponovno izvoljen tovariš Janez Gašperin, ki načeluje društvu že od leta 1912 neprenehoma. V letu 1932 pa je bil dograjen novi Gasilski dom, ki je eden največjih in najmodernejših v dravski banovini. Dom je zgradilo v popolno zadovoljstvo domače stavbeno podjetje Franc Marinčič iz Glinc pri Ljubljani. Vse pohvale je vreden trud in delo, ki so ga opravili prostovoljno občani z dovažanjem potrebnega gradiva. Člani gasilnega društva pa so z veseljem in požrtvovalnostjo pomagali pri graditvi lastnega doma. Veliko razumevanje za napredek gasilnega društva pa je pokazal tudi viški občinski odbor, ko je vstavil precejšnjo vsoto v proračun za zgradbo novega doma.

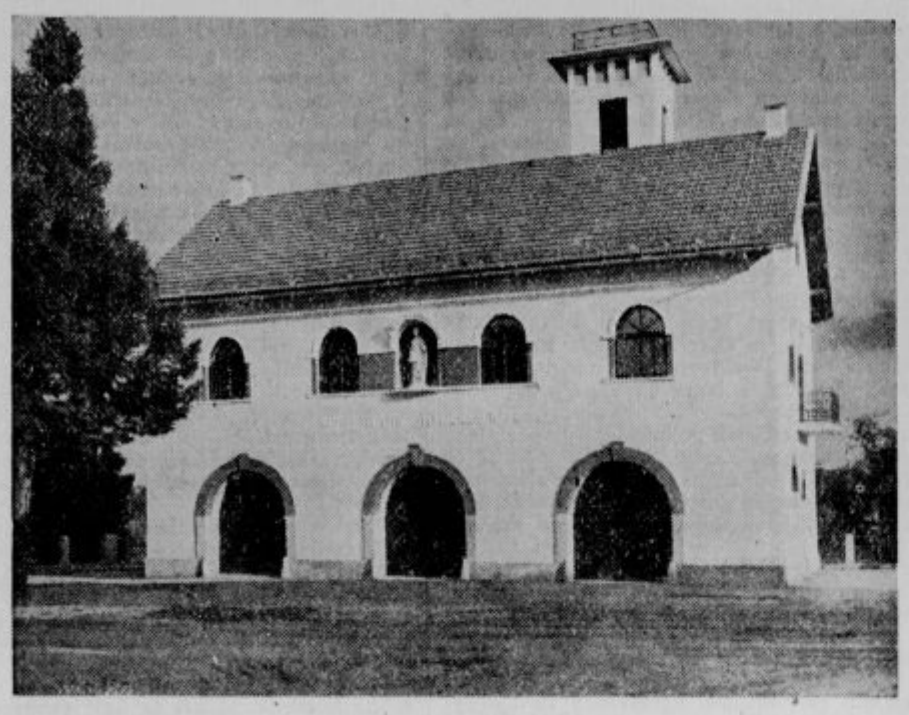

Gasilski dom Vič-Glince.

Proslava se bo vršila po sledečem sporedu:

1. Sobota 9. julija ob 20.30 bakljada in podoknica častnim članom.

2. Nedelja 10. julija ob 5 budnica po občini, ob 10 zbor pred občinsko hišo, ob 10.30 sv. maša v župni cerkvi in po maši pohod k Gasilnemu domu, kjer bo slavnostni občni zbor. Ob 15 zbor gasilcev pred osnovno šolo na Glincah in sprejem gostov, pohod pred novi Gasilni dom, kjer bo slovesna blagoslovitev doma in razdelitev častnih diplom, nato mimohod in ob 16 vrtna veselica na Zavašnikovem vrtu nasproti novega doma.

K temu pomembnemu prazniku gasilskega društva na Viču ste vsi najvljudneje vabljeni.

Plamen uničuje domačije

Slov. krajina, 7. julija.

Ljudi se polašča zadnje tedne groza. Vsestranska kriza je že itak neznosna, poleg tega pa skoraj ni večera, ko na tem ali onem koncu krajine nebo ne bi bilo ožarjeno in v noč ne bi odmevali glasovi zvonov, gasilskih trobelj in obupni klici na pomoč. Toliko požarov, kakor jih je sedaj, zaporedoma v Slov. krajini najbrž še sploh ni bilo.

Zadnji čas je plamen uničil: eno domačijo v Bogojini ,dve hiši v Turnišču, v kobiljanskem gozdu veliko množino lesa, na Gornji Bistrici domačijo Hozjan Ivana in v Pertoči dve domačiji.

Silen je bil zlasti zadnji požar. Izbruhnil je pri Čontalovih, kmalu potem, ko se je družina vlegla k počitku. Požar so opazili šele takrat, ko je bilo že vse v plamenih. Rešiti se ni dalo nič. Zgorela je vsa živina, ves živež, pohištvo, obleka in več stotakov denarja v gotovini. Domači so rešili golo življenje in tudi to le z velikimi mukami. Otroke so morali vlačiti iz goreče hiše skozi okna. Plamen je preskočil tudi na streho sosedove domačije. Tudi tu je vse zgorelo. Rešili so le živino in nekaj drugih premičnin. Povzročena škoda znaša okrog 3000.000 Din. Udarec je tem večji, ker škoda ni krita z zavarovalnino. Le sosed je imel hišo zavarovano, a samo za 10.000 Din.

Požar je bil najbrž podtaknjen. Nepojasnjenih je še tudi mnogo drugih požarov. Pač tudi v Slov. krajini deluje zločinska roka. Ljudstvo si le tega želi, da bi storilca že enkrat dobili v roke, ker upa, da bo potem konec požarov.

Krst Ribniške koče na Pohorju

Mariborska podružnica SPD je po svoji stavbeni zadrugi »Ribniška koča« v teh suhih nerodnih letih z deleži in podporami zgradila na zapadnem Pohorju svoj novi planinski dom, ki mu je ime še pogansko, a ki prejme svoj krst v nedeljo 10. t. m.

Po otvoritvi planinskih domov na Lisci (19. 6.), v Logarski dolini (20. 6.), na Menini planini (3. 7.), je zopet na vrsti Pohorje. Pohorje! Žilice Mariborčanom vztrepečejo, njih srca silijo kvišku visoko

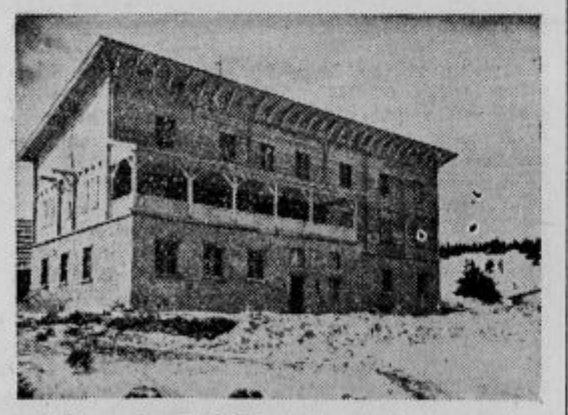

nad Dravo in misli jim gredo skozi temnozelene šume, čez frate in trate, kjer bridke arnike dišijo, mimo Bolfenka, Pohorskega doma, Mariborske koče, Ruške koče, koče na Klopnem vrhu, koče na Pesku dalje do šeste pohorske nove postojanke do Ribniške koče. Ni Maribora brez Pohorja in narobe še manj.

Potem, ko so vzhodni pohorski obronki že tako obljudeni in naseljeni in razkričani po trumah nedeljskih izletnikov, so mariborski planinci usmerili nove pohorske poti proti zapadu v one predele, kjer še kraljuje nemotena deviška narava, kjer še poje divji petelin himno ljubezni, tja, kjer se razprostirajo smuške snežne poljane. Na prelazu med Dravsko in Mislinjsko dolino, na Sedlu pri cerkvici med Jezerskim in Črnim vrhom, nedaleč od Ribniških jezer je zasedla svoj vzvišeni prestol veličasna Ribniška koča.

Impozantna dvonadstropna stavba z vsemi modernimi napravami, z dvojno streho, krito z eternitom. V pritličju: kuhinja, obednica, gostilniška soba, točilnica in tri spalnice. V prvem nadstropju spalne sobe, dve skupni ležišči, kopeli, prhe. Dalje druge pritikline: temnica za fotoamaterje, shramba za smuči, spodaj trije oddelki kleti. Kras koče pa je pred pročeljem razgledna veranda z divno panoramo. Vseh sob je 25 in 120 postelj. Koča ima svoj lasten vodovod. Kuhinja je izborna z vsem komfortom. Ribniška koča (dolga 24 in pol metra, široka 13 m, visoka 11 in pol metra) je največja pohorska postojanka na najvišjem pohorskem vrhu (1536 m). Notranja oprema se nadaljuje po vseh razpoložljivih močeh. Koča je namenjena predvsem zimskemu sportu: smučanju in smučarskim tečajem. V nedeljo 10. t. m. bo njen slavnostni krst po najsvečanejšem obredu: ob 10 sv. maša, pozdrav, nagovor, krst, blagoslovitev koče, za tem rajanje, godba, petje in marsikaj drugega.

Čez Ribnico pridite in čez Mislinje
na pohorsko slavo planinske botrinje.
Ribniška koča — pogansko ime,
drugo nadene ji naš SPD.
V Ribniških jézerih pohorski vernik
v zdravju krstil jo bo slavni Jezernik.

Odmevi iz volivne borbe

Pred malim kazenskim senatom deželnega sodišča sta se včeraj zagovarjala kaplan g. Andrej Križman z Jesenic in delavec Fran Bertoncelj, ki je bil svoječasno občinski odbornik, prvi zaradi sestavljanja, razmnoževanja in razširjanja protivolilnih abstinenčnih letakov, drugi pa zaradi razširjanja teh letakov. Državni tožilec ju je obtožil zločinstva po členu 3 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Ta člen določa kot najvišjo kazen 5 let robije. Dones se je vršila že druga razprava. O prvi razpravi smo pred dobrim mesecem obširneje poročali. Tudi na današnji razpravi sta obtoženca vztrajala pri svojem zagovoru. Obtoženi kaplan g. Andrej Križman je vse priznal. Oba obtoženca je branil odvetnik dr. Aleš Stanovnik, odvetnik na Jesenicah, ki je po kratkem govoru državnega tožilca g. dr. Vilka Lavrenčaka utemeljeval v daljšem govoru njiju oprostitev. Po daljšem posvetovanju je predsednik senata s. o. s. g. Ivan Kralj razglasil sodbo, s katero sta bila spoznana za kriva samo prestopka po členu 4. omenjenega zakona in obsojena: g. Andrej Križman na 1800 Din denarne kazni in nadaljnih 300 Din odnosno na 35 dni zapora, drugi obtoženec Fran Bertoncelj pa na 600 Din denarne kazni in nadaljnih 180 Din odnosno na 13 dni zapora. Oba sta bila obsojena pogojno za tri leta. Obtoženca sta se odrekla nadaljnim pravnim lekom. V senatu sta kot sosodnika fungirala s. o. s. g. dr. Ernest Kobe in s. o. s. g. Ferdinand Merala.

— **Osebe, ki so krvno, kožno ali živčno bolne**, dosežejo z naravno **»Franz-Josef«** grenčico redno prebavo. Specialisti z visokim slovesom potrjujejo, da so v vsakem oziru zadovoljni z učinkom staroznane **»Franz-Josef«** vode. **»Franz-Josef«** grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Oprostilna razsodba dež. sodišča

Ljubljana, 8. jul.

Pred malim senatom deželnega sodišča v Ljubljani se je vršila danes dopoldne glavna razprava proti akademiku **Antonu Pukšiču.**

Senatu je predsedoval s. sv. Kralj, prisednika pa sta mu bila sodnika dr. Kobe in Merala; obtožbo je zastopal državni tožilec Lavrenčak, obtoženega Pukšiča pa je branil odvetnik dr. Marko Natlačen.

Iz obtožnice, ki jo je državni tožilec prebral, posnemamo:

Pukšič Anton, roj. 5. jan. 1910 v Gajevcih pri Ptuju in tja pristojen, slušatelj prava v Ljubljani, nekaznovan, se obtožuje, da je dne 8. maja 1932. v Ljubljani na Miklošičevi cesti službujočega stražnika Pasarja Ivana udaril s sesalko od kolesa po glavi, se uprl aretaciji po stražnikih Pasarju in Steklasi in brcal okoli sebe ter pri tem prizadejal Pasarju na levi goleni dve odrgnini v velikosti 1 Din in 2 cm dolgi, da je torej hotel državnega uslužbenca s silo ovreti pri izvrševanju službenega posla, s tem pa začel izvršitev naklepnega kaznivega dejanja, a ga ni dovršil in je pri dejanju iz § 127. k. z. prizadejal državnemu uslužbencu poškodbo telesa iz § 181. 1. odstavka k. z. S tem je zakrivil zločinstvo zoper državno oblastvo po § 128. k. z. in naj se kaznuje po istem zakonitem določilu.

V razlogih navaja obtožnica, da se je obtoženec udeležil proslave šestdesetletnice dr. Korošca očividno v namenu, da se bo pretepal; zato je vzel s seboj sesalko od kolesa, kolo pa shranil na univerzi. Po proslavi so službujoči stražniki pozivali udeležence pred hotelom Unionom na razhod. Obtoženec, ki je stal v drugi vrsti v množici, pa je brez povoda čez nekega civilista, ki je stal v prvi vrsti, udaril po glavi stražnika Pasarja Ivana. Zato ga je Pasar aretiral. Obtoženec pa se je aretaciji uprl, brcal okoli sebe in dvakrat z nogo brcnil Pasarja v levo goleno in mu tam prizadejal dve lahki telesni poškodbi.

Po prečitanju obtožnice se je začelo

zaslišavanje obtoženega Pukšiča,

ki pripoveduje z lahkim prleškim naglasom: Dne 8. maja se sploh nisem nameraval udeležiti proslave, še manj pa, da bi se pretepal. Dotični dan sem imel predpoldne instrukcijo in sem se zato pripeljal od svojega stanovanja s kolesom, ki sem ga shranil na univerzi, odtam pa šel k instrukciji na Mestni trg. Sesalko od kolesa sem vzel s seboj in jo dal v površnik. Malo prej, 4. maja, mi je bila namreč sesalka ukradena in sem zato sesalko, ki sem si jo novo kupil, nosil s seboj, da bi je kdo ne vzel. Ko sem se vračal od instrukcije proti Marijinem trgu, sem začul glasno vzklikanje pred Unionom. Radovednost me je gnala tja. Prišel sem pred Union, ko so akademiki ravno prinesli dr. Korošca iz dvorane. Videl sem, da je policija pred Unionom potiskala množico, prihajajočo iz Uniona, deloma proti sodišču, deloma proti frančiškanski cerkvi. Stal sem mirno na cesti in opazoval dogodke. Stal sem tik pred stražnikom Pasarjem Ivanom v prvi vrsti, ker sem imel mirno vest. Stražniki so ljudi pozivali na umik in mahali z gumijevkami proti ljudem. Ker sem bil v ospredju in se nisem mogel dovolj hitro umakniti, me je stražnik Pasar udaril močno po levi roki. To sem občutil kot krivico, ker nisem dal stražniku nikakega povoda za udarec; razburil sem se in udaril s sesalko, ki sem jo potegnil iz žepa, stražnika po glavi. Komaj pa sem zamahnil, me je že zgrabil stražnik Steklasa za ovratnik in sicer s tako silo, da mi je srajco strgal; z zamahom me je vrgel pred avto, ki je stal v bližini, da sem padel po tleh. Na tleh ležečega so me stražniki pretepali in suvali; proti temu sem se branil, kakor sem pač mogel, s tem, da sem udarce odbijal z brcanjem.

Kot priča je bil zaslišan **stražnik Pasar Ivan,** ki v glavnem potrjuje obtožbo, zatrjujoč, da obtoženca ni udaril in da ga je obtoženec udaril s sesalko od kolesa po glavi, ne da bi imel za to kak povod. Pravi tudi, da je pri tej aretaciji obtoženca tudi sam padel pred avto in da so tedaj ljudje njega pretepali.

Druga priča **policijski stražnik Steklasa Adolf** potrjuje v bistvu isto kakor Pasar ter izrecno trdi, da stražniki obtoženca niso pretepali.

Naslednja priča **Vrhovec Alojzij,** slušatelj prava, pa izpoveduje:

»Udeležil sem se proslave in sem bil med prvimi zunaj na cesti. Hotel sem prekoračiti cesto, a policija me je potisnila nazaj na hodnik pred Union. Poldrug meter od sebe sem tedaj zagledal obtoženca, ki se je tudi umikal pred policijo. Stražniki so mahali z gumijevkami po ljudeh v prvih vrstah in tako je dobil Pukšič udarec po roki. To sem natančno videl. Pukšič se je radi tega razburil odskočil za korak nazaj in še zaklel. Medtem pa je potegnil iz žepa svojega površnika sesalko od kolesa in zamahnil po stražniku. Takoj tisti trenotek je priskočil drug stražnik, zagrabil Pukšiča za vrat in ga potegnil na sredo ceste. Tam so ga vrgli pod avto in ga pretepali, pri čemer se je Pukšič branil s tem, da je brcal okrog sebe.

Dr. Natlačen: »Ali so stražniki pretepali tudi druge ljudi?«

Priča Vrhovec: »Tolkli so vsevprek po ljudeh in sicer tudi že poprej, preden je Pukšič stražnika udaril.«

Naslednji priči akademika Dermastja Marjan in Testen Tone potrjujeta predvsem, da so stražniki Pukšiča, ko je ležal na tleh ob avtomobilu, pretepali in ga tako vlekli, da še do sape ni mogel.

Dr. Natlačen je predlagal zaslišanje še več novih prič. Državni tožilec pa se je temu protivil, češ, da je itak po zaslišanih pričah položaj dovolj pojasnjen. Državni tožilec je vztrajal pri obtožbi in predlagal obsodbo.

Dr. Natlačen je v svojem končnem govoru izvajal zlasti: Obtoženec sicer dejanje priznava, a kljub temu predlagam, da se oprosti. Sodišče bo imelo predvsem odločiti, komu bolj verjame, ali stražnikoma Pasarju in Steklasi, ali akademiku Vrhovcu. Pričevanje Vrhovca je tako prepričevalno, pojasnil je ves potek dogodkov tako podrobno in verjetno, da mu ni mogoče odreči popolne verodostojnosti. Stražnika pa sta bila na vse strani okupirana in nista mogla posvetiti posebne pozornosti ravno obtožencu, ker zato tudi nista imela povoda, dokler ni prišlo do udarca. Sicer pa je pričevanje stražnikov v nasprotju tudi z izpovedbami drugih prič. Sodišče bo torej moralo ugotoviti, da je stražnik Pasar brez vsakega povoda udaril obtoženca z gumijevko po roki, da se je obtoženec, ki je občutil udarec kot surovost in krivico, radi tega razburil in torej izzvan po nepravilnem in protizakonitem postopanju stražnika, zagrabil za sesalko od kolesa in stražnika udaril po glavi, da mu udarec vrne. Stražnik Pasar ni imel nobenega razloga, da je obtoženca udaril, kajti pretepati stražnik ne sme niti tedaj, če se kdo njegovemu povelju ne pokori, ako ni sam telesno ogrožen. Obtoženec pa se je stražnikovemu pozivu pokoril, kolikor se je pač v gneči sploh mogel, z ničemer pa ni stražnika ogrožal. Smatrati je torej, da je bil obtoženec k dejanju, radi katerega je obtožen, izzvan s protizakonitim in nepravilnim poslovanjem policijskega stražnika, vsled česar ga je v smislu § 131. k. z. oprostiti. Isto velja pa tudi glede nadaljnega obtoženčevega postopanja, kajti po pričah je dokazano, da sta obtoženca stražnika vrgla na tla in ga tam pretepala, tako da so še drugi ljudje vmes posegli in, hoteč obtoženca ščititi pred zlostavljanjem, dejanski napadli stražnika. Še črviček se brani, ako stopiš nanj, pa bi se mlad fant ne branil.«

Po kratkem posvetovanju je razglasil predsednik senata

sodbo:

Obtoženi akademik Pukšič je kriv, kakor mu očita obtožba, toda **oprosti se vsake kazni,** ker smatra sodišče na podlagi izvedenih dokazov za ugotovljeno, da je bil obtoženec k dejanju, ki mu ga očita obtožba, v resnici izzvan s protizakonitim in nepravilnim poslovanjem policijskega stražnika, ki je obtoženca prvi in brez povoda udaril z gumijevko po roki.

Državni tožilec je prijavil revizijo.

Družinska tragedija

Dole pri Litiji, 7. julija.

Danes zjutraj okoli pol 9 se je jerazneslo, da se je okoli 65 let stari gospodar in posestnik Jožef Skalar obesil. Zjutraj ob 4 je šel od doma. Našli so ga pozneje na poramnici obešenega na bukvi. Kljub mnogemu ribanju in trudu ga niso mogli oživiti. Reševalci so prišli prepozno. Kaj je gnalo nesrečnega moža v tako obupno smrt, se ne ve. Morda mu je otemnel razum vsled žalostnih dogodkov zadnjega tedna. V nedeljo zjutraj, dne 26. junija je umrl, kakor smo že poročali, za zastrupljenjem njegov zet Ignacij Ševšek, ki se je letošnji predpust poročil z Ivano, hčerko danes obešenega očeta Jožefa Škalarja. — V ponedeljek zjutraj, 4. julija, so pa orožniki vzeli Ivano. Da je možno človeka spraviti ob pamet, dejstvo, da sta v enem tednu dva na tako žalosten način odšla od hiše, je nekoliko razumljivo. No, danes je pa odšel šeoče. Bog daj, da bi se s tem nehala nesrečna tragedija. Grozno so nas prestrašile te novice. Bog daj, da ne bi izvedeli več tako slabih novic iz naših sicer poštenih hribov.

Izumitelj motorja na zračne valove

Ljubljana, 8. julija.

»Sam sem živel v dolgotrajnih ječah. Nisem mogel več naprej. Kriza velika, slaba letina in največja stiska, kaj sem hotel,« tako je pripomnil 34 letni elektrotehnik Gašper Pepelnik, nadarjen, a nesrečen človek, ki je absolviral 4 gimnazijske razrede. Najlepša leta mladosti je presedel po ječah, zadnja kazen je znašala celo 6 let ječe. Ko je lani prišel iz ječe, je hodil okrog in ljudem pripovedoval o svojem veleizumu. Pravil je, da je iznašel »motor na zračne valove po Teslovem principu«. Hodil je okrog po deželi. Če se mu je nudila prilika, je kradel, kar mu je prišlo pod roko. Več osebam je pokradel najrazličnejše predmete, gramofon, zlatnino, ure, nože, obleko in drugo, celo 4500 Din je prišlo v njegove roke, ki so se pa kmalu stopili v veselju. Prišel je spomladi tudi v neko zasavsko vas k Bobkovim. Družini je začel sanjavo praviti o svojem velevažnem izumu, s katerim bo povzročil popolen preobrat v tehniki. »Meni bo prinesel tako slavo, kakor Edisonu njegovi izumi. Moje ime se bo svetilo poleg Tesle. Vam pa bom prinesel srečo in blagostanje. Postal bom kmalu miljonar.« Pravil jim je tudi, da bo v Zagrebu dobil bogatine, ki bodo zanj založili denar, da se uresniči njegov izum. Bobkovi so mu verovali in tam se je poročil s Francko, ki je sedaj z družino vred pahnjena v največjo nesrečo. Gašper Pepelnik je sodnikom malega senata vse priznal in je bil obsojen na 2 leti in 6 mesecev robije ter v izgubo časnih državljanskih pravic za 5 let. Gašper je kazen nastopil, toda pritožil se je zaradi previsoke kazni.

Izletniški vlaki Ljubljana-Sušak

Od sobote dne 16. julija dalje bo vozil po potrebi na progi Ljubljana in Sušak in obratno preko Zagreba izletniški vlak, ki bo odhajal ob sobotah in dnevih pred prazniki iz Ljubljane okrog pol 10 zvečer in prihajal na Sušak ob nedeljah in praznikih ob 6.47. Povratek s Sušaka isti dan ob 17.52; prihod v Ljubljano v ponedeljek odnosno dan po prazniku okrog 3 zjutraj. Izletniški vlak bo vozil s hitrostjo brzovlaka in bo imel lepe in udobne vagone.

Na ta način bo dala prilika onim, ki nimajo sredstev za daljše bivanje ob morju, da uživajo vsaj ob nedeljah in praznikih morski zrak in se kopljejo v morju.

Vozna cena z izletniškim vlakom je polovična in znaša iz Ljubljane do Sušaka in nazaj 117.50 Din. Polovična vozna cena do Sušaka in nazaj velja tudi z vseh postaj, kjer bo imel izletniški vlak postanek. Pa tudi izletniki z drugih postaj, ki se bodo pripeljali v Ljubljani ali Zidani most s priključnimi vlaki k izletniškemu vlaku, bodo že s svoje domače postaje deležni ugodnosti polovične cene do Sušaka.

Obstoj tega prepotrebnega izletniškega vlaka pa bo seveda odvisen od zadostne frekvence. Zato priporočamo, da se ga občinstvo v veliki meri poslužuje.

Dev. Marija v Polju

Ponosna in svatovsko oblečena je danes vasica Zadobrova in njena ljubka podružnična cerkvica sv. Tomaža, kajti v nedeljo odhaja iz te vasi, iz njihove srede že tretji v vinograd Gospodov. S srečo novomašnika, staršev in vasi se raduje cela fara. V farni cerkvi bo daroval jutri prvo najsvetejšo daritev g. Krizogon Zajc iz ugledne krščanske družine iz Zg. Zadobrove, iz katere je tudi g. Ivan Zajc, ravnatelj salezijanskega zavoda na Rakovniku, brat novomašnika. — Drugi novomašnik je g. Rupert Pilz, ki bo jutri v Solnogradu posvečen. Novomašnik je sin višjega uradnika Združenih papirnic v Vevčah. Rojen l. 198 v Straščah pri Gorici. Družina je med vojno prispela v naše faro. Njegova pokojna mati — goriška Slovenka — je dalj časa bolehala, živela tu le v molitvi in dobrih delih in skrbni vzgoji svojih dveh sinov. G. Pilz bo imel 17. t. m. v Admontu prvo sveto daritev, 31. t. m. pa slovesno novo mašo pri Dev. Mar. v Polju.

Tako imamo v razdobju nekaj let kar štiri gospode iz naše fare in sicer vse v redovih: dva v frančiškanskem, eden v salezijanskem redu, g. Pilz pa je v benediktinskem.

Ljubljana

Tudi postreščkom se slabo godi

Ljubljana, 8. julija.

Vse toži dandanes nad krizo in pomanjkanjem zaslužka, nihče se ne pohvali rad, vsakdo ve povedati, da je kriza vsekala njega najbolj, pa če je res ali ne. Med stanovi pa se menda najbolj pritožujejo postrešči, ki so jim nove razmere po vojni in pa kriza vzeli, kakor sami trdijo, skoraj ves zaslužek. Takole pripovedujejo o sedanjih slabih časih:

»Včasih je še nekaj bilo, sedaj ni pa prav nič. Kdo bo dal dandanes kaj zaslužiti postreščku? Nihče! Pri napitnini štedijo ljudje najbolj. Mislili smo, da bomo sedaj, ko se je zaključilo šolsko leto, kaj zaslužili, ko se študentje selijo iz mesta in ko odhajajo ljudje na počitnice. Mislite, da je kaj bilo? Prav nič! Ne vem, če je bilo v Ljubljani pet študentov, ki so dali nesti svoj kovček po postreščku na kolodvor. Novi tramvaj nam je vzel še tisti del zaslužka, kolikor ga nam je stari pustil. Novi tramvaj nam je povzročil veliko škodo. Vsakdo raje pelje svoj kovček s tramvajem, kakor da bi ga izročil postreščku. Veliko so nam vzeli tudi avtobusi, kdor pa se dandanes od samcev seli iz enega stanovanja v drugega, vzame raje kar avtotaksi in se prepelje z vsemi svojimi sedmimi rečmi. Sploh so postali dandanes še celo samci zelo štedljivi in preračunljivi, včasih so bili pa naši najboljši delodajalci. Velika krivica je tudi, da podjetja, kakor trgovci in obrtniki tako izrabljajo svoje vajence. Ti reveži včasih ne delajo ves dan nič drugega, kakor da prevažajo vozičke po cestah in prenašajo pakete, mi smo pa brez zaslužka.

Da, da, moj dragi gospod. Moderna tehnika in moderno življenje nam je vzelo tudi polno zaslužka. Koliko smo imeli včasih dela samo s prenašanjem pisem in posredovanjem. Dandanes tega ni nič več. Mladi zaljubljenci in čestilci dam niso nič več tako sramežljivi, kakor so bili včasih. Koliko srečnih zakonov sem pred vojno samo jaz posredoval, da sem prenašal pisma in snubitve. Dandanes pa se ljudje zmenijo kar po telefonu ali pa si pišejo kar na dom. Kdaj se je to dogajalo prej! Koliko trgovskih in drugih pisem sem včasih raznesel jaz po mestu. Danes pa se mi kar čudno zdi, če bi mi kdo naročil, naj hitro nesem kam kakšno nujno pismo. Tega je kriv telefon, ki ga ima menda že vsakdo. Mislim, da je že pol leta tega, kar mi je neka dama naročila, naj ji grem po gledališko vstopnico. Včasih se mi je to dogajalo dnevno.

Ljudje tudi »nič nase ne drže«. V zastavljalnico nosijo najfinejši gospodje kar sami svoje reči zastavljat in jih ni nič sram pred uradniki in drugimi, ki jih tam gledajo! Moderni svet je res izgubil vsak čut za lastni ugled. Še celo tistih lepih navad nimajo več, da bi si pošiljali za godove in rojstne dneve voščila, kakor cvetje in butiljke vina. Na godove najraje pozabljajo, če pa že komu kaj poklonijo z voščili, opravijo to kar sami ali pa pošljejo kakšnega otroka, ki ga odpravijo z dinarjem, mesto, da bi najeli poštenega postreščka!

Ne vem, ali ljudje tudi nič več ne umirajo ali kaj, ko nas nič več ne vabijo k mrtvaškim stražam in k pogrebom za spremstvo. In vendar beremo v časopisih, da ljudje prav tako mro, kakor so poprej. Velika krivica se nam godi, da Mestni pogrebni zavod opremlja pogrebe kar z lastnimi ljudmi. Tako smo zopet ob en dober zaslužek!

Prav na konec smo prišli. Kje so lepi časi, ko smo lepo žvenkljali s svetlimi kronami v žepih? Najboljše pa je bilo ob volivnih agitacijah! Ah, kako smo ob takih prilikah dobro živeli, ko so nas stranke najemale za agitatorje! Vsak mesec bi morale biti nove volitve, to bi nas morda rešilo!

Tako je, pa nič drugače. Včasih so nam rekli, da samo mi redimo vsaj pet birtov v Ljubljani. Saj smo jih lahko, ko smo pa dobro zaslužili, pa tudi dobro jedli in pili! — Kaj si pa moremo privoščiti sedaj? Oh, ko bi se mogle vrniti stare razmere! Star sem že, pa bi le še enkrat rad doživel tiste lepe stare čase. Pa se ne vrnejo nikoli več, življenje je vsak dan težje, najtežje pa življenje ljubljanskega postreščka!«

KAVA dnevno sveža pri **LEGAT, Miklošičeva c. 18** specerija, delikatesa, zajutrkov.

⊙ **Služkinje!** Dobrotnik služkinj g. Ileršič, poštni ravnatelj v pokoju, je dne 7. t. m. umrl, katerega pogreb se vrši danes ob 4 pop. Pozivljate se vse služkinje, katerim dopušča čas, posebno pa brezposelne, da se udeležite pogreba blagega dobrotnika. Vabi odbor Poselske zveze.

⊙ **Oddaja stanovanja v Kresiji.** Mestna občina ljubljanska oddaja s 1. avgustom 1932 v najem štirisobno stanovanje v III. nadstropju meščanske imovine v Kresiji. Najemni pogoji kakor tudi višina najemnine se poizve med uradnimi urami v mestnem gospodarskem uradu soba št. 14. Ponudbe je vlagati do 15. julij 1932.

⊙ **Jogurt se je pocenil.** Jogurt se je v Ljubljani že zelo priljubil in ima mnogo pristašev, ki ga cenijo zaradi njegovih odličnih lastnosti. Samo malo predrag se jim je zdel v primeri z mlekom. Na pritisk policije so sedaj mlekarne in kavarne ceno jogurtu znižale za 0.50 Din pri stekleničici. V mlekarnah bo sedaj steklenica jogurta veljala mesto 2.50 Din le 2 Din, v kavarnah mesto 3 Din le 2.50 Din, v kavarnah z godbo pa mesto 3.50 le 3 Din. Ob tej priliki opozarjamo, da je policija pričela kontrolirati prodajalne živil, če imajo cenike na vidnih mestih. Zlasti mlekarne greše v tem oziru mnogo. Kdor v bodoče ne bo imel na vidnem mestu tablice s cenikom, ga bo policija strogo kaznovala in ovadila tudi sodišču.

⊙ **Trije tatiči pod ključem.** Kar tri tatove je včeraj zaslišala policija, ki so jih prijeli na različnih krajih. Po enem tednu je bil ponovno aretiran 20 letni Karel Čuk, ki je komaj prišel iz zapora. Zasačili so ga predsnočnjim v hiši št. 10 na Bregu, kjer se je vtihotapil v neko stanovanje in hotel kaj krasti. Ko so ga domačini opazili, je zbežal na cesto, toda ljudje so ga ujeli in izročili stražniku. Policija premišljuje, na kak način bi se ga za vedno znebila. Ko bo prestal sodno kazen, ga morda izžene, ker je doma iz Trsta. — V sredo je prijavil skladiščnik Alojzij Eržen iz Dravelj, da mu je v Spodnji Šiški izginilo 500 Din vredno kolo. Sedaj pa je policija prijela delavca Leopolda Mirta, ki je zaposlen pri regulaciji Ljubljanice. Ta je imel to kolo, ki ga je prepustil svojim sodelavcem, da so se vozili z njim. Eden od poštenih delavcev pa je zaslutil, da je kolo najbrže ukradeno in ga je odpeljal na stražnico. Mirt se izgovarja, da on kolesa ni ukradel, temveč da mu ga je izročil neki sorodnik. Kje da je ta dobil kolo, pa ne ve. — Aretira je bil dalje neki Konrad Š., 20 letni fant iz ptujske okolice. Ukradel je služkinji Alojziji Franko iz Gallusovega nabrežja iz ročne torbice 160 Din. Izgovarja se sicer, da so prijeli napačnega, češ, da on ni pravi, vedar pa mu je policija že dokazala tatvino.

⊙ **Nočno službo imata lekarni:** mgr. Sušnik, Marijin trg 5 in mgr. Kuralt, Gosposvetska c. 10.

Zobozdravnik med. univ.

dr. Srečko Puher

Gregorčičeva ulica 32

(nasproti Trgovskega doma

ne ordinira do 15. avgusta

Vevče

V torek smo pokopali v bolnišnici umrlo gospo Ivano Zupanc, soprogo našega blagajniškega uradnika v papirnici Vevče. Bila je dobra soproga in skrbna mati svojim trem otrokom. Blag ji spomin.

V naši papirnici zopet primanjkuje dela. Preteklo soboto smo ustavili dva stroja ter bo počivalo delo, dokler ne bo naročil. Praznuje polovica delavstva. Nekaterim že vsega primanjkuje. So družine, ki samo enkrat na dan kaj malega jedo. Nihče se resno ne zavzame za nas. Pri Dev. Mar. v Polju bodo čez 2 meseca sklepali o občinski podpori, ki je itak le drobtina 50—150 Din za brezposelno družino za 3—4 mesece. Kaj pa ta čas? S čim naj se živimo. V Dobrunjski občini se prosilcem prošnje sproti rešujejo in nakazuje podpora po previdnosti g. župana. Posnemanja vredno.

Radomlje

Te dni mine leto, odkar imamo v svoji sredi ljubljenega gospoda Davida Doktoriča. Z veliko vnemo deluje z besedo in z dejanjem za vse dobro in v korist svojih duhovljanov, v šoli in cerkvi. Mirno rečemo — ponosni smo in veselimo se ga v cerkvi in zunaj cerkve. Upamo, da nam bo sčasoma pridobil za Radomlje ekspozituro. Njega naj nam pa Bog ohrani dolgo let med nami. Jutri v nedeljo bo daroval v tukajšnji cerkvi sv. Marjete novo sv. mašo tukajšnji rojak g. France Jereb, misijonar. Vsa občina in sosedne fare se veselijo tega trenutka. V naši cerkvi že 53 let ni bilo nove sv. maše, zato se čuti te dni kakor pomlajena.

Zadnja poročila:

„Lausannska pogodba" bo danes podpisana

Lausanne, 8. julija. tg. »Lausannska pogodba«, ki je sedaj že predložena v vseh svojih petih delih, bo imela datum 9. julija, ker bo šele jutri dopoldne v javni zaključni seji slovesno podpisan zaključek prvega dela lausannske konference. Drugi del te konference se bo začel najbrže sredi oktobra, ko bo sklicana svetovna gospodarska konferenca, ki jo bo morda priredila Zveza narodov, pa bo obstojala samo iz vladnih delegatov, drugače kakor prva konferenca od julija 1927, na kateri so bili zastopani samo strokovnjaki. Dolgoletni gospodarski in politični boj, kateri je povzročal prav toliko skrbi upnikom kakor dolžnikom, bo s tem jutri končan. O reparacijah sedaj ne bo več nobenega govora. Utemeljeno je upanje, da bodo narodi odslej imeli tudi gospodarskopolitični mir, o katerem pravi zaključna izjava lausannske pogodbe: »Samo, če ga boste hoteli!«

Herriot je izjavil pred ponočno konferenco inozemskim časnikarjem: »Obojestranske delegacije so lahko zadovoljne, ker ni ne zmagovalcev ne premagancev. Politične in gospodarske posledice lausannske pogodbe bodo dobro vplivale na vse narode.«

Lausannska pogodba ima pet delov: Prvi del govori o pogodbi z Nemčijo, drugi del o prehodnih odredbah k tej pogodbi z Nemčijo, tretji del o dogovoru glede vzhodnih reparacij, četrti del vsebuje resolucijo o srednji in vzhodni Evropi, peti del pa resolucijo gospodarskega odbora o sklicanju svetovne gospodarske konference in njenem programu.

Prvi del, ki v glavnem vsebuje finančni dogovor, nalaga Nemčiji plačilo treh milijard mark namesto plačil iz Youngovega načrta, ki so znašala okoli 25 milijard mark, razdeljenih na 57 let. Ta znesek 3 milijard bo Nemčija v obveznicah deponirala pri mednarodni reparacijski banki v Baslu. Obveznice se bodo po dvanajstih letih izdale po kurzu najmanj 90%, obrestovane s 5% in z amortizacijo po 1%. Izdaja je odvisna samo od kreditne zmožnosti Nemčije in je organizirana tako, da se bo mogla plasirati na inozemskih trgih, ne da bi bila motena storilna možnost nemškega gospodarstva. Po dvanajstih letih zapadejo vse obveznosti, ki bi eventualno do tedaj še ne bile izdane.

Dokler dogovora ne ratificirajo vse države, ki podpišejo dogovor, bodo v veljavi prehodne določbe drugega dela, ki predstavlja v bistvu podaljšanje provizoričnega moratorija, ustvarjenega že z izjavo od 16. junija. Nemška plačila treh milijard se bodo plačevala na poseben konto mednarodne reparacijske banke za račun dosedanjih držav upnic, pri čemer Nemčija ne bo polagala nobene važnosti, kako se bodo te tri milijarde razdelile. V dogovoru ni tako zvana ameriška klavzula, vendar pa je z določbo, da postane lausannska pogodba veljavna šele po ratifikaciji vseh držav, ki so podpisale pogodbo, dana državam podpisateljicam možnost, da uveljavijo lausannsko pogodbo šele potem, ko uredijo svoje dolgove z Ameriko. Te države so med seboj sklenile tudi tozadevni gentlemen agrement, vendar se ni bati, da bi bilo mogoče še kdaj ogrožati jutrišnjo pogodbo, če ne pride do izrednih okolnosti.

V dogovoru o vzhodnih reparacijah se dovoljuje srednje- in vzhodnoevropskim državam vsekakor moratorij do 15. decembra 1932, ker je konferenca sklenila, da bo njen komite za ureditev tega vprašanja fiksiral najpozneje na svetovni gospodarski konferenci končne sklepe o razčiščenih vzhodnih reparacij.

Četrti del vsebuje predlog, da se ustanovi posebna komisija, ki naj se bavi predvsem z deviznimi omejitvami v vzhodni Evropi in poišče sredstva, kako naj se odpravijo te omejitve. V tem komiteju bo zastopanih deset držav: Anglija, Francija, Nemčija, Italija, Poljska, Češkoslovaška, Romunija, Jugoslavija, Madjarska in Avstrija.

Peti del vsebuje resolucijo gospodarskega odbora lausannske konference in končno izjavo, ki je posledica že prvotno kot uvod mišljene resolucije. V splošnem se v tej izjavi izraža upanje, da bo sprejem tega dogovora dal možnost nekakega gospodarskega Locarna, upanje na boljše čase in dobre političee posledice.

Maربor

☐ **Mestni višji zdravnik** dr. Alfonz Wankmüller je nastopil svoj dopust ter ne ordinira do 15. avgusta.

☐ **Mariborčani v radiju.** Mariborčani so česti in priljubljeni gostje ljubljanske radijske postaje. Pretekli četrtek zvečer je koncertiral v ljubljanskem radiju znana mariborska violinska umetnica ga. Brandlova. Njen nastop je zelo zadovoljil vnete poslušalce ter je bil brezhiben. Prihodnji teden pa nastopi v radiju-Ljubljana priljubljena pevka ga. Skvarčeva z izbranim sporedom iz svojega bogatega repertoarja.

☐ **Mariborčani porabijo več vode kakor Berlinčani.** Mestna občina je opozorila po časopisju prebivalstvo na štedenje z vodo. Če ne bo opozorilo izdalo ter se bo nevarnost pomanjkanja vode povečala, bo organizirala uprava vodovoda posebno racijo po mestu. Vse vodovodne naprave bodo pregledane, zaprle se bodo napeljave za škropljenje vrtov, vodometi itd. Ugotovljeno je, da porabi posamezen Mariborčan v poletnem času še enkrat toliko vode kakor Berlinčan. Pa nikar misliti, da za pijačo — vode se v Mariboru presneto malo popije. Največ je odteče za škropljenje po brezštevilnih vrtovih in v pokvarjenih vodovodnih napravah po hišah. — Pred pomanjkanjem vode v poletnem času bi bil Maribor za dolgo dobo obvarovan, če bi se bilo dovolilo mestni občini že svoječasno odobreno posojilo za povečanje vodovoda v znesku poldrugega milijona dinarjev. S poskusnim vrtanjem so že določena mesta za napravo novih vodnjakov, samo denarja ni, da bi jih izkopali. Glavni vzrok pomanjkanju vode pa je v tem, ker ni prišla letos iz nerazumljivih razlogov v akcijo črpalka mestnega kopališča, ki je sicer vsako leto ob nastopu vročine pričela delovati. Zakaj se to ni zgodilo, ne vemo. Vendar se sedaj vršijo potrebne priprave, da bo pomožna črpalka pričela funkcionirati.

☐ **Nova godba v Mariboru.** Kakor čujemo, se pripravljajo mariborski poštni uslužbenci na ustanovitev svoje lastne godbe. Imajo že močan in dober pevski zbor in sedaj bodo imeli še svojo godbo.

☐ **Društvo za podpiranje zakonskih kandidatov.** Svoječasno smo imeli v Mariboru zadrugo za izplačevanje dot nevestam in ženinom, ki so se priorganizaciji zavarovali. Zadruga je kmalu zaspala. Sedaj se ustanavlja nekaj sličnega. Novo društvo »Poroka« je že zaprosilo za odobritev pravil. V njih se navaja med drugim, da je smoter društva vzajemna pomoč in podpora zakonskih kandidatov.

☐ **Tudi avtobusi občutijo krizo.** Hudo je ljudem na deželi za denar. Iz daljnih krajev, kakor iz Ljutomera in Prekmurja prihajajo po opravkih v Maribor peš, dasi imajo najlepše zveze z avtobusi in vlaki. Avtobusni podjetniki zelo tožijo, da pada frekvenca vozov na podeželskih progah.

☐ **Suša bo.** V mariborski okolici, kjer je svet zelo prodnat, se že občutljivo pozna suša. Vroče solnce je izželo zemljo. Posebno se boje kmetje za travnike, ker je nastopila vročina in sušna doba prav po seneni košnji, ko bi bilo nekaj mokrote zelo potrebno za rast otave.

☐ **Ljubezen do otroka je močnejša nego strah pred kaznijo.** Plaho in prestrašeno je prišla včeraj na policijo mlada ženska. Povprašala je, kako se godi detetu, ki je bilo, kar smo svoječasno že poročali, najdeno v frančiškanski cerkvi. Na policiji so ženski povedali, da je dete dala občina v rejo ter se mu dobro godi. Nato pa so se gospodje zanimali, zakaj se zanima za tega otroka. Odvrnila je, da je dete od njene svakinje, ki jo je poslala na poizvedbe. Pa je pripovedovala vse to tako nesigurno, da so takoj dvomili o resničnosti njenih besed. Pričeli so jo malo strožje izpraševati in nazadnje je bruhnila v jok ter povedala, da je ona sama mati odloženega otročička. Želja po otroku je bila močnejša, kakor strah pred kaznijo ter je prišla, da bi ga samo videla. Zove se Marija Puh ter je služkinja. Otroka je odložila, ker se je bala staršev.

Naše dijaštvo

Abiturientom! Na razpotju življenja je človek hvaležen, če more nemoteno zrelo premisliti svoj odločilni korak. Priliko ti nudijo duhovne vaje. Dva tečaja bosta v Domu duh. vaj samo za abituriente: prvi od 21.—25. julija, drugi od 30. avgusta do 3. sept. Vzdrževalnina za vse tri dni 30 Din. Priglasi se na dopisnici na naslov: Vodstvo Doma duh. vaj, Zrinjskega cesta 9, Ljubljana. Začetek 21. julija (ozir. 30. avgusta) zvečer ob 6.

Kulturni obzornik

★ **Vladimir Pfeifer: Rožmarin.** Drama. 1932. Samozaložba. — Pred dnevi sem na tem mestu zapisal nekaj beležk o ljudskem gledališču in zlasti poudaril dejstvo, da hirajo naši podeželski odri radi pomanjkanja primernih iger. — Danes moram še pripomniti, da nam je z leti zrastla tudi neka domača literatura, ki hoče mašiti to vrzel. Število takih »ljudskih« iger nekoliko zakotnega izvora sicer ni veliko, a prav te dni se je pomnožilo s Pfeiferjevim »Rožmarinom«. — Da ne bo nikakega nesporazuma, moram najprej povedati, da nikakor ne preziram očividnega dobrega namena teh poskusov in plemenitih nagibov, ki tičijo za njimi; po večini vsebujejo tudi prav zdravo in kleno tendenco. — Največ priznanja pa je vredno dejstvo, da pomanjkanja dobrih komadov ne čutijo le tisti »prenapeteži«, katerih ambicije so resnično umetniške, marveč tudi taki, katerim Bog posebnih umetniških sposobnosti — žal — ni dal. Ne poznam sicer gospoda Pfeiferja, domnevam pa, da ima opravka s kakšnim ljudskim odrom — ali pa da se je kdaj že ukvarjal z našimi ljudskimi odri, da je tam dobil pobudo za pisanje ljudskih gledaliških komadov in da prevladuje njegovo osebno ambicijo želja, koristiti splošnosti. Kljub vsem tem pozitivnim lastnostim, ki jih pripisujem avtorju, moram vendar povedati, da je njegova drama »Rožmarin« brez vsakršnega umetniškega čuta koncipirana in brez vsakršnega resnega tehničnega znanja izpeljana. Eno si velja zapomniti: neprimerno teže je dobro pisati za preprosto kot za izobraženo in v svojem okusu izšolano ljudstvo. Med vsemi čednostmi umetnika stvaritelja je preprostost ne le najlepša, marveč tudi najredkejša lastnost. Takšna preprostost zahteva najprej popolne notranje zrelosti — in še tako nadarjen začetnik v sebi ni dozorel. Književnemu veščaku nudi opazovanje njegovega notranjega dozorevanja kajpada nekaj užitka, a preden si v sebi dozorel — to seveda, če imaš sploh kaj talenta — ne podajaj se pred preprosto ljudstvo, na oder, raz katerega hočeš ljudstvo učiti, zakaj s svojim nevešcim delom storis prej zlo kot dobro: kvariš ljudstvu prirojeni dobri okus in ga zmedeš, zlasti ko bi bila tvoja naloga gojiti ta prirodni okus. Da se pa vrnemo k »Rožmarinu« — podam, evo, tukaj zgodbo, oziroma dejanje te igre. Dekle, ki pol iz lastne ničemurnosti, pol radi očetovega pritiska prelomi besedo zaročencu, domačemu fantu, ki odhaja na vojsko, in se poroči z nekim laškim goljufom in vojnim dobaviteljem, nastrada ter se vrne na božični večer v domači kraj, umret v objemu prevaranega fanta, ki ga je najprej na fronti zmešala granata, potem pa še bolj duševno zmedla vest o dekletovi nezvestobi (to, da pride fant k pameti, ko zasliši njen glas in njeno ime, kar nenadoma, no, to bi bilo treba še preizkusiti, če v pogledu odrske verjetnosti drži...) — ta zgodba sama na sebi bi nemara še ne bila nemogoča kot snov za ljudsko dramo, dasi je motiv v drugačnih varijantah že močno obrabljen. Le naivnost, s katero je postavljena na oder, sprečuje, da bi postala v kateremkoli pogledu učinkovita. — Iz vsega tega navedenega je torej razumljivo, da poskusov, kakršen je Pfeiferjev »Rožmarin«, kljub vsemu priznanju dobre volje in zdrave tendence, ne moremo pozdraviti z veseljem, marveč povsem resnobno nam jih je odkloniti v interesu prav tistega preprostega ljudstva, kateremu so v nekem napačnem razumevanju »ljudske prosvete« namenjeni. s. š.

★ **Jean Prévost: Histoire de la France depuis la Guerre.** (Ed. Rieder, Paris.) O tem velezanimivem poskusu mladega francoskega pisatelja, podati v knjigi zgodovino Francije v povojnem času, piše Ramon Fernandez v N. R. F. med drugim: »J. Prévost obravnava zgodovino Francije od premirja pa do letošnjega leta. Kar tiče tehnike, ki jo je izbral, in ki je edina primerna tako delikatni nalogi, obstoji v dobro premišljenem izboru iz bogatega slovstva, v kratkih in značilnih citatih, v neprestani skrbi zadostnega osvetljevanja gospodarskih in socialnih osnov. Kar tiče duha, v katerem je delo pisano, obstoji v tem, da se je skušal avtor postaviti v čim večji razdalji od dogodkov, da bi dojel samo njih bistvene poteze. Tako je dosegel torej srečno soglasje med ozkimi dimenzijami, metodičnimi težavami in načinom, po katerem hoče razmotrivati zgodovino. Zares, napor pri osvajanju tekstov, premislek, ki je določil izbiro in moralna lekcija, ki sledi iz tega, to je velika zasluga njegovega dela. Sleherna stran, sleherna vrstica vsebuje neko sodbo, časih prav originalno, tako, da imaš nedvomen dobiček pri čitanju, tudi če se ti zdi, da izreka Prévost svoje zaključke prenaglo ali pa da ne prihaja do zadostnih zaključkov. Prévostova objektivnost zadosti jasno podčrtava tudi napake francoske družbe. Prav narahlo pokazuje dvojno francosko dramo: kar tiče zunanje politike — napetost ljudstva, ki je po realni moči drugo po redu in se drži zdaj na čelu Evrope z orožjem in denarjem; kar tiče notranjih poslov — neumestni fiskalni in socialni patriotizem Francozov, nezadostno vztrajnost njih kolektivnega duha. V zvezi s tema dvema nevarnima pregrehama, se respektivni nedostatki strank stopnjujejo ali zmanjšujejo po tem, kakor se med seboj obtožujejo ali branijo, zakaj vse prenašajo skupno zlo. Po pravici zagotavlja Prévost, da vlada na splošno izredna nevednost v finančnih zadevah. Bistveni nauk knjige pa je ta-le: politiki, nam pravi, obtožujejo politike drugih strank, nikdar pa svojih volivcev; vendar pa leži v času zakonodajstva prav na volivcu, ki je postal spet državljan, največji del potreb, ki jih je s svojim glasovanjem želel.« — Avtor obeta še en del knjige, ki bo vseboval kronološke podatke, oficielne listine, statistike, in ki bo opremljen s kritično bibliografijo.

★ **Valéry Larbaud: Technique.** (Editions de la N. R. F., Paris.) Priznani pisatelj, estet, esejist in prevajavec Valéry Larbaud nam v svoji najnovejši knjigi — ki je pisana v neposnemljivem, izbrušenem jeziku in slogu svojstvenega esteta in pristno francoskega duhoviteža — podaja nekaj misli o slovstveni zgodovini. Kajpada, njegovo delo je kakor prijetna konverzacija, intimna in prijateljska, nikar kakšna znanstvena ali teoretizujoča razprava. Zato je tudi težko odrediti natančno snov njegovega spisa, saj s svojim mojstrskim obvladanjem tiste »tehnike«, ki ji pravimo po krivici časih morda nekoliko zbadljivo »načitanost«, prijetno jadra — da sam ne veš, kdaj in kako — od enega kraja obzorja do drugega, spotoma se s prikupljivim zanimanjem ustavlja še v tem in onem ograjenem vrtcu lepega slovstva, lepega tiska, lepe knjige, gradi malce fantastične mostove, ki naj bi združevali to in ono, kar je storjenega tu in tam, nazadnje pa si imel od knjige prekrasen užitek, ne da bi prav za prav mogel povedati, v čem je resnični tvoj dobiček; na uho — Larbaud je svoje vrste poet in čarovnik, kaj mari, če njegovo vtikanje v literarno vedo nima nikake ali vsaj malo porabne vrednosti — saj ti je hotel povedati le svoje lepe sanje in — ali jih nisi poslušal, kakor da drugače v resnici ne more biti?

★ **Antonio Fogazzaro v novi izdaji.** — Dvajset let po pisateljevi smrti je založba Mondadori — Verona — začela izdajati vsevkupno delo Antonija Fogazzara, mojstra italijanske proze iz polpreteklega časa. Urednik in izdajatelj te kritične izdaje je Piero Nardi; doslej so izšla sledeča dela: Piccolo mondo antico, Piccolo mondo moderno, Il mistero del poeta, in pa Leila. Tik pred izidom je zvezek drobnejšega blaga v prozi, ki bo obsegal naslednje spise: Fedele, Racconti brevi in Idilli spezzati; — zase izide še letos Malombra. — Izdaja teh spisov je tako v pogledu notranje obdelave in razvrstitve snovi, opomb in ocen ter življenjepisnih podatkov, kakor v pogledu zunanje opreme prav odlična. — Zanimivo je, da si je urednik Nardi postavil za nalogo, iztrebiti iz besedila napake v jezikovnem pogledu, radi katerih je od nekdaj med jezikoslovci (morda preveč) trpel Fogazzarov ugled. — Res je, da Fogazzaro nikakor ni obvladal sintakse in ortografije, kakor bi bilo potrebno. Dasi pravi urednik v svojih opazkah, da so mnoge pisateljeve samovoljnosti v jezikovnem pogledu nedotakljive, ker bi vsako popravljanje škodilo izrazu in misli, ki jo je hotel Fogazzaro iznesti, je vendarle še mnogo takega, česar v nobenem primeru ni mogoče zagovarjati, ker priča vsaj za pisateljevo nedoslednost, če ne za kaj hujšega. — Do Fogazzarovega jubileja upajo Italijani, da bo ta monumentalna in razkošna izdaja njegovih leposlovnih spisov že vsa izšla. — Do konca tega leta bo menda tudi kipar Zanetti dovršil Fogazzarov kip.

Dnevna kronika

Kaj pravite?

Dnevi učiteljskega zborovanja so torej za nami in Vaš list je o njem objektivno in zelo blagohotno poročal. Niti iz Vašega, niti iz drugih poročil pa ni razvidno, kakšen je idejni program JUU in sploh učiteljstva? Ali so sploh gg. delegati kaj definirali, kaj natančnejšega povedali o etičnih, o socialnih, o prosvetnih stremljenjih svojega stanu in organizacije? Če ni bilo o tem ničesar v poročilih, more javnost sklepati, da se organizacija še vedno ni pečala n. pr. z važnim poglavjem o etični vzgoji ljudi. Dandanes se je v Sloveniji v neobičajni meri razpasla neznačajnost, škodoželjnost in težnja maščevati se na bližnjem, kar skrajno kvarno vpliva na javno moralo. Učitelj je v prvi vrsti poklican, da bi take pojave pobijal! Ali o tem ni bilo na zborovanju niti besedice!

Brezposelnost je drug pojav, mimo katerega je šlo naše učiteljstvo na svojem zborovanju, ne da bi ga sploh omenilo. In vendar je učiteljska stanovska organizacija v prvi vrsti poklicana, da se peča s tem vprašanjem, saj ni vseeno, kam in v kakšne poklice odhaja mladina iz ljudskih šol. O potrebi poklicne organizacije, za katero naš javni uradni aparat še vedno ni našel razumevanja, čeprav je nujno potrebna, o tej potrebi naše učiteljstvo sploh ni obveščeno, torej se niti ne zaveda, da je ustanavljanje takih posvetovalnic narodna in socialna in moralna dolžnost vzgojiteljev.

O alkoholizmu, o naraščanju surovosti med mladino, o pojemanju zanimanja dorastle mladine za kulturno delo v društvih in o vseh drugih poglavjih naši narodni vzgojniki tudi niso izpregovorili besedice. Kar so govorili na zborovanju, je bilo predvsem nekaj besedi o državljanskih vrlinah in zavednosti učiteljstva, kakor da bi drugi stanovi ne ljubili zadosti države in domovine ter naroda — predvsem pa zahteve o gmotni in socialni zaščiti lastnega stanu. Gg. učitelji so sicer govorili o idejnih temeljih svoje organizacije, kje pa je tista etična ideja, niso povedali. Niso tudi izgubljali dosti besed o dejanskih potrebah naroda in to je treba obžalovati! Prav gotovo pride čas, ko bo slovenski narod vprašal svoje učiteljstvo: »Kakšen je bil vaš delovni program za narod v najtežjih časih gospodarske in moralne krize in kako ste ga izvajali?« Kaj pravite, kakšen odgovor bodo dajali tedaj učiteljska organizacija, ves učiteljski stan in učitelji posamezniki? Najlažje bodo morda še odgovarjali posamezni učitelji, toda le posamezni, če se še pravočasno učiteljski stan ne zave velikih dolžnosti svoje dobe!

Koledar

Sobota, 9. julija: Nikolaj in tovariši, mučenci.

Novi grobovi

✝ **V Ljubljani** je umrla gospa Marija **Zajc,** trgovka. Pokojnica je bila dobro znana zlasti naši deci, ki je pri njeni stojnici v Tivolskem drevoredu, kaj rada kupovala slaščice, pa je marsikomu izmed malih stisnila kaj sladkega v roko samo za »Boglonček«. Pred več leti je gospo napadla težka živčna bolezen, smrt jo je sedaj rešila daljnega trpljena. — Pogreb bo danes popoldne ob 4. N. p. v m.! Žalujočim naše iskreno sožalje!

✝ **Pri Sv. Urbanu pri Ptuju** je umrla v starosti 59 let, blaga žena in mati Marija **Kramberger.** Plemenita žena je lepo vzgojila svojih sedem otrok, od katerih je eden, in sicer France, vodja mestnega konskripcijskega urada v Mariboru. Leta 1915 je njen mož padel na soški fronti in z vso vztrajnostjo materinske ljubezni je vodila gospodarstvo in gospodinjstvo in ohranila otrokom, od katerih je večina mladih, lep dom. Delo in molitev sta izpolnjevala vse njeno življenje. Vsemogočni ji bo pravičen sodnik za vse, kar je dobrega storila v tej solzni dolini. Žalujočim, zlasti sinu Francetu, naše globoko in iskreno sožalje!

Osebne vesti

= **Z ljubljan. univerze.** Za dekana tehniške fakultete za stud. leto 1932—33 je bil izvoljen gospod dr. **Kral** Alojz, redni profesor tehnične mehanike.

= **Premeščenja na pošti.** Po službeni potrebi so premeščeni s poštnega ravnateljstva v Ljubljani g. Josip **Štukelj,** svetnik V. skupine, v Skoplje, Franc **Salehar,** administrativni uradnik, za poštnega uradnika k pošti Ljubljana II. (kolodvor); z ljubljanske glavne pošte pa je premeščen poštni uradnik Joško **Campa** k pošti v Novi Sad.

Cerkveni vestnik

Za duhovnike bodo p e t d e v n e duhovne vaje v Domu od 15.—21. julija zvečer. Priglasite se!

Ostale vesti

— **Kmetijsko-gospodinjska šola šolskih sester v Repnjah na Gorenjskem** otvori s 1. oktobrom t. l. šestmesečni kmetijsko-gospodinjski tečaj, ki bo trajal od 1. oktobra 1932 do 31. marca 1933. V šolo se sprejemajo le kmetska dekleta, ki so dopolnila 16. leto in so neoporečno lepega vedenja ter zdrava. Poučuje se teoretično in praktično v vseh gospodinjskih predmetih, kakor tudi v poljedelstvu, živinoreji, vrtnartvu in sadjarstvu. Gojenke se tudi vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu in ravnanju z bolniki. Natančnejša pojasnila daje vodstvo kmetijsko-gospodinjske šole šolskih sester v Repnjah, p. Vodice nad Ljubljano.

— **Dr. Budak zapustil sanatorij.** Dr. Budak, na katerega je bil nedavno izvršen surov napad na zagrebških ulicah, pri čemer je dobil hujše poškodbe, je sedaj že zapustil sanatorij, kjer se je zdravil. Preiskava o napadu se še vrši. Sodni svetnik Katnič, ki vodi to veliko preiskavo, bo zaslišal še trinajst prič. Od štirih aretirancev dva priznavata napad, druga dva pa trdovratno tajita. Sedaj, ko je dr. Budak zapustil sanatorij, ga bodo konfrontirali z vsemi osumljenci.

— **Dobrovoljci!** Dela se na to, da bo podaljšan rok za podaljšanje prošenj dobrovoljskih uverenj. Vsi oni, ki še niste vložili prošnje, enako tudi svojci padlih ali umrlih dobrovoljcev, če so ti bili vzdrževatelji družin, naj se takoj javijo okrajni organizaciji, da ji ta pošlje potrebne tiskovine. Oni dobrovoljci, ki so prošnjo že vložili, a do danes uverenja niso prejeli, naj pošljejo svoj natančen naslov, navedejo naj obenem svoje rojstne podatke: kraj — vas, občino, leto ter očetovo ime. Tisti, ki niste člani organizacije, ne odlašajte s svojim pristopom, čim več nas bo, tem večji bodo naši uspehi. Tovariše, dodeljene z zemljo v Rakičanu, vabi odbor na sestanek dne 9. t. m. ob 20 v spodnjih prostorih hotela Miklič. Važno in nujno!

Odbor.

— **Sprejem gluhonemih otrok.** V gluhonemnico v Ljubljani se sprejemajo za šolsko leto 1932/33 vnovič gluhonemi otroci na prošnjo staršev ali njih namestnikov. Prošnje v smislu razpisa v Službenem listu z dne 11. junija t. l. je treba vložiti pri ravnateljstvu do 31. t. m.

— **V Službenih novinah** št. 152 od 6. t. m. je objavljen »Pravilnik o izdelovanju regulacijskih načrtov«.

— **Nova telefonska zveza.** Prometno ministrstvo je dovolilo ,da se otvori telefonski promet med Ljubljano in Verono. Taksa za triminutni pogovor je 3.90 fr.

DAJ slado **DAM** led.

— **Zid so prekopali in vlomili.** V Zagrebu je bil predsnočnjim izvršen zelo drzen vlom. V trgovino Josipa Škrivaneka so ponoči vlomili neznani vlomilci in mu odnesli za več tisoč dinarjev blaga. Vlomilci so se poslužili povsem modernega načina vlamljanja. Prekopali so zadaj zid poslopja in tako prišli v prostore trgovine. — V Zagrebu je najbrže na delu velika in dobro organizirana vlomilska tolka, zakaj ne poteče noč, da ne bi bil izvršen kje drzen vlom. Kljub velikim naporom policije se še ni posrečilo, da bi prišli drznim dolgoprstnežem na sled.

— **Če se kolesarski tat ne zna dobro peljati na kolesu.** Iz Zagreba poročajo: Inkasant Peter Grobelnik se je te dni podal v neko gostilno v Kalčičevi ulici, da bi pogasil žejo z brizgancem. Zunaj pa je pustil svoje kolo. Baš, ko je nastavil čašo k ustnicam, pa je opazil, da je na njegovo kolo sedel mlad moški. Brž je skočil na ulico in začel klicati: »Primite tatu!« Pa so bili ti klici povsem odveč. Zakaj kolesarski tat se ni znal dobro voziti na kolesu. Lovil je ravnotežje zdaj na levo zdaj na desno, dokler ni na oglu ulice zletel po tleh in padel v roke pravici.

Ne potrebujem reklame, delo govori!
PRALNICA, LIKALNICA IN ČISTILNICA OBLEK
Ljubljana, Mestni trg št. 8 **(HAMAN)**

— **Ženski jeziki.** Iz Mitrovice poročajo: V vasi Gibaračka planina sta se pošteno skregali ženi sosedov Stjepana Živanovića in Franca Šmare. Francova žena je bila močnejša in je Stjepanovo ženo pošteno pretepla. Ko je Živanovič to zvedel, se je silno razjezil, pograbil sekiro ter odšel k Šmaru, Ta se je, videč sekiro, prestrašil. Z ženo sta se skrila na pod. S seboj sta vzela nabasano dvocevko. Živanovič pa je že zagledal lestvo, po kateri sta se rešila njegova nasprotnika in se je je brž poslužil. Ko je Šmar videl, da Živanovič pleza po lestvi, je ustrelil. Krogija je Živanoviču odrgnila kožo na glavi, vendar je kljub temu nadaljeval pot po lestvi. Šmar je ustrelil drugič. Ta strel pa je Živanoviča na mestu ubil.

— **Pri revmatičnih bolečinah vseh vrst** se doseže dober uspeh s Togal-tabletami. Po strokovnjaških ocenah mnogih zdravnikov, med katerimi je mnogo priznanih profesorjev zdravnikov, delujejo Togal-tablete hitro in učinkovito. V predpisanih količinah so neškodljive za srce in ostale organe. Vprašajte svojega zdravnika! Poskus Vas bo prepričal! Zahtevajte v Vaši lekarni prave Togal-tablete! Ako slučajno niso na zalogi, se jih lahko takoj nabavi..
(Odobreno od Ministrstva Socijalne
Politike in Narodnega zdravja S.
br. 1437 od 5. II. 1932.)

— **Našim gospodinjam** je namenjena najnovejša knjiga: Naši gostje — kako jim strežemo, ki jo je spisala s. Deodeta Kump, učiteljica gospodinjske šole. Knjiga ima 63 strani besedila, 66 slik. Cena vezani knjigi je Din 45.—. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. To je po vojni prva slovenska knjiga, ki bo izpolnila veliko vrzel v slovenski literaturi vsake gospodinje, t. j. o strežbi (serviranju) pri mizi in predpripravah za razne pojedine, ki se prirejajo v domačem krogu in med znanci in prijatelji ali izrednih družabnih slavnostih (čajanke, banketi itd.) V posebnem delu obravnava pisateljica podrobneje naslednja poglavja: pogrinjanje mize, strežba pri zajterku, pri mali južini (malici, predjužku), pri obedu (kosilu), popoldanski južini, večerji, routu. Posebej razpravlja o strežbi pri mizi sploh in razvrstitvi prostorov pri mizi, o buffetu, o pikniku. — Knjigo priporočamo tudi kuharicam, gospodinjskim pomočnicam, bivšim učenkam gospodinjske šole in tečajev, ter natakaricam in natakarjem.

— **»Franz-Josef« grenčica** odpira duševnim delavcem, živčno oslabelim in ženskam črevo.

— **Kaj deluje v kavi?** Znani atenski farmakolog, prof. **Joachimoglu,** kateri se že dalj časa bavi s preiskovanjem delovanja alkaloidov, posebno pri njihovem uživanju v pijači kot je kava, čaj, mate itd., proučil je pred kratkim zopet delovanje kave po najmodernejših metodah za preiskovanje. On se je sedaj poslužil metode prof. v. Freya, s katero se more natančno ustanoviti mera globine sna. On je našel, da se z navadno kavo ali s čistim kofeinom san popolnoma izgubi, medtem ko kava brez kofeina ni delovala razburjajoče na centralno živčevje. Poizkusi prof. Joachimoglu ponovno dokazujejo, da se razbujajoče delovanje kave, prikazano z znanimi pojavami kot nervoza, nespečnost, srčno utripanje, tresenje mišičev, pojačeno mokrenje itd., lahko nanaša samo na njeno vsebino kofeina.

Naznanila

Ljubljana

Šišensko prosvetno društvo priredi jutri dne 10. julija izlet v Pekel pri Borovnici in odtod na Rakitno. Odhod ob 6.14 zjutraj z glavnega kolodvora. Pri sv. maši naj bo vsakdo doma. Člani in prijatelji, udeležite se izleta polnoštevilno! Odbor.

Maribor

Katoliško izobraževalno društvo na Košakih ima jutri v nedeljo ob 16 sestanek s poučnim predavanjem.

Krčevinsko izobraževalno društvo ima jutri v nedeljo slovesno proslavo 10-letnice obstoja. Zjutraj zahvalna služba božja, popoldne prireditev v »Lovskem domu«. Sodeluje godba Katoliške omladine.

Veliko dobrodelno tombolo priredi dne 17. t. m. prostovoljno gasilno društvo pri Devici Mariji v Brezju. Pričetek ob treh popoldne. 5 glavnih in 300 drugih raznih dobitkov. Tombola bo na vrtu g. M. Lešnika.

Mariborski pododbor združenja rez. častnikov opozarja članstvo, da se udeleži spominskih svečanosti, ki se bodo vršile dne 12. julija t. l. na Kajmakčalanu. Isti dan so tudi enake svečanosti v Kragujevcu. Za oboje je dovoljena četrtinska vožnja. Udeleženci uživajo popust glede prehrane in stanovanja. Javiti se je pri pododboru, kjer se dobi legitimacija.

Naša akademska anketa

»Mladina, vedite, to je povračilo! ...«
Henrik Ibsen.

Odločne in ostre so te besede, ki jih je zapisal Ibsen v svojem »Stavbeniku Solnessu«. Pa kakor so bridke in grenke, prav tako so **resnične** in neizprosne; tega se sicer marsikdo ne zaveda dosti jasno, čeprav jih čuti prav vsak, star in mlad, bolj ali manj, z večjim ali manjšim veseljem. Zato tudi odgovori na »Slovenčevo« vprašanje, ki je prišlo po mojem mnenju ob zelo pravem času — dasiprav zveni nekoliko kot nezaupanje prihajajoči mladini, kar bo tudi vzrok, da ni toliko in takšnih odgovorov, kakor bi človek želel — na prvi mah razodenejo misli in nazore onih, ki nanj odgovarjajo: vsi »stari« —pa ta starost se ne meri toliko na leta, ampak po mišljenju in življenjski moči ter prožnosti duha — odgovarjajo negativno in črnogledo izražajo svoje nezaupanje v »mlade«, ki pa se samozavestno trkajo na prsa in z jasnim očesom ter z jekleno voljo in moškim pogumom gledajo v bodočnost.

Človeške sodbe so največkrat pristranske, dostikrat prenagljene in krivične, ker smo pač vsi slabotni in zmotljivi ljudje. Kakor ni prav, če kdo s prezirom in omalovažujoče zametava vse delo svojih prednikov, tako je napačno, če drugi z nezaupanjem in pomilovanjem gleda na »nezrelo in neizkušeno mladino«, ki bo kmalu morala prevzeti vodstvo narodov in držav v svoje roke. Resnica in pravica je na sredi: očetje imajo zmerom poleg slabih tudi precej dobrih lastnosti, ki jih bo vreden in pošten sin cenil in si jih osvojil, pravi oče pa bo vesel pogumnega sina, čeprav hodi nekoliko po novih in svojih potih, saj ve oče, da je najburnejša in najnemirnejša mladina največja obljuba.

Starih nočem obsojati, le za mlade, h katerim se tudi sam prištevam, bom spregovoril nekaj besedi, v zagovor in opravičilo, da se ne bo zdela naša iskrena kritika in odkritosrčna borbenost kakor zametavanje in podiranje zdravih vrednot, ki so jih z vztrajnim delom in nemajhnim trudom ustvarili naši očetje.

Najbolj zaboli mladega človeka, ki vse dela z živim prepričanjem, z dobro voljo in neskaljenim idealizmom, ko vidi, da drugi z **nezaupanjem** motrijo vsak njegov korak. In to taki, ki bi morali mladino voditi k novim zvezdam, v višave, kjer je treba trdnosti in odločne samostojnosti, ki je prav danes najbolj potrebna, morda bolj ko kdajkoli. Zato sem bil prisrčno vesel uvodnika »Vzgojimo človeka« (»Slovenec«, 13. maja 1932), kjer pravi pisatelj med drugim tudi tole: »Bolj kot kdajkoli je potreba danes, da se polaga največja važnost na vzgojo k lastnemu, samostojnemu mišljenju. Pri tem mora vzgojitelj paziti, da ono samorastlost, ki je v poedincu, obvaruje in goji in nikakor ne sili mladega človeka, da takoj plava z vsakim tokom, ki se kje pojavi. V mladini je treba vzbujati veselje in zanimanje za čim globlje lastno, osebno življenje, z lastnimi prepričanji in ideali; vzgojiti je treba človeka tako, da bo imel pogum in ponos, svoje notranje prepričanje braniti in zagovarjati tudi pred drugimi, tudi pred javnostjo. Kajti nobena inkvizicija ni bila nikdar tako nestrpna, kakor je danes javno mnenje. Bila bi velika škoda, ko bi preko značajnih izrazitosti že v mladem človeku mehanično šel valjar vse izravnajoče stvarnosti, ki je lastna mrtvemu stroju ...« Enako sem vesel besed, ki so izšle v istem listu letos 29. maja (str. 8). Tam bereš: »Mladina naših dni ima čudovit dar ostrega opazovanja in išče naprej. Z resnostjo prevzema nase bodočnost in dediščino prednikov. Kar je dobrega, ohranja, kar je slabega popravlja ...« Sicer so danes taka priznanja redka, zelo redka; zategadelj pa jih je človek tem bolj vesel, če jih tu in tam vendarle sliši. Nekoliko pač tudi slutim, kdo jih je zapisal, vendar sem prepričan, da bi me marsikdo na prvi hip močno neverno pogledal, če bi mu razodel, kje sem jih bral.

Iz tega nekrščanskega nezaupanja, ki poleg nehvaležnosti najbolj zaskeli, izvira vse ono neupravičeno sumničenje in zavračanje, ki danes leti od starih na mladino. Iz tega nekrščanskega nezaupanja prihajajo dvomi, ali so 24- in 25 letni mladeniči sploh »možni »zrelega in odgovornega dela«. To nezaupanje je krivo, da se mnogim zdi vztrajnost in odločnost mladih kakor trmoglavost in prevzetnost; načelnosti daje nezaupanje žig upornosti in idealna zavzetost za kakšno stvar dobi videz nepremišljene zaletelosti in neodgovornosti. Sicer je res, da mladina odkrito, mnogokrat naravnost brezobzirno in neusmiljeno pove vso resnico, ki nas bo edina osvobodila. Toda, ako je to potrebno zaradi obče blaginje, potem ne gre, da bi zato mladino obsojali in prezirali ali ji odrekali kompetenco do resničnih sodb, čisto po onem reku: si duo faciunt idem, non est idem. Res, bil bi že čas, da se ne bi uresničevale Župančičeve besede o onem muzikantu, ki so mu gosli razbili na glavi samo zaradi tega, ker — bil je še mlad, pa je sviral resnico!

To bi bilo prvo. Drugo pa je naše **križarstvo ali mladinstvo,** ki se ga nekateri tako strašno bojijo — čeprav popolnoma po krivici — in ga drugi že devajo med staro, mrtvo blago, prav tako po krivici. Ne bom dosti govoril o tem, samo to bi rad naglasil, da križarstvo ni splahnelo v nič (čeprav danes nima svojega oficijelnega glasila), marveč je živ val, ki gre morebiti na zunaj neopazno, pa tem globlje na znotraj svojo pot naprej. Mladinstvo je in bo, in jaz verujem, da ga nihče ne bo zatrl, ker je živ in življenjski pojav, kakršnemu enakega danes pri nas ni. Samo prav ga je treba pojmovati in razumeti, pa bodo takoj odpadli vsi predsodki! Sicer ne morem trditi, v kakšnem obsegu in kako globoko je mladinstvo že zajelo našo mladino; to pa si upam reči, da je življenje onih mladih, ki stojijo izven križarstva, v duhovnem oziru strašno ubogo in klavrno, brez svetlobe, brez ljubezni in brez sreče. Pa še to bom zapisal, da se mnogi izmed »starih« premalo, drugi pa prav nič ne potrudijo, da bi se približali »mladim« in skušali razumeti njihove težnje. Potem ni nič čudnega, da postaja prepad med »starimi« in »mladimi« vsak dan širši in globlji, zakaj za vsako objektivno vrednoto se zahteva v človeku vsaj negativna dispozicija in česar nima človek v sebi, tudi izven sebe ne more vrednotiti.

Toliko sem moral povedati, dasiprav sem s težavo in bolestjo trgal besede iz srca. Pa so morale na dan, ne, da bi koga žalil in obsojal, marveč da bi opravičil svoje in svojih tovarišev delo in dobro voljo in pa da bi pomogel »starim«, da bi se nam približali in se zedinili. Kakor velja, da gre spoštovanje starim, tako velja, da gre spoštovanje mladim. Puero reverentia debetur! je rekel že Rimljan. Vsak rod ima svoje dolžnosti, ima pa tudi svoje pravice in te hočem varovati in zanje se bomo tudi borili. Priznam, na preteklost se ne moremo sklicevati, ker je pač nimamo; zato pa je v naših rokah bodočnost, ki jo bomo mi oblikovali in ki bo najbolj nepristransko pokazala, kaj zmoremo, ne samo v filozofiji, politiki in literaturi, ampak v celotnem življenju, kateremu bomo posvetili vse svoje mlade moči, da bo srečno in človeka vredno. Jože Gregorič.

Poizvedovanja

Gospa, ki je pozabila usnjate rokavice, dne 6. t. m. v Jugoslovanski knjigarni, jih dobi istotam.

Iz gubil se je v glavnem drevoredu v Tivoliju glavnik, s srebrom okovan. Ker je drag spomin, se naproša, da ga pošten najditelj vrne proti nagradi v upravi »Slovenca«.

Celje

♂ **Ogenj v cinkarni.** Včeraj na vse zgodaj je izbruhnil ogenj v cinkarni v Gaberju. Ogenj k sreči ni zavzel širšega razmaha, ker so bili pravočasno na mestu delavci, ki so se takoj lotili gašenja z gasilnimi pripravami v tovarni sami. Ko so prišli na lice mesta gasilci z motorno brizgalno, je bil ogenj že pogašen, tako da sploh niso stopili več v akcijo.

♂ **Obvestilo občinstvu glede rešilnega avtomobila.** Gasilno in reševalno društvo objavlja: Večkrat se je že dogodilo, da je kdo v prav nenujnih slučajih ali celo iz nagajivosti objestno pozval rešilni avto. Tako so nastali za društvo veliki neupravičeni stroški in za moštvo zamuda. Zato ponovno opozarjamo na predstoječe predpise, ki se naj vpoštevajo, ako kdo pozove rešilni avto. Razen tega je društvo prisiljeno glede denarnih sredstev izdati sledeči odlok: Prepeljavo bolnikov se bo izvršila izključno le tedaj, ako bo ob naročitvi tudi plačana taksa za prevoz. Prepeljava bolnikov na račun bolniške blagajne se bo prav tako izvršila izključno le proti pismenemu nalogu pristojnega zdravnika. Izjemna takojšnja pomoč bo le v primerih nenadne nesreče, ki bi se zgodila v mestnem okolišu, odnosno v bližini mesta. Napačne prijave bomo brezobzirno naznanili pristojni oblasti in bo moral njih povzročitelj poleg kazni po zakonu, plačati tudi najmanj dvakratno pristojbino za prevoz.

♂ **Trčila sta vlak in voz** k sreči brez hujših posledic. V četrtek 7. t. m. okoli tri četrt na 5 popoldne je vozil mrtvaški voz pogrebnega zavoda v lahnem diru po cesti od Vehovarja proti prehodu ceste čez Savinjsko železnico. Voznik, ki se je najbrž zanašal na to, da je Savinjčan moral peljati že pred pol ure, ni menda zato posebno pazil na progo. Imel pa je smolo, da je imel Savinjčan prav ta dan večjo zamudo, tako da je prišel po progi šele ob tej uri. Mrtvaški voz je bil že tik pred progo, ko je zagledal voznik vlak, kako pasira prehod čez cesto. Skušal je voz hitro ustaviti in potegnil za vajeti, konji so se pa v tem trenutku prestrašili in se vzpeli v zrak, voz pa se je zaletel sredi vlaka v ograjo stopnic osebnega vagona in jih odtrgal. Konje je vrglo na desno stran, voz se je tudi prevrnil in voznik se je zakotalil v travo. Vlak, ki je potegnil še malo za seboj mrtvaški voz, se je na srečo takoj ustavil. Zlomila pa se je pri vozu ost. Konjem in vozniku se pa k sreči ni zgodilo ničesar.

♂ **Smrtna kosa.** V Strossmajerjevi ulici je umrl na svojem stanovanju, v starosti 51 let, čevljar Jakob Horvat, v četrtek 7. t. m. — V petek 8. t. m. zjutraj je umrla v javni bolnišnici posestnikova hčerka Marija Ferleževa iz Ponikve. — Naj v miru počivata!

♂ **Krekova družina** napravi v nedeljo 10. t. m. izlet na Svetino. Ob 10 se bo vršila pridiga, nato pa sv. maša, ki jo bo daroval P. Viktorin. Člani in članice se opozarjajo, da je odhod ob pol 7 zjutraj izpred Kapucinskega mosta.

Ptuj

Preiskava o bestialnem umoru 15-letne Marije Kmetec na Hajdini, še ni imela pozitivnega uspeha. Orožništvo je sicer aretiralo štiri sumljive tipe, ki so se klatili po šumah v ptujski okolici, vendar njihova krivda v tej smeri še ni izkazana. Poizvedbe se nadaljujejo pod vodstvom orožniškega kapetana Cvetkoviča.

Samoumor. Šolski otroci so našli v gozdu pri Sv. Marku pri Ptuju na drevesu obešenega človeka. Otroci so obvestili bližnje sosede, ki so obešenca sneli z drevesa in v njem spoznali 18-letnega Franca Dominka. Kaj je gnalo mladega in sicer pridnega fanta v smrt, ni znano; najbrže je izvršil to dejanje v trenutku duševne zmedenosti.

Smrt uglednega moža. Kakor smo že poročali, se je posestnik in gostilničar g. Franc Bračič iz Rogoznice, smrtnonevarno ponesrečil, ko se je voz prevrnil in ga pod seboj pokopal. Blagi mož je poškodbam podlegel. Rajniki je bil daleč naokoli znan ter obče spoštovan mož, ki se je udejstvoval zelo živahno tudi na prosvetnem in društvenem polju. Ustanovil je bralno društvo in domačo godbo. Bil je katoliški in naroden mož, radi česar je moral v bivši Avstriji pretrpeti mnoge šikane in zasledovanja. Pokopali so ga ob veliki udeležbi občinstva, na domačem pokopališču.

Nočno lekarniško službo ima od 9. do 16. t. m. lekarna pri »Zlatem jelenu«.

Trbovlje

Praznovanje pri rudniku. V petek, 1. t. m. se je pri rudniku delalo. Od takrat pa so delavci čakali od dneva do dneva ali bodo šli na delo ali ne. Po šestih dneh praznovanja so jih danes, 8. t. m. vendar poklicali na delo za danes in jutri. Potem zopet ne vemo, kako bo. Ko bi ljudje naprej vedeli, kako je z delom, kako dolgo bo treba čakati, bi se ta ali oni v prostem času še morda lahko zatekel kam na deželo, da si pri kmetih zasluži košček kruha vsaj za sebe, če že ne za družino. Med delavskimi družinami je velika potrtost vsled pomanjkanja in povrhu jih še tlači skrb za bodočnost. Čudno pa se zdi, da vkljub strogi odredbi praznovanja na gotovih obratih dela na premogu nekaj števílk s polno paro. Tu bi želeli pojasnila.

Hvalevredno. V soboto 9. t. m. bo ob 9 dopoldne delil mesar g. Jože Plevčak, brezposelnim delavcem kuhane klobase (brez kruha) brezplačno!

Slovenske gorice

Sv. Anton. Fantje tukajšnjega prosvetnega društva se živahno gibljejo; dne 17. julija vprizorijo znano in zabavno igro »Repoštev«. Vstopnina je znižana in je pričakovati velike udeležbe.

Negova. Tudi mi ne držimo rok križem; fantje se pridno vadijo za vprizoritev igre »Bele vrtnice«, ki je zelo zanimiva in lepa. Oddolžite se idealnim prosvetnim prizadevanjem negovske fantovske mladine.

FOTOAPARATE
svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtländer, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi
fotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Zahtevajte cenik!

Razdelitev ver po vsem svetu

Holandska revija »Het Schild« prinaša zanimivo statistiko o razdelitvi ver po vseh kontinentih sveta. Ta statistika potrjuje le to, kar je bilo že itak znano, da ima namreč katoliška vera največ vernikov na svetu. Glede na starejšo statistiko živi na vsem svetu 1 milijardo 850 milijonov in 170 tisoč prebivalcev. Od teh jih odpade na katoliško vero 351 milijonov 840 tisoč, to je okrog 19 odstotkov vseh prebivalcev zemlje. Za katoliško cerkvijo združujejo največ vernikov Konfucijeve verske ločine, ki imajo 304.027.000 vernikov. Za temi pridejo mohamedanci, bramani in budisti, protestanti in pravoslavni. Odstotno razmerje družin po njih verski pripadnosti v raznih kontinentih pa se razdeli tako-le:

V Evropi je 42.9 odstotkov katoliških družin, pravoslavnih je 25.3 odst., protestantov 24.3, židov 2.3, židov 2.3, mohamedanov 1.8 odst. K nobeni veri ne pripada 2.2 odst. in vrh tega je še 0.6 odst. družin, ki pripadajo nepoznanim veram.

V Ameriki, tako Severni kakor tudi Južni, živi 53.1 odst. katoliških družin .Brez vsake vere je 27.8 družin. Protestantovskih družin je 15.4 odst., židov 1.8, poganov 1, pravoslavnih 0.4, nepoznanih ver 0.4, mohamedanov 0.1 odst.

V Avstraliji je katolikov 22 odst., protestantov 62.4, poganov 11.2, pravoslavnih 4.1, pripadnikov nepoznanih ver 0.4 in mohamedanov 0.1%.

V Aziji je katoliških družin 1.7 odst., družin, ki pripadajo Konfucijevi veri 30, bramanov in budistov 42.5, mohamedanov 17.9, poganov 4.6, šintoistov 1.7, protestantov 0.5, pravoslavnih 0.5, pripadnikov nepoznanih ver 0.1 odst.

V afriki je katoliških družin 3.8, poganov 51.2, mohamedanov 37.1, protestantov 3.5, pravoslavnih 3.4, pripadnikov nepozn. ver 0.8, židov 0.3, budistov 0.1 odst.

Iz te statistike sledi, da so katoličani sorazmerno najmočnejša skupina zlasti v Ameriki. To pa zaradi tega, ker katoliška cerkev absolutno dominira v vseh špansko-amerikanskih republikah Južne Amerike. V Evropi pa imajo katoličani skoro prav toliko pripadnikov, kakor obe najbolj sorodni cerkvi, pravoslavna in protestantska. V Afriki imajo seveda absolutno večino pogani in mohamedani, v Avstraliji pa imajo veliko večino protestantske cerkvene ločine. Zanimivo je nadalje, da ima Amerika še drug rekord, namreč največ ljudi, ki ne pripadajo nobeni veri. Ti so večinoma v Združenih državah Severne Amerike Nasprotno pa, ne najdemo v Afriki in Aziji skoro nikakih brezvercev.

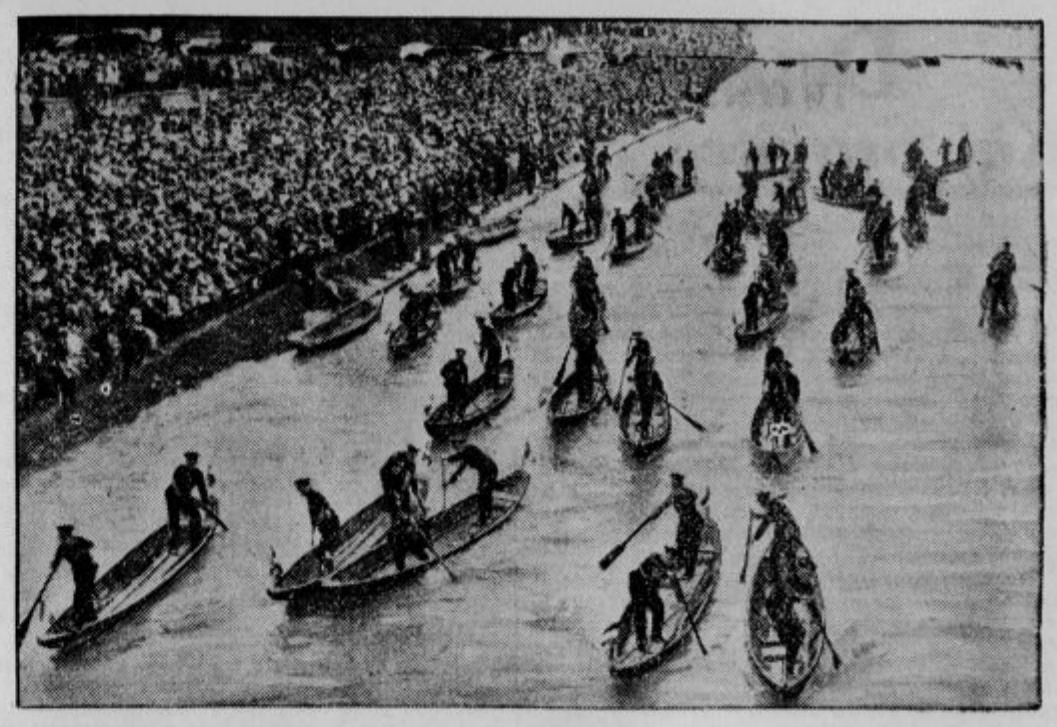

Dunajska policija in sport. Kakor vsako leto, je dunajska policija tudi letos priredila veliko vodno zabavo, na kateri so policisti priredili tekmo v veslanju. Kakor vidimo, gledalcev ne manjka.

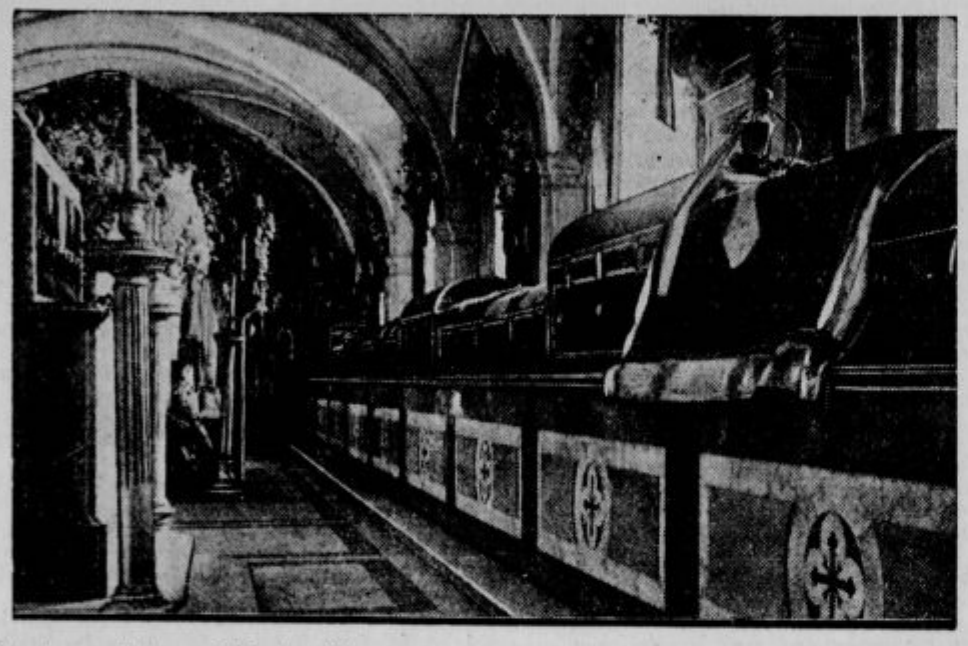

Kraljevska grobnica v Lizboni. Slika nam kaže v cerkvi sv. Vincencija v Lizboni. V tej grobnici družinsko grobnico portugalske kraljeve družine bodo pokopali zadnjega portugalskega kralja Emanuela II.

Za kolesarje

Tudi kolesarjenje ima svoje prednosti, ker razgiba naše mišice v rokah, nogah, na hrbtu in v prsih in tako precej močno okrepi skoro ves organizem. Pri kolesarjenju pa lahko čutimo še prijetne vplive svežega zraka, zlasti če globoko dihamo in tudi solnce stori svoje. Ogibati pa se je treba prašnih cest in preveč hitrega vozarjenja, s katerim se preveč utrudimo, kakor pri vsakem prenapornem delu, radi česar potem hujšamo, si pokvarimo srce in pljuča. Na srcu bolni in ljudje, ki imajo razširjena pljuča, ali taki, ki kolikor toliko trpijo na arteriosklerozi, se ne smejo voziti s kolesom.

Povprečna hitrost 15 km na uro je še najbolj pravilna. Starejše in ne več popolnoma čile osebe, kakor tudi živčno bolehni naj se zadovoljijo z 10—12 km na uro. Če piha veter v nasprotni smeri vožnje in če je cesta dolgo časa napeta, je boljše, da se gre peš. Pri prav malenkostnih živčnih boleznih, slabotnosti telesa, zaprtosti in pri takih, ki se kaj radi redijo, kolesarjenje lahko mnogo koristi. Koristno je kolesarjenje tudi za tiste, ki bi sicer morali opravljati dihalne vaje.

Nikdar ne smemo voziti z odprtimi usti in z naprej nagnjenim telesom; tudi kaditi med vožnjo ni dobro. Vodilo kolesa naj bo vodoravno ali pa obrnjeno navzgor. Vodila, ki so obrnjena navzdol, so neprimerna. Pri sedlih je treba paziti, da so udobna in da človek po nepotrebnem ne trpi radi njih.

Zmerno kolesarjenje je za ženske prav tako priporočljivo, kakor za moške. Vendar je treba paziti, da so primerno tudi higijenično oblečene. — Dirkanje in prehitro vozarenje pa je skoro vedno zdravju škodljivo in posledice se pokažejo prej ali slej.

Kdor ni čisto zdrav in bi rad vozil kolo, naj se posvetuje z zdravnikom, ki mu bo povedal, kako hitro sme voziti. Noge pri kolesarjenju ne trpijo, če kolesar pritiska na pedala s koncem noge nekako tam, kjer so v čevlju prsti. V tem slučaju dobi celo mišičevje na nogi lepše oblike.

Iz Slomškovega življenja

V nabožnem listu »Kraljestvo božje« objavlja naš zgodovinar dr. Fr. Kovačič zanimive podrobnosti iz Slomškovega življenja na podlagi doslej neznanih Slomškovih zapiskov. V najnovejši številki so objavljeni doslej neznani Slomškovi zapiski o njegovi novi maši dne 26. septembra 1824 s podatki o tedanjih novomašnih običajih. Med izlivi Slomškovega pobožnega srca ob novi maši se nahaja tudi značilni stavek: »Slovenščino neguj v čast božjo in v zveličanje Slovencev.«

Prvi časopis v kitajski pisavi

V Šanghaju je pred 2 mesecema začel izhajati prvi kitajski časopis, ki je tiskan s pravimi kitajskimi znaki, kakor jih ima kitajska pisava. Kljub temu, da izhaja časopis šele dva meseca, ima že 40.000 naročnikov.

Solnčenje ali zračenje

Mi kopalci mislimo, da sta pri kopanju najbolj potrebna solnčenje in kopanje; v resnici pa je prav tako potrebno in še mnogo bolj koristno zračenje. Na lahko oblečen kopalec koristi z zračenjem, ki ga izmenjava s kopanjem, lahko svojemu telesu več, kakor s solnčenjem. Telo se pri tem utrdi in mnogo manj utrudi. Kadar pride človek iz vode, pa naj vedno pazi, da se vedno hitro osuši in takrat mirno ne stoji na vetru. Osuši se še najlažje človek z gibanjem ali pa naj se otare z brisačo. Potenje in parjenje na vročem solncu pa ni več podobno zračenju.

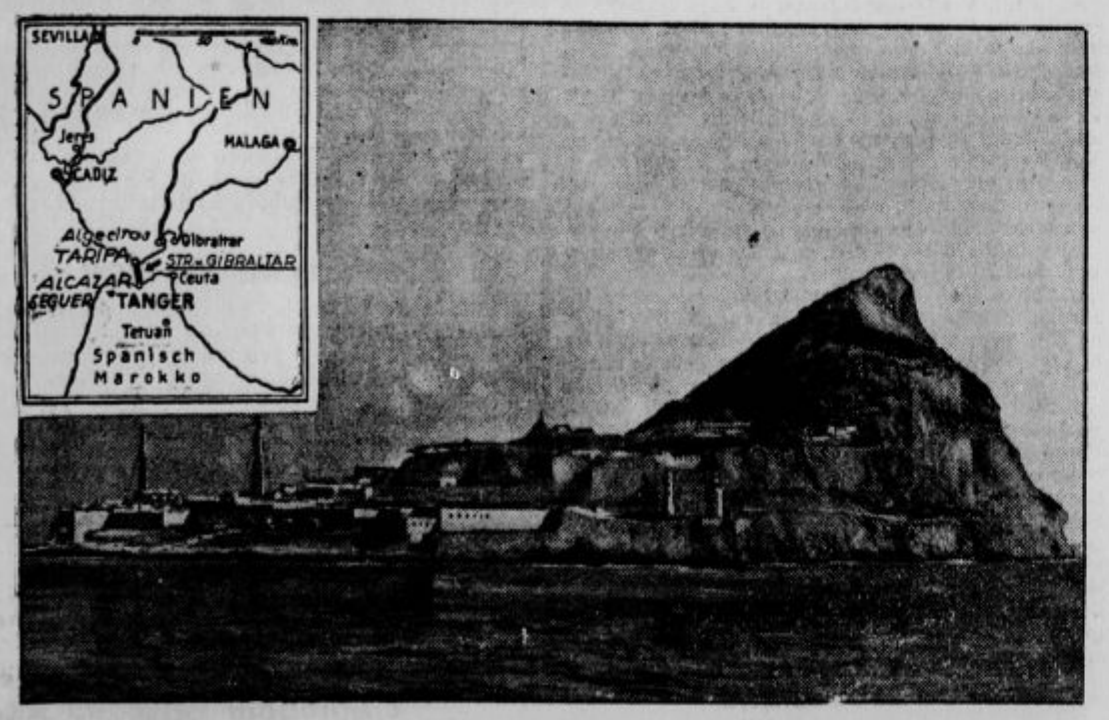

Gibraltarski tunel so začeli kopati. Pogled na Gibraltar, visoko kamenito pečino, ki z močno trdnjavo obvlada morsko ožino med Evropo in Azijo. Sedaj nameravajo napraviti pod morskim dnom ogromen tunel ,ki bo vezal Evropo in Afriko in tako ustvaril izborno železniško zvezo med Španijo in španskim Marokom. Zveza se bo zlasti obnesla v primeru vojne, ko ne bodo mogle sovražne vojne ladje, ki bi sicer z lahkoto zaprle morsko ožino, ničesar opraviti proti temu tunelu, radi česar bo ostala zveza nepretrgana.

Orhideje - čudo med rožami

Že kraljica iz Sabe, ki je šla na obisk h kralju Salomonu, mu ni prinesla v dar ničesar drugega, kakor krasno zbirko najbolj plemenitih in redkih orhidej. Iz svojega vrta je dala izkopati drevesa, na katerih so rastle orhideje, s koreninami vred in ko je potovala s karavano na obisk k Salomonu, je izgledala njena karavana tako, kakor da bi bila majhen gozdiček sredi puščave. In prav gotovo se je kralj Salomon razveselil tega tako redkega cvetja bolj, kakor pa če bi mu kraljica prinesla dragocenih kamnov in zlata.

Orhideja je cvet, ki ima čudovit mehak vonj, nežne, toda pisane barve in čudovito obliko čaše in cvetnih listov. Še danes dajejo bogataši za te čudovite rože ogromna premoženja. Plačujejo te rože po njihovi redkosti in orhideja lahko stane pet ali pa pet tisoč dolarjev. — Koliko človeških življenj se uniči pri nabiranju in iskanju te kraljice rož. Strašni doživljaji, ki jih dožive iskalci orhidej v pragozdovih in džunglah južne Amerike, otoka Sumatre, Bornea ali Madagaskarja so strašnejši kakor trpljenje in strahote polarne ekspedicije. Te nevarne rože nudijo res svojo nerazumljivo in dostojanstveno lepoto, zahtevajo pa zato od tistih, ki jih iščejo, mnogokrat ceno življenja.

Za povprečnega človeka je orhideja — čuden cvet, ki si ga lahko privoščijo le najbolj bogati. Med eksotičnimi vrstami orhidej najdemo take, ki so podobne golobom in zopet druge, ki so tako na las podobne krasnim metuljem, da bi človek prisegel, da peroti tega metuljčka še trepetajo. Neka vrsta ima ime miltonija, koje notranji cvetni listi so čisto podobni razprostrtim perotim netopirja. Krasne so tako zvane tigraste orhideje, krvavo-rdeče in čisto kakor lilije bele, ki spominjajo na nevestino obleko.

Predsednik turške države Gasi Mustafa Kemal, ki je s svojo dobro politiko dosegel, da bo Turčija sprejeta 10. julija v Zvezo narodov.

Znan amerikanski iskalec orhidej, ki je iskal orhideje v pragozdovih južne Amerike, pripoveduje sledeče: »Nevarni in nezdravi deževni čas se je bližal, mislil sem moral že na odhod kljub temu, da nisem našel niti ene redke ali nenavadne orhideje. Takrat pa mi prinese neki Indijanec zbirko sto cvetov, med katerimi je bil eden tako krasen kakor ga še nikdar nisem videl. Vzel sem ga v roko, da bi si ga ogledal od blizu. V mračni svetlobi džungle so se svetlikale pisane barve kakor žive. Brez dvoma je bila to najbolj čudovita orhideja, ki sem jo sploh kdaj videl. Naenkrat pa je zatrepetala ena izmed živobarvnih lis na cvetu in se začela premikati. V blaznem strahu sem vrgel pošast iz roke in zbežal. Držal sem namreč v rokah prav posebno strupeno kačo, ki je bila zvita na vejici. Ta slučaj je zadosten dokaz, kako čudovite oblike imajo orhideje, če se pusti prevariti celo star, izkušen iskalec orhidej.«

Sicer pa je najbolj čudovita lastnost orhidej prav ta, da so neverjetno podobne drugim oblikam iz živalskega in rastlinskega življenja. Na mnogo načinov so že skušali razložiti to čudno svojstvo orhidej in morda drži še najbolj ta, da varuje orhideja sama sebe na ta način, da prevzema obliko in barve drugih živali, ki žive v džungli. Čudovita narava jih spreminja nekako tako, kakor spreminjajo nekatere naše živali pozimi barvo svojega kožuha.

V vseh džunglah, v Panami in Meksiki, na Madagaskarju in v Ekvadorju, v Braziliji in ob reki Orinoko ležijo pokopane mnoge žrtve, ki so padle pri iskanju orhidej. Imena pionirjev, ki so iskali neznane nove orhideje in se pri tem izpostavljali silni nevarnosti, spoštujejo tudi ljubitelji orhidej. Nešteto nevarnosti grozi iskalcem orhidej: malarija, sovražni domačini, divje zveri in kače. Iskanje je otežkočeno še s tem, da rastejo orhideje često na vrhovih visokih dreves. Če je ta slučaj, potem ne ostane drugega, kakor da človek sam spleza na drevo, na katerem je najmanj nekaj kač, ali pa da pošlje na drevo domačina, ki mu lahko pokvari nežno orhidejo. Včasih se posluži tudi lasa tako, da z zanjko vjame vejo, na kateri raste orhideja in jo pritegne k tlom. Če pa to ni mogoče, potem pa je najboljše tako, kakor je napravila kraljica iz Sabe, da podre namreč celo drevo. Nič čudnega zato, če so drage. Pa to še ne zadošča, tudi če jih iskalec srečno najde in spravi do najbližjega pristanišča, tedaj jih mnogokrat uniči morska vožnja. Džungelska roža pač ne prenese morske vožnje. Pri neki pošiljki od 27.000 orhidej iz Južne Amerike so vsahnile vse, razen dveh. Pri pošiljki od tisoč orhidej, ki so imele čudovite in redke oblike in katere so poslali iz Filipinov v Ameriko, so usahnile vse. Pa orhideje nagajajo še naprej. Četudi pridejo srečno v svojo novo domovino, kjer naj bi rastle naprej v umetno ustvarjeni džungli, pod steklom, nočejo tako uspevati, kakor preje. Razumljivo je, da morajo redki cvetovi, ki pridejo na trg, poplačati vse tisoče in tisoče tistih cvetov, ki so propadli na poti iz džungle. Odtod neverjetna njihova cena.

Zgled dobre dresure prinaša gornja slika, ki kaže, kako dobro shajajo v nizki kletki krmežljava muca in par kitajskih kanarčkov.

Katoličani v Franciji

Ker je Francoska republika že od l. 1905 popolnoma ločena od cerkve, ne more katolicizem niti najmanj vplivati na vladanje države. Kljub temu pa je vpliv katoliške cerkve izredno močan, in cerkev vpliva le s svojo avtoriteto in sicer zlasti med manjpremožnimi sloji, ki imajo seveda tudi v Franciji veliko večino. Cerkev ima v Franciji 17 nadškofov, 71 škofov in 47 tisoč duhovnikov.

*

Buster Keaton.

»Kako vam ugaja Buster Keaton?«

»Kdo pa je to?«

»Kaj, vi ne veste, kdo je Buster Keaton? Znameniti Buster Keaton! To je vendar mož, ki še nikdar ne smeje!«

»No — res umetnost! Pri današnjih časih...«

———

Na cesti stoji mal pobič in joka. Neka usmiljena mamica ga vpraša: »Dečko, zakaj pa jokaš?«

»Ker —«, vzdihuje pobič, »ker — ima moj brat — sedaj — velike počitnice — jaz pa ne.«

»Kako pa to, da ti nimaš počitnic?«

»Jaz — jaz pa ne hodim v šolo!«

»Zgini v vodo, zverina! — Saj nisem šel zato lovit ribe, da bi jih jedel kar cel teden.«

Naši državni dolgovi

Vsi jugoslovanski listi so te dni objavili podatke o višini naših državnih dolgov na dan 1. julija 1932. Po teh podatkih znaša konsolidirani državni dolg 38.8 milijard Din, od česar pa odpade le 6 milijard na notranje dolgove. Za odplačilo obresti ter amortizacijo inozemskih dolgov je določenih v tekočem proračunu 1.277 milijonov Din, za notranje dolgove pa 306 milj. dinarjev. Iz teh podatkov tudi sledi, da nam inflacija ne bi prinesla rešitve od dolgov, kakor se je to zgodilo v nekaterih državah, kjer so prevladovali notranji dolgovi. Naš državni proračun je že itak zelo obremenjen z izdatki in vračilom dolgov in mi tega bremena ne moremo znižati, dočim je vsepovsod bila izvedena globoko segajoča redukcija izdatkov. Nasprotno, opažamo celo, da se izdatki za državne dolgove povečujejo.

Višina naših državnih dolgov se nam zdi posebno težka v časih gospodarske krize. Naši dolgovi so bili, če jih smemo tako imenovati, političnega in finančnega značaja ter so bili le deloma investicijskega značaja. Zato od njih narodno gospodarstvo ni imelo preduktivnih uspehov. Jasno pa je, da na tej poti ne smemo iti dalje, če ne bo šla roko v roki s povečanjem dolgov tudi povečana produkcijska moč in dosledno tudi davčni efekt države. Prva naša naloga mora biti okrepitev domačega tržišča kapitala. Le tako bo mogoče, da postanemo gospodarsko, finančno in politično neodvisni od inozemstva, kar mora biti cilj naše gospodarske politike. Na vsak način je bolje, če izhajamo brez novih posojih. Nasprotno se pojavlja celo potreba, da nam upniki zmanjšajo breme. Že prihajajo glasovi, ki poudarjajo potrebo revizije političnih dolgov (prim. »Obzor« 8. t. m.) Če se reducirajo prejemki naše države iz inozemstva, kakor je bil to slučaj z nemškimi reparacijami, od katerih smo imeli efektivno izgubo, je pravilno, da se država poslužiti svoje pravice in zahteva tudi redukcijo svojih drugih plačil vinozemstvu. Po vsem sodeč bo tudi to vprašanje kaj kmalu na vrsti. Pri tem ugotavljamo, da je naša država v nasprotju s slabimi izgledi naših sosedov do sedaj vršila kuponsko službo svojih posojil doma in v inozemstvu pravočasno in v redu ter ima kot točen dolžnik pravico, zahtevati tudi olajšave v časih gospodarske krize.

Danes so nastopili v svetovni trgovini taki pretresi, da je odpravljena nekdanja uravnoteženost plačilnih bilanc. Izmenjava dobrin je padla na minimum. Kreditni odnošaji so prenehali, tako da je nastala potreba izravnavanja trgovske bilance same, kajti doslej je v manj razvitih državah pritok inozemskega kapitala omogočal veliko pasivnost trgovinske bilance, to se pravi, veliki uvoz proizvodov. Sedaj je padel tudi dotok drugih dohodkov: od tujskega prometa, pomorskih voznin, zaslužka naših delavcev v tujini itd. Med izdatki naše plačilne bilance pa tvorijo največjo postavko poleg dividend inozemskega kapitala, ki so se deloma tudi zmanjšale zaradi slabšega poslovanja podjetij, v katerih so udeleženi inozemci, izdatki za državne dolgove v inozemstvu, ki znašajo, kakor smo že omenili, eno in četrt milijarde Din. Ta vsota pa je ostala nespremenjena in zato je ravno upravičena temeljita revizija, ker takih zneskov ne zmoremo. Iz vseh teh razlogov je razumljivo stališče Jugoslavije glede nemških reparacij. Vendar tu najbrže zaradi interesov velesil do takih rezultatov, ki bi omogočali tak razvoj, kot je bil doslej, ne bo prišlo in zato bo treba iti po drugih potih, ki so bila že označena v izjavah naših vodilnih faktorjev.

Poletna sezija v Švici se je začela te dni. Švicarji sicer niso pričakovali velikega dotoka gostov, vendar jih je prišlo več, kot so se nadejali. Vzrok za to je iskati predvsem v velikem znižanju cen v švicarskih hotelih za penzijo. Švicarskemu tujskemu prometu je zelo koristila pogodba med Nemčijo in Švico glede potniškega prometa. To nam kaže, da se da kljub depresiji tudi pri nas vzdrževati kolikor toliko znaten tujski promet.

Imamo že dogovor s Češkoslov., ki pa ne prihaja toliko v poštev za Slovenijo kakor za Dalmacijo. Za naše kraje bi bilo potrebno, da se sklenejo dovolj idealne pogodbe z državami, od koder prihaja največ tujcev. Pomisliti pa bo treba tudi na ugodnejše cene, kar velja posebno tudi za domači promet. Kar se tiče komforta, so se naše razmere že izboljšale. Žal pa je bil račun nekaterih hotelirjev napačen, ker bi se morale investicije odplačevati ravno sedaj, ko tujski promet ni tako donosen, kakor je bil še nedavno. Računali smo na s t a l e n dvig tujskega prometa, kar pa se je izkazalo za napačno. Zato se iz nekaterih krajev države že pojavljajo glasovi, ki zahtevajo znižanje bremen za hotelirje, ki so ravno pred sedanjo krizo napravili večje investicije, pa sedaj njih obrestovanja in amortizacije ne zmorejo.

Vrnitev izseljencev. Znano dejstvo je, da je morala vsaka parobrodna družba, če je hotela dobiti koncesijo za poslovanje v naši državi, dati pri vsaki ladji, ki se vrača iz prekomorskih držav, prostora, če se pokaže potreba in na priporočilo naših predstavnikov v inozemstvu, za izvestno število naših državljanov, ki so brez sredstev. To je šlo zelo dobro do l. 1931, ko je bilo dosti potnikov. Poslabšal pa se je položaj družb konec lanskega leta in letos. Radi tega so seveda parobrodne družbe, koncesionirane v Jugoslaviji, skušale zmanjšati število repatriirancev. Za l. 1932 so predlagale, da bodo prepeljale samo 5% brezplačno nazaj od skupnega števila izseljencev v l. 1931: 153 oseb iz Unije in Kanade ter 66 oseb iz južne Amerike. Po pogajanjih je prišlo do sporazuma tako, da bodo družbe brezplačno prepeljale iz Unije in Kanade 300 oseb, iz južne Amerike 180, iz Avstralije in Nove Zelandije pa 36 izseljencev. Družbe bodo posodile repatriirancem tudi potrebne vsote za železniške stroške od pristanišča izkrcanja do bivališča v Jugoslaviji. Te stroške bo družbam kasneje naša vlada nadoknadila.

Eksekutivna prodaja. Na ljubljanski borzi je bilo včeraj eksekutivno prodanih 41 ton avtobencina brez trošarine franko vag. Ljubljana.

Borza

Denar

Dne 8. julija 1932.

V današnjem deviznem prometu so popustili tečaji Amsterdama in Bruslja, neizpremenjeni so ostali tečaji Curiha, Pariza in Trsta, dočim sta se učvrstila Newyork in Trst.

Na zagrebški in belgrajski borzi so bili zabeleženi isti tečaji kot na ljubljanski borzi. Zagreb je notiral še Newyork kabel 56.

Ljubljana. Amsterdam 2270.42—2281.78, Berlin 1333.97—1344.77, Bruselj 782.12—786.06, Curih 1097.35—1102.85, London 200.73—202.33, Newyork 5606.00—5634.26, Pariz 221.02—222.14, Praga 166.56 do 167.42, Trst 286.75—289.15.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij Din 110.500.

Curih. Pariz 20.1925, London 18.32, Newyork 512. 75, Bruselj 71.25, Milan 26.1750, Madrid 41.60, Amsterdam 206.925, Berlin 121.65, Stockholm 93.80, Oslo 90.40, Kopenhagen 99.30, Sofija 3.72, Praga 15.17, Varšava 57.45, Atene 3.25, Carigrad 2.30.125, Bukarešta 3.05, Helsingfors 7.70,

Dinar notira na Dunaju: (valuta) 12.30.

Vrednostni papirji

Danes je bila tendenca za državne papirje nekoliko slabejša in so tečaji večinoma bili nižji kot včeraj. Promet je bil tudi danes znaten in je znašal na zagrebški borzi vojna škoda 1.000 kom., 7% Bler. pos 4.000 dol., 8% Bler. pos. 1.000 dol., 7% posojilo Državne hipotekarne banke 2.000 dol. in begluške obveznice 150.000.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 40 bl., 7% Bler. pos. 37 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Prav. agr. banka 200—203, 7% inv. pos. 47—50, agrarji 22.50—24, vojna škoda 182 do 184 (188, 182, 183), 7. 179—183 (182), 8. 182 bl., 9. 181 bl., 12. 178—181, 6% begl. obv. 32—32.75 (31.75, 32), 8% Bler. pos. 40—41 (40), 7% Bler. pos. 36.75—37 (36.75), 7% pos. DHB 39.50—40 (40).

Belgrad. Narodna banka 3850—4000 (3960), agrarji 23 den. vojna škoda 183—185 (186, 184). 6% begl. obv. 33—33.50 (33.50, 32.50), 8% Bler. pos. 42 bl., 7% Bler. pos. 36.50—37.50 (37), 7% pos. DHB 39.25—40.

Dunaj. Podon. sav. jadr. 60.35, Escompteges. 100, Aussiger Chemische 104.50, Alpine 8.25, Trboveljska 19.99, Prager Eisen 195.

Žitni trg

Trgovina s pšenico in moko popolnoma miruje, ker smo že v žetveni dobi. Kupuje se le za najnujnejšo potrebo, zato cene polagoma popuščajo. Najboljša pšenica stane že samo 112.50 do 115, moka pa se nudi že franko Zagreb nekaj nad 200 Din za 100 kg. Razvoj nadaljnih cen je v zvezi z možnostmi hitrega izvoza presežka. Na trg je prišel v Vojvodini in Slavoniji tudi že novi ječmen. V Osijeku je bila zanj zabeležena cena 110.

Novi Sad. Pšenica: ban,. bč., okol. Novi Sad 79 kg 118—120, bč. okol. Sombor 78 kg 118—120, bč. srednja 79 kg 118—120, bč. gornja 79 kg 118 do 120, bč. potiška 79 kg 120—122, bč. ladja Tisa 79 kg 122—125, bč. ladja Begej 79 kg 120—122, ban. par. Vršac 78 kg 114—116, gbn. 79 kg 114 do 116. Koruza bač. iz garant. kval. 105—107, bč. gar. kval. okol. Sombor 107—108, ban gar. kval. okol, Šid 108—110. Moka bč. ban. št. Ogg og 195 do 205, št. 2 190—195. Ostalo nelzpremenjeno. — Tendenca stalna. Promet 38 vagonov.

Sombor. Pšenika bč. okol. Sombor 78, 89 kg 118—120, bč. 79, 80 kg 118—120, bč. 80 kg 118 do 120, bč. 79 kg 116—118, ban. Potisje 79 kg 120—122. Koruza: bč. promptna 105—106, bč. okol. Sombor 105—106, bč. avgust 106—108. Moka: bč. ban. št. Og. Ogg 192—200. Tendenca stalna. Promet 45 in pol vagona.

Chicago. Pšenica: jul. 48.25, sept. 51, decem. 54.375. Koruza: jul. 29.375, sept. 32, dec. 32.375. Oves: jul. 19.625, sept. 20.375. Rž: sept. 32.25.

Winnipeg. Pšenica: jul. 54.125, okt. 57, dec. 58.375.

Sport

MEDKLUBSKE PLAVALNE TEKME NA MARIBORSKEM OTOKU

razpisuje SSK Maraton v Mariboru v sledečih disciplinah: Dopoldne ob pol 11: 400 m prosto seniorji; waterpolo predtekme. — Popoldne ob pol 16: 100 m prosto seniorji; 50 m prosto dame; 1500 m prosto seniorji; 50 m prosto juniorji; 3× 100 m mešana štafeta gospodje; waterpolo finale. Tekmuje se po pravilih in pravilnikih JPS v velikem bazenu 50 m dolžine, start 80 cm in obrat trden. Prijave do 9. jul. na tajništvo kluba. Prijavnine ni. SSK Maraton, Maribor.

PRIMORJE:GRADJANSKI.

Jutri pride v Ljubljano Gradjanski, da se pomeri s Primorjem. Težko je še kaj novega ali posebnega napisati o tem moštvu. Gotovo pa je, da bo tudi letos Gradjanski imel važno vlogo pri ožjem tekmovanju za državno prvenstvo. Od jutrišnje tekme precej zavisi ali bo Primorju uspelo, da bo tudi ono imelo besedo pri ožjem tekmovanju. Štiri točke so že šle našim klubom po vodi. Gradjanski dobro ve, da je Primorje nevarno moštvo. Zato pripelje seboj svoje prijatelje, da mu pomagajo v ostri borbi. Razumljivo je namreč, da hoče Gradjanski svoj naskok še povečati in se s tem rešiti pred eventualnimi presenečenji, katere bo gotovo doživelo tudi to moštvo.

Brez upanja na zmago seveda ni domače moštvo. Ako zaigrajo tako, kot smo vajeni od tega moštva, Gradjanski ne bo imel lahkega stališča. Fantje bodo pač morali zaigrati sveže in energično, ponoviti igro drugega polčasa iz tekme z Rapidom. Tekmo bo sodil naš znanec g. Draničanin. Ne poznamo ga kot sodnika, toda kot sportnik je ostal v prijetnem spominu. Vendar ponovna nepravilnost, ki škoduje našim klubom. Iz Belgrada pride na izlet eden gospodov, ki uživajo milost odbora za delegiranje sodnikov. Strošek tega izleta bo znašal več kot 1000 Din. To v času, ko gre trda za vsak dinar tudi sportnim klubom. Kdo je kriv, da naši sodniki ne pridejo v poštev? **Zahtevamo, da vodijo naše tekme tudi naši sodniki, čeprav nam je drugače ravno g. Draničanin prav ljuba oseba. Toda o tem drugič.**

V ZAGREB

gredo v nedeljo naši sportniki. Najtežjo nalogo bodo to pot imeli lahkoatleti. Slovenci pošljemo zastopnika, ki bo tekmoval v najtežji disciplini. To je naš maratonec Stane Šporn, ki bo tekel zgodovinski tek Marathon, progo dolgo 42.200 m. Ali je kdo naših čitateljev polzkusil teči en sam kilometer? Sedaj si pa predstavljajte, kaj pomeni preteči v približno treh urah 42 km. Kdor to doseže, ta obvlada svoje telo, svoje mišice, vse mora biti absolutno podrejeno silni volji. Tak velikan, ki premaga ta napor, je naš Šporn, skromen kot sportnik in skromen tudi kot trgovec. Želimo mu, da bi bil njegov neizmeren trud, ki ga povzroči trening, poplačan z zmago. Pričakujemo pa tudi, da mu slaba kontrola ne bo preprečila zmage, in da se to pot ne bo posrečilo Zagrebčanom, da bi z avtomobili vozili svoje tekmovalce, medtem, ko se mora naš Šporn boriti. Na vsak način mora biti kontrola dobra in Šporn ne sme sam v borbo.

Važna je pa tudi tekma na zelenem polju. Ilirija, ki je imela dosedaj slab start, mora končno le zaigrati tako, kot je treba moštvu prvaka Slovenije. Ni lahka naloga igrati v Zagrebu, zlasti ne proti moštvu, v katerem igra najboljši igralec v državi Premrl. Toda tako, kot ni izključeno, da zmaga v Ljubljani Primorje, tako tudi lahko doseže Ilirija zmago nad Viktorijo v Zagrebu. Boriti se je treba, da bo tudi slovenski nogomet enkrat upoštevan. V Zagrebu je treba pokazati, da nekaj znamo in da smo tu. Tekmo bo sodil sodnik iz Osijeka g. Knifer. Ne poznamo ga, menda je med sodniki na dobrem glasu. Obe tekmi vodita, kot izgleda, objektivna in na rezultatih nezainteresirana sodnika. Naši klubi imajo v nedeljo zadnjo priliko, da si pribore vstop v ožje tekmovanje. Zmagi obeh zagrebških klubov pomenita, da sta oba zagrebška kluba skoro sigurno na prvih mestih.

Tudi v drugih mestih bodo igrali za državno prvenstvo. V Belgrad pride Gradjanski iz Skoplja, kjer igra z BSK. Pred težko nalogo stoji Jugoslavija, ki mora v Sarajevo, kjer igra s Saškom. Ravno tako ni lahko BASK-u, tretjemu klubu iz Belgrada, ki mora v Novi Sad, kjer se pomeri z Vojvodino. K »Urugvajcem« v Šabac mora Obilič. V Skoplje mora Slavija iz Sarajeva, ki naleti na lastnem igrišču na SSK. Osiješka Slavija bo pogostila zagrebško Concordio, no in zadnji je izlet Slavije iz Sombora v Subotico, kjer ji bo Bačka gotovo pokazala, kaj zna. Torej zopet ena runda državnega prvenstva. To bo zopet nepričakovanih rezultatov!

Šah

Wiener Schachzeitung je priredila o Veliki noči nagradno glasovanje, katerih petnajst šahovskih mojstrov je sedaj najmočnejših. Glasovanje je končalo s sledečim rezultatom: 1. Dr. Aljehin; 2. Capablanca; 3. Njemcovič; 4. Bogoljubov; 5. Spielmann; 6. Flohr; 7. dr. Euwe; 8. Kashdan; 9. Rubinstein; 10. dr. Vidmar; 11. dr. Tartakower; 12. Sultan Khan; 13. Stoltz; 14. Maróczy; 15. Becker in Grünfeld. Po številu glasov slede nato: Kmoch, dr. Lasker, Marshall, Colle, Kostič, dr. Tarrasch, gdč. Menšikova, Jates, Sämisch, Botvinik in slednjič z manj glasovi ostali pomembnejši, večinoma manjši mojstri, med njimi tudi Vasja Pirc. Ta vrstni red je plod javnega mnenja, pa se menda ujema tudi z mnenjem strokovnjakov. Seveda ta določitev ne bo dolgo držala, ker je mlada garda komaj vstopila in večina mladih mojstrov še ni utegnila pokazati svoje moči. —

Čehi bi radi videli, da bi v Sliaču Flohr sam zmagal, toda kljub temu pozdravljajo uspeh slovenskega velemojstra dr. Vidmarja in so mnenja, da bolj simpatičnega druga pri delitvi prvega in drugega mesta Flohr ne bi mogel najti. Istotako pozdravljajo uspeh Vasje Pirca, ki se je v Sliaču rehabitiral in dokazal, da uspeh na blejskem turnirju nikakor ne odgovarja njegovi moči. Izmed Čehov je poleg Flohra dosegel nagrajeno mesto še dr. Treybal, ki je v zadnjem kolu premagal Maróczyja. S to zmago je zaslužil zadnjo nagrado in obenem pripomogel Pircu, da je sam zasedel tretje mesto. Partija je zanimiva, ker jo je dr. Treybal odigral zelo energično in precizno.

Španska igra.

Beli: Dr. Treybal: Črni: Maróczy:

1. e2—e4, e7—e5. 2. Sg1—f3, Sb8—c6. 3.Lf1—b5, a7—a6. 4. Lb5—a4, Sg8—f6. 5. d2—d3, (Mesto te precej krotke poteze se igra navadno O—O ali pa tudi De2.) 5. ———, d7—d6. 6. c2—c3, Lf8—e7. 7. O—O, O—O. 8. Dd1—e2, Sf6—d7. (Na tem mestu bi bilo bolje igrati b5 in ne Lb3 Sa5 na Lc2 pa d5. Način obrambe črnega je zanimiv, toda ne zdrav, ker zalde črni v zelo stisnjeno pozicijo.) 9. d3—d4, Le7—f6. 10. Lc1—e3, Dd8—e7. 11. d4—d5, Sc6—b8. 12. c3—c4, Tf8—d8. (Črni se že nahaja v težavah, ker se ne more razviti. Riskanten bi bil poskus, osvoboditi se z g6, Lg7 in f5, ker bi bilo kraljevo krilo zelo oslabljeno.) 13. Sb1—c3, Sd7—f8. 14. Sf3—e1, Sb8—d7. 15. Se1—d3, Sf8—g6. 16. Ta1—d1, Sd7—c5. (Beli ima veliko terensko premoč in črni že nima kaj vleči. Take pozicije ni mogoče dolgo vzdržati.) 17. Sd3×c5, d6×c5. 18. d5—d6! (Beli začne sedaj energično napadati. Žrtev kmeta ima namen pripraviti prostor na d5 in jo črni mora sprejeti.) 18.——— c7×d6. 19. Sc3—d5, De7—c8. 20. 12—14!, e5×f4. 21. Sd5×16+ g7×f6, 22. Tf1×f4!. (Lepa pozicijska žrtev! Črni je na črnih poljih slab, zato hoče ohraniti tekača, ki bo napad uspešneje podpiral kot stolp.) 22. ———, Sg6×f4. (Črni mora sprejeti kvaliteto, ker bi n. pr. na De7 sledilo Tdf1 in beli napad bi bil še močnejši.) 23. Le3×f4, Lc8—e6, 24. De2—h5, Df8—g7. 25. Td1—d3, Le6—g4. (Ta poteza je izsiljena. Na Kh8 bi bil črni po Tg3 in Lh6 kmalu mat.) 26. Dh5—h4, f6—f5. 27. e4—e5!, (Beli zapira pota črni dami, kar najhitreje odloči.) 27. ———, b7—b5. 28. La4—c2, b5—c4. 29. Td3—g3, h7—h5. 30. Lc2×f5, d6×e5. 31. Lf4—e3, Td8—d3. (Črni nima boljših potez.) 32. Lf5×g4, in črni se uda. Na Te3: sledi Lf3 in črni zgubi damo in še en stolp.

Z avtom na izlete v lepe pokrajine!

Z lepim avtom vozim na izlete, poldnevne, dnevne in večdnevne; vozim tudi v inozemstvo ob najnižjih cenah. — **Avtonajemšček**

I. Šušteršič,

Ljubljana, Dunajska cesta 41. — Telefon 31-87.

Pozor, znižane cene mesu!

Govedina pitanih volov in teletina prvovrstnih telet — in sicer:

Govedina	I. vrste kg	10 Din
	II. vrste kg	8 Din
Teletina	I. vrste kg	10 Din
	II. vrste kg	8 Din

Stojnica pri Zmajskem mostu in mesnica Janševa ulica 15, Bežigrad. Priporoča se **I. MÜLLER.**

»Ljudska knjižnica«: Iz založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek: *IZPOD GOLICE*, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiewicz: *NA POLJU SLAVE*, 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, *IZGUBLJENI SVET* (The Lost World). Roman (s slikami). 24 Din, vez. 32 Din. — 32. zvezek: Reimmichl, *ZAGORSKI ZVONOVI*. Slavič, *NA SINAJ*. 30 Din, vez. 42. Din. — 33. zvezek: Bridges, *NA POMOČ*, 30 Din, vez. 42. Din. — 35. zvezek: Brackel, *CIRKUŠKI OTROK*. 28 Din, vez. 40 Din.

Roland Dorgelès:

Leseni križi

78

Lepa črnka je stopila v ozadje in dvignila samo luč, da bi nam svetila. Vsi so hoteli naenkrat vstopiti in pokali pri tem od smeha. Sulphart, ki je bil prvi udrl v hišo, je že hotljivo stegnil roke. Ženska ga je sunila vstran.

»Prišli ste se zabavat,« je dejala trdo, da sem osupnil, »radi bi kaj videli?... Glejte, lepo je in izplača se...«

In siloma je odpahnila neka vrata.

V veliki, mrzli in prazni sobi je ob majhni železni postelji bedela sveča. V postelji je ležal otrok, ves bel; nežne roke so na drobnih prsih oklepale velik črn križ. V majhni skodelici z vodo je bila vejica zelenike. — Prepadla, brez krika, se je desetnija zgrnila nazaj.

V onem kraju je navada, da obesijo v hiši, kjer je umrl otrok, na vrata bel šopek.

XIV.

Besede ljubezni.

Dež je bičal blato in ljudi. Ni ga bilo videti, a slišal si ga, kako je v curkih tleskal po razmehčani zemlji in premočenih plaščih.

Vse je prekrila gosta tema, črna noč brez neba in obzorja. Tropi jelonoscev, ki so zadnji zapustili črevesje, so se morali ravnati zgolj po nejasnih glasovih pred seboj. Ljudje so krevsali z zaprtimi vekami in mrzlimi lici. Veter jim je žvižgal okrog ušes, saj ni našel nič drugega, kar bi stresal, ne drevja ne drugih stvari.

Okrog vojnih kuhinj so se zgrinjale desetnije. Vojaki so stisnjeni čepeli pod vozovi kakor beračі pred cerkvenimi vrati. Tisti, ki so bili prvi, so se gnetli naprej in molili svoje skodele in čutare. Lilo je kakor iz škafa in čofotalo v odprti kotel; in juhar zadnje skupine, ki je cokljal po veliki luži, je psujoč priganjal druge.

»Saj potem ne bo več guljaž, kar bomo dobili, ampak juha.«

Neki kuhač je stal vzravnan na svojem vozu in liki klavrn sejmski glumač, ki hoče za vsako ceno vzbuditi pozornost, vihtel nov novcat bel lesen križ.

»Ali sedme ni tukaj?« je rjovel. »Kdo je tu naročil križ?«

Začel se je razburjati in ponujati križ kakor loterijsko srečko. Ljudje so se izpraševali med seboj:

»Kaj je od sedme kdo padel?«

»Da, Audibert. Torpedna mina. Pokopali so ga v soteski.«

Do kože premočeni, v hlačah, ki so se oprijemale bedres, so ljudje lazili po blatu in kramljali. Nekateri so se nagibali nad sod, ki se je klokaje praznil, in gledali, kako dele vino. Sulphart je dolgo nadzoroval razdeljevanje; hlebi, ki jih je imel nataknjene na palici kakor na ražnju, so bili od dežja že vsi lepki. Potem se je izločil iz skupine.

»Pojdi po pošto, Demachy. Jaz grem prejemat praskovca.«

Pošta; Gilbert je bil prišel samo zaradi nje. Javil se je bil, da gre po menažo — štiri ure poti tja in nazaj po lepkem, mlaskajočem blatu zveznih jarkov — ker je bil popolnoma gotov, da dobi pismo od Suzy in ga je hotel sam poiskati iz furirjevega kupa. Že je poteklo pet dni, odkar ni ničesar prejel od nje, pet noči se je že jezil nad poštnimi podčastniki, nad furirjem, nad kuharji, nad vsemi, ki so ga goljufali za njegova pisma. Nocoj pa ni več zdržal in se javil, da gre po jed.

Že nekajkratov je bil ustavil starega prostovoljca, ki je neprestano tekal od soda do voza in zopet nazaj, da je nadzoroval kuharje:

»Ali je kako pismo zame?«

Pa furir ni imel časa.

Naposled, ko je bilo vino razdeljeno, se je stari zatekel pod kuhinjski voz in izvlekel iz vreče pisma, ki so bila urejena v zvežnje po desetnijah. Takoj so se izluščile iz noči vse razkropljene sence in se zbrale okrog njega.

»Po pisma! Po pisma!...«

Krog okolu voza se je tesno strnil; glasovi so postali tišji. Listi, ki so bili v prvi vrsti, so počenili, drugi so se potiskali med kolesi. Vsak je hotel biti čim bliže, da bi bolje slišal. Sedaj bodo delili najboljši del: srečo samo za štirindvajset ur. Ob žepni svetilki, ki so jo zasenčili s čapko, je furir le s težavo razbiral naslove. Poslušali so s stegnjenimi rokami in pričakujočimi srci.

»Tukaj... Tukaj...«

Kakor hitro je kdo prejel svoj zveženj pisem, je z mokrimi prsti takoj poiskal izmed njih svojega, ki ga je kljub gosti temi in vzlic dežju, ki je zalival oči, nemudoma spoznal, po sami obliki že, po samem dotiku. Vreča je bila kmalu prazna. Nastalo je razočarano mrmranje:

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Vsaka beseda 1 Din

Mlad fant

priden in pošten, ki se razume na vsako delo, želi nastopiti službo hlapca. Je župnijsko priporočen. Nastopi takoj. Ponudbe pod »Spreten« št. 10.200 na podružnico »Slovenca« Celje. (a)

Vajenci

Vsaka beseda 1 Din

Mizarskega vajenca

sprejme Jože Zadnikar, Verovškova ul. 48, Ljubljana VII. (v)

Trgov. vajenca

s prim. šolsko izobrazbo sprejme takoj v špecerijsko trgovino Viktor Šober, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 4. (v)

Vajenec

za trgovino se sprejme takoj. - Naslov v upravi »Slovenca« pod 10.177. v

Službo dobe

Vsaka beseda 1 Din

Kroj. pomočnika

za velike kose in boljšo konfekcijo ter vajenega trenchoatov - sprejmem. Samo pismene ponudbe na Štefan Lenčič, krojač, Kranj, Glavni trg 100. (b)

Trgov. pomočnica

se sprejme v trgovino z mešanim blagom, katera zna tudi šivati in pomagati pri gospodinjstvu. - Ponudbe pod »Pomočnica« št. 10.137 na upravo »Slovenca« Maribor. (b)

Pouk

Vsaka beseda 1 Din

Christofov učni zavod

znana najstarejša, najbolje obiskovana privatna šola, se je preselil začasno na Vodnikovo cesto 12, pri stari cerkvi Spod. Šiška, kjer vpisuje za šolsko leto 1932/1933 ves julij. Vpisnina 20 Din, šolnina nizka, revni popust. Od 1. septembra naprej bo vpisovanje v lastnih, moderno opremljenih šolskih prostorih na Domobranski cesti 15. Šolsko leto prične 1. oktobra. Zavod preskrbuje službe. (u)

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din

ODDAJO:

Stanovanje

obstoječe iz treh sob in dveh kabinetov, kopalnice in drugih pritiklin, v sredini mesta, se takoj ali z avgustom odda. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10.081. (č)

Kletno stanovanje

soba in kuhinja se odda za avgustov termin na Poljanskem nasipu št. 10. Več se poizve v upravi »Slovenca« št. 10.163. (č)

Dvosobno stanovanje

s pritiklinami takoj oddam. Marija Legat, Zgor. Šiška 196. (č)

Stanovanje

enosobno takoj oddam v Tovarniški ulici 23, Moste. (č)

Stanovanje

dveh sob, kuhinje in ostalih pritiklin se odda za avgustov termin v sredini mesta. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.193. (č)

Stanovanje

treh sob, kuhinje in ostalih pritiklin se odda za avgustov termin na Poljanskem nasipu št. 10. Več se poizve v upravi »Slovenca« št. 10.162. (č)

Na stanovanje

se sprejmeta dva gospoda v Delavski zbornici. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 10.199. (s)

Lepa soba

z dvema posteljama se odda. Vidovdanska 1 — I. nadstr. (s)

Opremljena soba

se takoj odda v Židovski stezi 6/II. (s)

Vnajem

Vsaka beseda 1 Din

ODDAJO:

Vinotoč

dobro vpeljan, radi bolezni oddam v najem. — Ponudbe pod »Vinotoč« 10.184 na upravo »Slovenca«. (n)

Posestva

Vsaka beseda 1 Din

Več parcel

po ugodni ceni naprodaj. Poizve se pri Oražmu v Mostah pri Ljubljani. (p)

Trgovska hiša

nova, na prometnem in v industrijskem kraju radi bolezni naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.108. (p)

Stavbne parcele

v prekrasni legi ob vodi, pripravni za kopališče, so ugodno naprodaj v Škofji Loki. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10.152. (p)

Kupimo

Vsaka beseda 1 Din

Vrednostne papirje

kupuje Komanditna družba M. Jankole. Šelenburgova 6/II. (k)

Binokelj

na prizme, rabljen, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe pod »Binokelj« 10.117 na upravo »Slovenca«. k

Moško kolo

kupim. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slovenca« pod »Dobro ohranjeno« št. 10.196. (k)

Čitajte in širite »Slovenca«!

Razno

Vsaka beseda 1 Din

Sebestyén

je slavni umetnik in doktor brüsselske filotehnične akademije. Po njegovih vzorcih slikajo sobosliikarji stanovanja po celi Evropi.

Zahtevajte tudi Vi da Vam Vaš sobosliikar brezpogojno pokaže Sebestyén-ove vzorce za sobosliikarstvo.

Zastopnik teh vzorcev je: Oblik Beograd Obilićev Venac 9

Domača kuhinja

se je otvorila na Sv. Petra nasipu 71 — Angela Lavtižar. (r)

Auto-motor

Vsaka beseda 1 Din

Essex in Ford

limusini, malo rabljeni, proda Florjančič, Nunska št. 3. (f)

Avto ali motocikel

rabljen, najboljše kupite ali prodaste potom avtotvrdke O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11. (f)

Kupim avto

boljše znamke, 4-sedežen, malo rabljen, ne čez 25 tisoč km. Ponudbe pod »Takoj« 10.189 na upravo »Slovenca«. (f)

Glasba

Vsaka beseda 1 Din

Pianino

dobro ohranjen - kupim. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 10.174. (g)

Klavirji, pianini!

Kupujte na obroke od **Din 400·-**

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrof, Hölzl, Stingl original, ki so nesporno najboljši. (Lahka, precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Ljubljana

Aleksandrova cesta 7

Najcenejša posojevalnica!

Živali

Vsaka beseda 1 Din

Tri volčjake

prodam. Galjevica št. 13, Ljubljana. (i)

Prodamo

Vsaka beseda 1 Din

Novi obrtni zakon

se naroča pri Komanditni družbi M. Jankole — Šelenburgova 6/II. (l)

Konfekcija — moda!

Najceneiši nakup Anton Presker, Sv Petra cesta št 14. Ljubljana (l)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah. za strojno pletenje in ročna dela, po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul in Stari trg.

Mlatilnice,

kosilnice »Deering«, čistilnike, slamoreznice, geplje, trijerje in druge poljedelske stroje kupite zelo ugodno pri tvrdki Fr. Stupica, železnina — Ljubljana, Gosposvetska cesta 1. (l)

Štedilnike

raznih vrst: vrtne, balkonske in stopnjiške ograje, dim. vratica, brzoparilnike, nudi po najnižjih cenah ključ. podjetje **Ciril Podržaj, Ig pri Ljubljani.**

Nogavice

rokavice, robce, perilo, torbice, kravate nizke cene, samo pri

PETELINC-u

Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Svež mlad fižol

kg 3 Din, mlad krompir kg 3.50 Din, sveže hruške kg 4 Din, sveže kumare kg 4.50 Din, razpošilja brzovozno franko naročnik po 25 kg — G. Drechsler, Tuzla. (l)

Konjskega gnoja

več voz takoj naprodaj. Izve se v trgovini Osvald Pengov, Karlovška cesta št. 19. (l)

Ročni voziček

na dve kolesi takoj naprodaj. Ogleda se: Gerkman, Cankarjevo nabrežje 1. (l)

Dve postelji

stari, leseni, z železnima mrežama, zelo poceni naprodaj. Kralj, Gerbičeva ulica 11. (l)

Vzidne štedilnike

lepo in močno delo, po zelo nizki ceni dobite pri Tomo Šušteršič, Sodražica pri Ribnici. (l)

Otroški voziček

dobro ohranjen, in športni voziček — naprodaj. Sv. Petra cesta 52. (l)

Obrt

Ovesin koruzo

kupite najceneje pri tvrdk

A. VOLK, LJUBLJANA

Veletrgovina z žitom.

Resljeva cesta 24.

PERIL VSEH VRST

J. LAH MARIBOR

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom CLAVEN je mast

Zaščitni znak

Claven

Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča

M. HRNJAK

lekarnar — SISAK

Varujte se ponaredb

Inserati v »Slovencu« imajo največji uspeh.

Tužnega srca naznanjava vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je včeraj 7. julija za vedno zapustila najina ljubljena soproga in zlata mamica, gospa

Neža Zajc

Veliko je trpela, a udana v voljo božjo, večkrat previdena s svetimi zakramenti, zaspala v Gospodu.

Najino ljubljeno, nepozabno pokojnico spremimo na njeni zadnji poti jutri 9. julija ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Stari trg št. 16, na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo darovala v župni cerkvi sv. Jakoba.

Ljubljana, dne 8. julija 1932.

IVAN ZAJC, soprog; **POLDKA**, hči.

Prenovljena koža v 3 dneh.

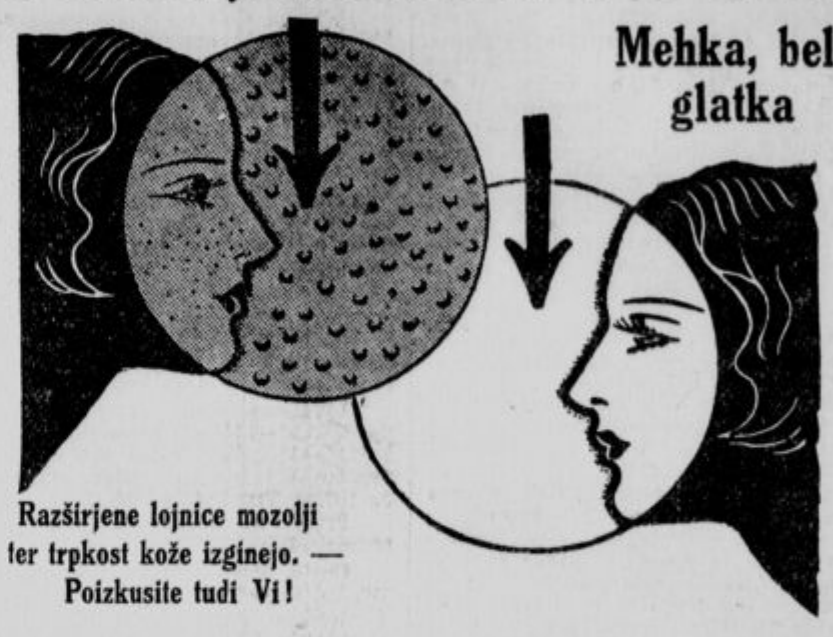

Razširjene lojnice mozolji ter trpkost kože izginejo. — Poizkusite tudi Vi!

Recept strokovnjakov.

Na tisoče dam ima razširjene lojnice, da tega niti same ne vedo. Vzrok vsaki razširjeni lojnici je draženje. Posledica tega draženja so izpuščaji, mozolji, ogrci in brezbarvna in trpka koža.

Krema Tokalon bele barve (ne mastna) vsebuje zdaj nov čudodelen vosek, nežen in penast, ki se dobiva iz cvetja in je kombiniran s svežo smetano in predelanim olivnim oljem. Ona krepi, krči in hrani kožo, prodre v razdražene kožne žleze, oži razširjene lojnice, odstranjuje mozolje in meči najtrpkejšo in najtemnejšo kožo. Tudi najbolj suha koža postane sveža in vlažna, vendar ne mastna. Ta krema se uporablja tudi zoper mastno kožo in nosni sij.

Krema Tokalon bele barve olepša in osveži kožo na edinstven način v treh dneh. Uporabljajte jo vsako jutro, če pa imate gube, uporabljajte kremo Tokalon, hranivo za kožo rožne barve, zvečer, ker hrani in pomlajuje Vašo kožo medtem, ko spite.

Pater Lavrencij in **Martin Novak** ter sodnik **Tone Radej** javljajo v svojem in v imenu ostalih sorodnikov ter prijateljev in znancev pretresljivo vest, da nas je po kratki in mučni bolezni za vedno zapustil predobri, ljubljeni brat in stric

dipl. agr. Slavoj Novak

gospodarski ravnatelj, rez. pešad. kapetan I. klase, posestnik itd.

previden s tolažili sv. vere.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v nedeljo, dne 10. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti v Stari vasi na domače pokopališče na Vidmu.

VIDEM, dne 8. julija 1932.

Žalujoči ostali.

ČE ŽELITE KUPITI POHIŠTVO,

po jako znižanih cenah obrnite se naravnost na

ANDREJ KREGAR in sinova

tovarniška zaloga pohištva

ŠT. VID NAD LJUBLJANO -- (nasproti kolodvoru)

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.

Ob 60letnici viških gasilcev

V dneh 9. in 10. julija proslavi gasilno društvo na Viču svoj 60letni jubilej. Leta 1872 so zavedni viški možje in fantje ustanovili gasilno društvo, ki je tretje najstarejše na bivšem Kranjskem. Prednjačita samo društvi v Ljubljani in Krškem. Ustanovitelji društva so bili Andrej Knez, takratni župan, Tomaž Ločniker, Gašper Šušteršič in Ernest Lang, vsi posestniki na Viču. Prvo leto je pristopilo k novemu društvu 20 članov, za načelnika pa je bil izvoljen Andrej Knez. Slednjega je zaradi prezaposlenosti kmalu zamenjal tovariš Lang. Prvo, kar so izvršili viški gasilci, je bila zgradba Gasilnega doma, ki je veljala 200 goldinarjev. Opeko za zidavo in kritje je daroval opekarnar Ločniker, vse ostalo pa so prispevali viški posestniki. Kmalu so si nabavili tudi brizgalno in razne potrebščine za 1000 goldinarjev. Ves ta znesek so nabrali s prostovoljnimi prispevki. Prvi ognjeni krst so prestali viški gasilci l. 1877, ko je velik požar uničil na Viču 23 gospodarskih poslopij, 12 kozolcev in mnogo drugega. Ni še minulo leto, ko so morali viški gasilci zopet na plan, zgorel je Šrajev mlin. Le požrtvovalnosti gasilcev se je bilo zahvaliti, da ni nastala katastrofa kakor l. 1877. V vseh letih je društvo vršilo v polni meri človekoljubno delo za blagor bližnjega in splošnosti. Med svetovno vojno je društveno delovanje počivalo, s podvojeno silo pa so šli gasilci na delo takoj po končani svetovni vojni. Prvi občni zbor se je vršil 16. februarja 1919 na Viču ob navzočnosti 24 članov. Za načelnika je bil ponovno izvoljen tovariš Janez Gašperin, ki načeluje društvu že od leta 1912 neprenehoma. V letu 1932 pa je bil dograjen novi Gasilski dom, ki je eden največjih in najmodernejših v dravski banovini. Dom je zgradilo v popolno zadovoljstvo domače stavbeno podjetje Franc Marinčič iz Glinc pri Ljubljani. Vse pohvale je vreden trud in delo, ki so ga opravili prostovoljno občani z dovažanjem potrebnega gradiva. Člani gasilnega društva pa so z veseljem in požrtvovalnostjo pomagali pri graditvi lastnega doma. Veliko razumevanje za napredek gasilnega društva pa je pokazal tudi viški občinski odbor, ko je vstavil precejšnjo vsoto v proračun za zgradbo novega doma.

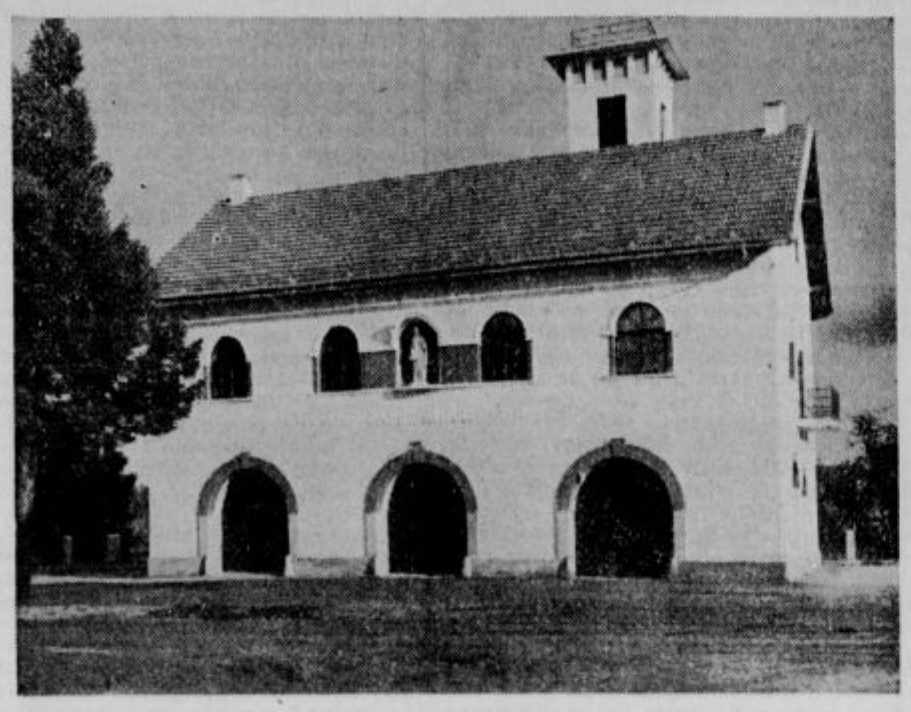

Gasilski dom Vič-Glince.

Proslava se bo vršila po sledečem sporedu:

1. Sobota 9. julija ob 20.30 bakljada in podoknica častnim članom.

2. Nedelja 10. julija ob 5 budnica po občini, ob 10 zbor pred občinsko hišo, ob 10.30 sv. maša v župni cerkvi in po maši pohod k Gasilnemu domu, kjer bo slavnostni občni zbor. Ob 15 zbor gasilcev pred osnovno šolo na Glincah in sprejem gostov, pohod pred novi Gasilni dom, kjer bo slovesna blagoslovitev doma in razdelitev častnih diplom, nato mimohod in ob 16 vrtna veselica na Zavašnikovem vrtu nasproti novega doma.

K temu pomembnemu prazniku gasilskega društva na Viču ste vsi najvljudneje vabljeni.

Plamen uničuje domačije

Slov. krajina, 7. julija.

Ljudi se polašča zadnje tedne groza. Vsestranska kriza je že itak neznosna, poleg tega pa skoraj ni večera, ko na tem ali onem koncu krajine nebo ne bi bilo ožarjeno in v noč ne bi odmevali glasovi zvonov, gasilskih trobelj in obupni klici na pomoč. Toliko požarov, kakor jih je sedaj, zaporedoma v Slov. krajini najbrž še sploh ni bilo.

Zadnji čas je plamen uničil: eno domačijo v Bogojini ,dve hiši v Turnišču, v kobiljanskem gozdu veliko množino lesa, na Gornji Bistrici domačijo Hozjan Ivana in v Pertoči dve domačiji.

Silen je bil zlasti zadnji požar. Izbruhnil je pri Čontalovih, kmalu potem, ko se je družina vlegla k počitku. Požar so opazili šele takrat, ko je bilo že vse v plamenih. Rešiti se ni dalo nič. Zgorela je vsa živina, ves živež, pohištvo, obleka in več stotakov denarja v gotovini. Domači so rešili golo življenje in tudi to le z velikimi mukami. Otroke so morali vlačiti iz goreče hiše skozi okna. Plamen je preskočil tudi na streho sosedove domačije. Tudi tu je vse zgorelo. Rešili so le živino in nekaj drugih premičnin. Povzročena škoda znaša okrog 3000.000 Din. Udarec je tem večji, ker škoda ni krita z zavarovalnino. Le sosed je imel hišo zavarovano, a samo za 10.000 Din.

Požar je bil najbrž podtaknjen. Nepojasnjenih je še tudi mnogo drugih požarov. Pač tudi v Slov. krajini deluje zločinska roka. Ljudstvo si le tega želi, da bi storilca že enkrat dobili v roke, ker upa, da bo potem konec požarov.

Krst Ribniške koče na Pohorju

Mariborska podružnica SPD je po svoji stavbeni zadrugi »Ribniška koča« v teh suhih nerodnih letih z deleži in podporami zgradila na zapadnem Pohorju svoj novi planinski dom, ki mu je ime še pogansko, a ki prejme svoj krst v nedeljo 10. t. m.

Po otvoritvi planinskih domov na Lisci (19. 6.), v Logarski dolini (20. 6.), na Menini planini (3. 7.), je zopet na vrsti Pohorje. Pohorje! Žilice Mariborčanom vztrepečejo, njih srca silijo kvišku visoko

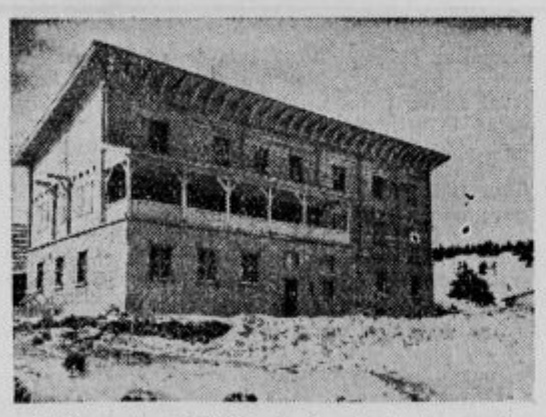

nad Dravo in misli jim gredo skozi temnozelene šume, čez frate in trate, kjer bridke arnike dišijo, mimo Bolfenka, Pohorskega doma, Mariborske koče, Ruške koče, koče na Klopnem vrhu, koče na Pesku dalje do šeste pohorske nove postojanke do Ribniške koče. Ni Maribora brez Pohorja in narobe še manj.

Potem, ko so vzhodni pohorski obronki že tako obljudeni in naseljeni in razkričani po trumah nedeljskih izletnikov, so mariborski planinci usmerili nove pohorske poti proti zapadu v one predele, kjer še kraljuje nemotena deviška narava, kjer še poje divji petelin himno ljubezni, tja, kjer se razprostirajo smuške snežne poljane. Na prelazu med Dravsko in Mislinjsko dolino, na Sedlu pri cerkvici med Jezerskim in Črnim vrhom, nedaleč od Ribniških jezer je zasedla svoj vzvišeni prestol veličasna Ribniška koča.

Impozantna dvonadstropna stavba z vsemi modernimi napravami, z dvojno streho, krito z eternitom. V pritličju: kuhinja, obednica, gostilniška soba, točilnica in tri spalnice. V prvem nadstropju spalne sobe, dve skupni ležišči, kopeli, prhe. Dalje druge pritikline: temnica za fotoamaterje, shramba za smuči, spodaj trije oddelki kleti. Kras koče pa je pred pročeljem razgledna veranda z divno panoramo. Vseh sob je 25 in 120 postelj. Koča ima svoj lasten vodovod. Kuhinja je izborna z vsem komfortom. Ribniška koča (dolga 24 in pol metra, široka 13 m, visoka 11 in pol metra) je največja pohorska postojanka na najvišjem pohorskem vrhu (1536 m). Notranja oprema se nadaljuje po vseh razpoložljivih močeh. Koča je namenjena predvsem zimskemu sportu: smučanju in smučarskim tečajem. V nedeljo 10. t. m. bo njen slavnostni krst po najsvečanejšem obredu: ob 10 sv. maša, pozdrav, nagovor, krst, blagoslovitev koče, za tem rajanje, godba, petje in marsikaj drugega.

Čez Ribnico pridite in čez Mislinje
na pohorsko slavo planinske botrinje.
Ribniška koča — pogansko ime,
drugo nadene ji naš SPD.
V Ribniških jezerih pohorski vernik
v zdravju krstil jo bo slavni jezernik.

Odmevi iz volivne borbe

Pred malim kazenskim senatom deželnega sodišča sta se včeraj zagovarjala kaplan g. Andrej Križman z Jesenic in delavec Fran Bertoncelj, ki je bil svoječasno občinski odbornik, prvi zaradi sestavljanja, razmnoževanja in razširjanja protivolilnih abstinenčnih letakov, drugi pa zaradi razširjanja teh letakov. Državni tožilec ju je obtožil zločinstva po členu 3 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Ta člen določa kot najvišjo kazen 5 let robije. Dones se je vršila že druga razprava. O prvi razpravi smo pred dobrim mesecem obširneje poročali. Tudi na današnji razpravi sta obtoženca vztrajala pri svojem zagovoru. Obtoženi kaplan g. Andrej Križman je vse priznal. Oba obtoženca je branil odvetnik dr. Aleš Stanovnik, odvetnik na Jesenicah, ki je po kratkem govoru državnega tožilca g. dr. Vilka Lavrenčaka utemeljeval v daljšem govoru njiju oprostitev. Po daljšem posvetovanju je predsednik senata s. o. s. g. Ivan Kralj razglasil sodbo, s katero sta bila spoznana za kriva samo prestopka po členu 4. omenjenega zakona in obsojena: g. Andrej Križman na 1800 Din denarne kazni in nadaljnih 300 Din odnosno na 35 dni zapora, drugi obtoženec Fran Bertoncelj pa na 600 Din denarne kazni in nadaljnih 180 Din odnosno na 13 dni zapora. Oba sta bila obsojena pogojno za tri leta. Obtoženca sta se odrekla nadaljnim pravnim lekom. V senatu sta kot sosodnika fungirala s. o. s. g. dr. Ernest Kobe in s. o. s. g. Ferdinand Merala.

— **Osebe, ki so krvno, kožno ali živčno bolne,** dosežejo z naravno **»Franz-Josef«** grenčico redno prebavo. Specialisti z visokim slovesom potrjujejo, da so v vsakem oziru zadovoljni z učinkom staroznane **»Franz-Josef«** vode. **»Franz-Josef«** grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in speceriiskih trgovinah.

Oprostilna razsodba dež. sodišča

Ljubljana, 8. jul.

Pred malim senatom deželnega sodišča v Ljubljani se je vršila danes dopoldne glavna razprava proti akademiku **Antonu Pukšiču.**

Senatu je predsedoval s. sv. Kralj, prisednika pa sta mu bila sodnika dr. Kobe in Merala; obtožbo je zastopal državni tožilec Lavrenčak, obtoženega Pukšiča pa je branil odvetnik dr. Marko Natlačen.

Iz obtožnice, ki jo je državni tožilec prebral, posnemamo:

Pukšič Anton, roj. 5. jan. 1910 v Gajevcih pri Ptuju in tja pristojen, slušatelj prava v Ljubljani, nekaznovan, se obtožuje, da je dne 8. maja 1932. v Ljubljani na Miklošičevi cesti službujočega stražnika Pasarja Ivana udaril s sesalko od kolesa po glavi, se uprl aretaciji po stražnikih Pasarju in Steklasi in brcal okoli sebe ter pri tem prizadejal Pasarju na levi goleni dve odrgnini v velikosti 1 Din in 2 cm dolgi, da je torej hotel državnega uslužbenca s silo ovreti pri izvrševanju službenega posla, s tem pa začel izvršitev naklepnega kaznivega dejanja, a ga ni dovršil in je pri dejanju iz § 127. k. z. prizadejal državnemu uslužbencu poškodbo telesa iz § 181. 1. odstavka k. z. S tem je zakrivil zločinstvo zoper državno oblastvo po § 128. k. z. in naj se kazuuje po istem zakonitem določilu.

V razlogih navaja obtožnica, da se je obtoženec udeležil proslave šestdesetletnice dr. Korošca očividno v namenu, da se bo pretepal; zato je vzel s seboj sesalko od kolesa, kolo pa shranil na univerzi. Po proslavi so službujoči stražniki pozivali udeležence pred hotelom Unionom na razhod. Obtoženec, ki je stal v drugi vrsti v množici, pa je brez povoda čez nekega civilista, ki je stal v prvi vrsti, udaril po glavi stražnika Pasarja Ivana. Zato ga je Pasar aretiral. Obtoženec pa se je aretaciji uprl, brcal okoli sebe in dvakrat z nogo brcnil Pasarja v levo goleno in mu tam prizadejal dve lahki telesni poškodbi.

Po prečitanju obtožnice se je začelo

zaslišavanje obtoženega Pukšiča,

ki pripoveduje z lahkim prleškim naglasom: Dne 8. maja se sploh nisem nameraval udeležiti proslave, še manj pa, da bi se pretepal. Dotični dan sem imel predpoldne instrukcijo in sem se zato pripeljal od svojega stanovanja s kolesom, ki sem ga shranil na univerzi, odtam pa šel k instrukciji na Mestni trg. Sesalko od kolesa sem vzel s seboj in jo dal v površnik. Malo prej, 4. maja, mi je bila namreč sesalka ukradena in sem zato sesalko, ki sem si jo novo kupil, nosil s seboj, da bi je kdo ne vzel. Ko sem se vračal od instrukcije proti Marijinem trgu, sem začul glasno vzklikanje pred Unionom. Radovednost me je gnala tja. Prišel sem pred Union, ko so akademiki ravno prinesli dr. Korošca iz dvorane. Videl sem, da je policija pred Unionom potiskala množico, prihajajočo iz Uniona, deloma proti sodišču, deloma proti frančiškanski cerkvi. Stal sem mirno na cesti in opazoval dogodke. Stal sem tik pred stražnikom Pasarjem Ivanom v prvi vrsti, ker sem imel mirno vest. Stražniki so ljudi pozivali na umik in mahali z gumijevkami proti ljudem. Ker sem bil v ospredju in se nisem mogel dovolj hitro umakniti, me je stražnik Pasar udaril močno po levi roki. To sem občutil kot krivico, ker nisem dal stražniku nikakega povoda za udarec; razburil sem se in udaril s sesalko, ki sem jo potegnil iz žepa, stražnika po glavi. Komaj pa sem zamahnil, me je že zgrabil stražnik Steklasa za ovratnik in sicer s tako silo, da mi je srajco strgal; z zamahom me je vrgel pred avto, ki je stal v bližini, da sem padel po tleh. Na tleh ležečega so me stražniki pretepali in suvali; proti temu sem se branil, kakor sem pač mogel, s tem, da sem udarce odbijal z brcanjem.

Kot priča je bil zaslišan **stražnik Pasar Ivan,** ki v glavnem potrjuje obtožbo, zatrjujoč, da obtoženca ni udaril in da ga je obtoženec udaril s sesalko od kolesa po glavi, ne da bi imel za to kak povod. Pravi tudi, da je pri tej aretaciji obtoženca tudi sam padel pred avto in da so tedaj ljudje njega pretepali.

Druga priča **policijski stražnik Steklasa Adolf** potrjuje v bistvu isto kakor Pasar ter izrecno trdi, da stražniki obtoženca niso pretepali.

Naslednja priča **Vrhovec Alojzij,** slušatelj prava, pa izpoveduje:

»Udeležil sem se proslave in sem bil med prvimi zunaj na cesti. Hotel sem prekoračiti cesto, a policija me je potisnila nazaj na hodnik pred Union. Poldrug meter od sebe sem tedaj zagledal obtoženca, ki se je tudi umikal pred policijo. Stražniki so mahali z gumijevkami po ljudeh v prvih vrstah in tako je dobil Pukšič udarec po roki. To sem natančno videl. Pukšič se je radi tega razburil odskočil za korak nazaj in še zaklel. Medtem pa je potegnil iz žepa svojega površnika sesalko od kolesa in zamahnil po stražniku. Takoj tisti trenotek je priskočil drug stražnik, zagrabil Pukšiča za vrat in ga potegnil na sredo ceste. Tam so ga vrgli pod avto in ga pretepali, pri čemer se je Pukšič branil s tem, da je brcal okrog sebe.

Dr. Natlačen: »Ali so stražniki pretepali tudi druge ljudi?«

Priča Vrhovec: »Tolkli so vsevprek po ljudeh in sicer tudi že poprej, preden je Pukšič stražnika udaril.«

Naslednji priči akademika Dermastja Marjan in Testen Tone potrjujeta predvsem, da so stražniki Pukšiča, ko je ležal na tleh ob avtomobilu, pretepali in ga tako vlekli, da še do sape ni mogel.

Dr. Natlačen je predlagal zaslišanje še več novih prič. Državni tožilec pa se je temu protivil, češ, da je itak po zaslišanih pričah položaj dovolj pojasnjen. Državni tožilec je vztrajal pri obtožbi in predlagal obsodbo.

Dr. Natlačen je v svojem končnem govoru izvajal zlasti: Obtoženec sicer dejanje priznava, a kljub temu predlagam, da se oprosti. Sodišče bo imelo predvsem odločiti, komu bolj verjame, ali stražnikoma Pasarju in Steklasi, ali akademiku Vrhovcu. Pričevanje Vrhovca je tako prepričevalno, pojasnil je ves potek dogodkov tako podrobno in verjetno, da mu ni mogoče odreči popolne verodostojnosti. Stražnika pa sta bila na vse strani okupirana in nista mogla posvetiti posebne pozornosti ravno obtožencu, ker zato tudi nista imela povoda, dokler ni prišlo do udarca. Sicer pa je pričevanje stražnikov v nasprotju tudi z izpovedbami drugih prič. Sodišče bo torej moralo ugotoviti, da je stražnik Pasar brez vsakega povoda udaril obtoženca z gumijevko po roki, da se je obtoženec, ki je občutil udarec kot surovost in krivico, radi tega razburil in torej izzvan po nepravilnem in protizakonitem postopanju stražnika, zagrabil za sesalko od kolesa in stražnika udaril po glavi, da mu udarec vrne. Stražnik Pasar ni imel nobenega razloga, da je obtoženca udaril, kajti pretepati stražnik ne sme niti tedaj, če se kdo njegovemu povelju ne pokori, ako ni sam telesno ogrožen. Obtoženec pa se je stražnikovemu pozivu pokoril, kolikor se je pač v gneči sploh mogel, z ničemer pa ni stražnika ogrožal. Smatrati je torej, da je bil obtoženec k dejanju, radi katerega je obtožen, izzvan s protizakonitim in nepravilnim poslovanjem policijskega stražnika, vsled česar ga je v smislu § 131. k. z. oprostiti. Isto velja pa tudi glede nadaljnega obtoženčevega postopanja, kajti po pričah je dokazano, da sta obtoženca stražnika vrgla na tla in ga tam pretepala, tako da so še drugi ljudje vmes posegli in, hoteč obtoženca ščititi pred zlostavljanjem, dejanski napadli stražnika. Še črviček se brani, ako stopiš nanj, pa bi se mlad fant ne branil.«

Po kratkem posvetovanju je razglasil predsednik senata

sodbo:

Obtoženi akademik Pukšič je kriv, kakor mu očita obtožba, toda **oprosti se vsake kazni,** ker smatra sodišče na podlagi izvedenih dokazov za ugotovljeno, da je bil obtoženec k dejanju, ki mu ga očita obtožba, v resnici izzvan s protizakonitim in nepravilnim poslovanjem policijskega stražnika, ki je obtoženca prvi in brez povoda udaril z gumijevko po roki.

Državni tožilec je prijavil revizijo.

Družinska tragedija

Dole pri Litiji, 7. julija.

Danes zjutraj okoli pol 9 se je jerazneslo, da se je okoli 65 let stari gospodar in posestnik Jožef Skalar obesil. Zjutraj ob 4 je šel od doma. Našli so ga pozneje na poramnici obešenega na bukvi. Kljub mnogemu ribanju in trudu ga niso mogli oživiti. Reševalci so prišli prepozno. Kaj je gnalo nesrečnega moža v tako obupno smrt, se ne ve. Morda mu je otemnel razum vsled žalostnih dogodkov zadnjega tedna. V nedeljo zjutraj, dne 26. junija je umrl, kakor smo že poročali, za zastrupljenjem njegov zet Ignacij Ševšek, ki se je letošnji predpust poročil z Ivano, hčerko danes obešenega očeta Jožefa Škalarja. — V ponedeljek zjutraj, 4. julija, so pa orožniki vzeli Ivano. Da je možno človeka spraviti ob pamet, dejstvo, da sta v enem tednu dva na tako žalosten način odšla od hiše, je nekoliko razumljivo. No, danes je pa odšel šeoče. Bog daj, da bi se s tem nehala nesrečna tragedija. Grozno so nas prestrašile te novice. Bog daj, da ne bi izvedeli več tako slabih novic iz naših sicer poštenih hribov.

Izumitelj motorja na zračne valove

Ljubljana, 8. julija.

»Sam sem živel v dolgotrajnih ječah. Nisem mogel več naprej. Kriza velika, slaba letina in največja stiska, kaj sem hotel,« tako je pripomnil 34 letni elektrotehnik Gašper Pepelnik, nadarjen, a nesrečen človek, ki je absolviral 4 gimnazijske razrede. Najlepša leta mladosti je presedel po ječah, zadnja kazen je znašala celo 6 let ječe. Ko je lani prišel iz ječe, je hodil okrog in ljudem pripovedoval o svojem veleizumu. Pravil je, da je iznašel »motor na zračne valove po Teslovem principu«. Hodil je okrog po deželi. Če se mu je nudila prilika. je kradel, kar mu je prišlo pod roko. Več osebam je pokradel najrazličnejše predmete, gramofon, zlatnino, ure, nože, obleko in drugo, celo 4500 Din je prišlo v njegove roke, ki so se pa kmalu stopili v veselju. Prišel je spomladi tudi v neko zasavsko vas k Bobkovim. Družini je začel sanjavo praviti o svojem velevažnem izumu, s katerim bo povzročil popolen preobrat v tehniki. »Meni bo prinesel tako slavo, kakor Edisonu njegovi izumi. Moje ime se bo svetilo poleg Tesle. Vam pa bom prinesel srečo in blagostanje. Postal bom kmalu miljonar.« Pravil jim je tudi, da bo v Zagrebu dobil bogatine, ki bodo zanj založili denar, da se uresniči njegov izum. Bobkovi so mu verovali in tam se je poročil s Francko, ki je sedaj z družino vred pahnjena v največjo nesrečo. Gašper Pepelnik je sodnikom malega senata vse priznal in je bil obsojen na 2 leti in 6 mesecev robije ter v izgubo časnih državljanskih pravic za 5 let. Gašper je kazen nastopil, toda pritožil se je zaradi previsoke kazni.

Izletniški vlaki Ljubljana-Sušak

Od sobote dne 16. julija dalje bo vozil po potrebi na progi Ljubljana in Sušak in obratno preko Zagreba izletniški vlak, ki bo odhajal ob sobotah in dnevih pred prazniki iz Ljubljane okrog pol 10 zvečer in prihajal na Sušak ob nedeljah in praznikih ob 6.47. Povratek s Sušaka isti dan ob 17.52; prihod v Ljubljano v ponedeljek odnosno dan po prazniku okrog 3 zjutraj. Izletniški vlak bo vozil s hitrostjo brzovlaka in bo imel lepe in udobne vagone.

Na ta način bo dala prilika onim, ki nimajo sredstev za daljše bivanje ob morju, da uživajo vsaj ob nedeljah in praznikih morski zrak in se kopljejo v morju.

Vozna cena z izletniškim vlakom je polovična in znaša iz Ljubljane do Sušaka in nazaj 117.50 Din. Polovična vozna cena do Sušaka in nazaj velja tudi z vseh postaj, kjer bo imel izletniški vlak postanek. Pa tudi izletniki z drugih postaj, ki se bodo pripeljali v Ljubljani ali Zidani most s priključnimi vlaki k izletniškemu vlaku, bodo že s svoje domače postaje deležni ugodnosti polovične cene do Sušaka.

Obstoj tega prepotrebnega izletniškega vlaka pa bo seveda odvisen od zadostne frekvence. Zato priporočamo, da se ga občinstvo v veliki meri poslužuje.

Dev. Marija v Polju

Ponosna in svatovsko oblečena je danes vasica Zadobrova in njena ljubka podružnična cerkvica sv. Tomaža, kajti v nedeljo odhaja iz te vasi, iz njihove srede že tretji v vinograd Gospodov. S srečo novomašnika, staršev in vasi se raduje cela fara. V farni cerkvi bo daroval jutri prvo najsvetejšo daritev g. Krizogon Zajc iz ugledne krščanske družine iz Zg. Zadobrove, iz katere je tudi g. Ivan Zajc, ravnatelj salezijanskega zavoda na Rakovniku, brat novomašnika. — Drugi novomašnik je g. Rupert Pilz, ki bo jutri v Solnogradu posvečen. Novomašnik je sin višjega uradnika Združenih papirnic v Vevčah. Rojen l. 198 v Straščah pri Gorici. Družina je med vojno prispela v našo faro. Njegova pokojna mati — goriška Slovenka — je dalj časa bolehala, živela tu le v molitvi in dobrih delih in skrbni vzgoji svojih dveh sinov. G. Pilz bo imel 17. t. m. v Admontu prvo sveto daritev, 31. t. m. pa slovesno novo mašo pri Dev. Mar. v Polju.

Tako imamo v razdobju nekaj let kar štiri gospode iz naše fare in sicer vse v redovih: dva v frančiškanskem, eden v salezijanskem redu, g. Pilz pa je v benediktinskem.

Ljubljana

Tudi postreščkom se slabo godi

Ljubljana, 8. julija.

Vse toži dandanes nad krizo in pomanjkanjem zaslužka, nihče se ne pohvali rad, vsakdo ve povedati, da je kriza vsekala njega najbolj, pa če je res ali ne. Med stanovi pa se menda najbolj pritožujejo postreščki, ki so jim nove razmere po vojni in pa kriza vzeli, kakor sami trdijo, skoraj ves zaslužek. Takole pripovedujejo o sedanjih slabih časih:

»Včasih je še nekaj bilo, sedaj ni pa prav nič. Kdo bo dal dandanes kaj zaslužiti postreščku? Nihče! Pri napitnini štedijo ljudje najbolj. Mislili smo, da bomo sedaj, ko se je zaključilo šolsko leto, kaj zaslužili, ko se študentje selijo iz mesta in ko odhajajo ljudje na počitnice. Mislite, da je kaj bilo? Prav nič! Ne vem, če je bilo v Ljubljani pet študentov, ki so dali nesti svoj kovček po postreščku na kolodvor. Novi tramvaj nam je vzel še tisti del zaslužka, kolikor ga nam je stari pustil. Novi tramvaj nam je povzročil veliko škodo. Vsakdo raje pelje svoj kovček s tramvajem, kakor da bi ga izročil postreščku. Veliko so nam vzeli tudi avtobusi, kdor pa se dandanes od samcev seli iz enega stanovanja v drugega, vzame raje kar avtotaksi in se prepelje z vsemi svojimi sedmimi rečmi. Sploh so postali dandanes še celo samci zelo štedljivi in preračunljivi, včasih so bili pa naši najboljši delodajalci. Velika krivica je tudi, da podjetja, kakor trgovci in obrtniki tako izrabljajo svoje vajence. Ti reveži včasih ne delajo ves dan nič drugega, kakor da prevažajo vozičke po cestah in prenašajo pakete, mi smo pa brez zaslužka.

Da, da, moj dragi gospod. Moderna tehnika in moderno življenje nam je vzelo tudi polno zaslužka. Koliko smo imeli včasih dela samo s prenašanjem pisem in posredovanjem. Dandanes tega ni nič več. Mladi zaljubljenci in čestilci dam niso nič več tako sramežljivi, kakor so bili včasih. Koliko srečnih zakonov sem pred vojno samo jaz posredoval, da sem prenašal pisma in snubitve. Dandanes pa se ljudje zmenijo kar po telefonu ali pa si pišejo kar na dom. Kdaj se je to dogajalo prej! Koliko trgovskih in drugih pisem sem včasih raznesel jaz po mestu. Danes pa se mi kar čudno zdi, če bi mi kdo naročil, naj hitro nesem kam kakšno nujno pismo. Tega je kriv telefon, ki ga ima menda že vsakdo. Mislim, da je že pol leta tega, kar mi je neka dama naročila, naj ji grem po gledališko vstopnico. Včasih se mi je to dogajalo dnevno.

Ljudje tudi »nič nase ne drže«. V zastavljalnico nosijo najfinejši gospodje kar sami svoje reči zastavljat in jih ni nič sram pred uradniki in drugimi, ki jih tam gledajo! Moderni svet je res izgubil vsak čut za lastni ugled. Se celo tistih lepih navad nimajo več, da bi si pošiljali za godove in rojstne dneve voščila, kakor cvetje in butiljke vina. Na godove najraje pozabljajo, če pa že komu kaj poklonijo z voščili, opravijo to kar sami ali pa pošljejo kakšnega otroka, ki ga odpravijo z dinarjem, mesto, da bi najeli poštenega postreščka!

Ne vem, ali ljudje tudi nič več ne umirajo ali kaj, ko nas nič več ne vabijo k mrtvaškim stražam in k pogrebom za spremstvo. In vendar beremo v časopisih, da ljudje prav tako mro, kakor so poprej. Velika krivica se nam godi, da Mestni pogrebni zavod opremlja pogrebe kar z lastnimi ljudmi. Tako smo zopet ob en dober zaslužek!

Prav na konec smo prišli. Kje so lepi časi, ko smo lepo žvenkljali s svetlimi kronami v žepih? Najboljše pa je bilo ob volivnih agitacijah! Ah, kako smo ob takih prilikah dobro živeli, ko so nas stranke najemale za agitatorje! Vsak mesec bi morale biti nove volitve, to bi nas morda rešilo!

Tako je, pa nič drugače. Včasih so nam rekli, da samo mi redimo vsaj pet birtov v Ljubljani. Saj smo jih lahko, ko smo pa dobro zaslužili, pa tudi dobro jedli in pili! — Kaj si pa moremo privoščiti sedaj? Oh, ko bi se mogle vrniti stare razmere! Star sem že, pa bi le še enkrat rad doživel tiste lepe stare čase. Pa se ne vrnejo nikoli več, življenje je vsak dan težje, najtežje pa življenje ljubljanskega postreščka!«

KAVA dnevno sveža pri **LEGAT, Miklošičeva c. 18** Specerija, delikatesa, zajutrkov.

⊙ **Služkinje!** Dobrotnik služkinj g. Heršič, poštni ravnatelj v pokoju, je dne 7. t. m. umrl, katerega pogreb se vrši danes ob 4 pop. Pozivljate se vse služkinje, katerim dopušča čas, posebno pa brezposelne, da se udeležite pogreba blagega dobrotnika. Vabi odbor Poselske zveze.

⊙ **Oddaja stanovanja v Kresiji.** Mestna občina ljubljanska oddaja s 1. avgustom 1932 v najem štirisobno stanovanje v III. nadstropju meščanske imovine v Kresiji. Najemni pogoji kakor tudi višina najemnine se poizve med uradnimi urami v mestnem gospodarskem uradu soba št. 14. Ponudbe je vlagati do 15. julij 1932.

⊙ **Jogurt se je pocenil.** Jogurt se je v Ljubljani že zelo priljubil in ima mnogo pristašev, ki ga cenijo zaradi njegovih odličnih lastnosti. Samo malo predrag se jim je zdel v primeri z mlekom. Na pritisk policije so sedaj mlekarne in kavarne ceno jogurtu znižale za 0.50 Din pri stekleničici. V mlekarnah bo sedaj steklenica jogurta veljala mesto 2.50 Din le 2 Din, v kavarnah mesto 3 Din le 2.50 Din, v kavarnah z godbo pa mesto 3.50 le 3 Din. Ob tej priliki opozarjamo, da je policija pričela kontrolirati prodajalne živil, če imajo cenike na vidnih mestih. Zlasti mlekarne greše v tem oziru mnogo. nsinstvžezagledaleniaeniaeniaeniaen mestu tablice s cenikom, ga bo policija strogo kaznovala in ovadila tudi sodišču.

⊙ **Trije tatiči pod ključem.** Kar tri tatove je včeraj zaslišala policija, ki so jih prijeli na različnih krajih. Po enem tednu je bil ponovno aretiran 20 letni Karel Čuk, ki je komaj prišel iz zapora. Zasačili so ga predsnočnjim v hiši št. 10 na Bregu, kjer se je vtihotapil v neko stanovanje in hotel kaj krasti. Ko so ga domačini opazili, je zbežal na cesto, toda ljudje so ga ujeli in izročili stražniku. Policija premišljuje, na kak način bi se ga za vedno znebila. Ko bo prestal sodno kazen, ga morda izžene, ker je doma iz Trsta. — V sredo je prijavil skladiščnik Alojzij Eržen iz Dravelj, da mu je v Spodnji Šiški izginilo 500 Din vredno kolo. Sedaj pa je policija prijela delavca Leopolda Mirta, ki je zaposlen pri regulaciji Ljubljanice. Ta je imel to kolo, ki ga je prepustil svojim sodelavcem, da so se vozili z njim. Eden od poštenih delavcev pa je zaslutil, da je kolo najbrže ukradeno in ga je odpeljal na stražnico. Mirt se izgovarja, da on kolesa ni ukradel, temveč da mu ga je izročil neki sorodnik. Kje da je ta dobil kolo, pa ne ve. — Aretira je bil dalje neki Konrad Š., 20 letni fant iz ptujske okolice. Ukradel je služkinji Alojziji Franko iz Gallusovega nabrežja iz ročne torbice 160 Din. Izgovarja se sicer, da so prijeli napačnega, češ, da on ni pravi, vedar pa mu je policija že dokazala tatvino.

⊙ **Nočno službo imata lekarni:** mgr. Sušnik, Marijin trg 5 in mgr. Kuralt, Gosposvetska c. 10.

Zobozdravnik med. univ.

dr. Srečko Puher

Gregorčičeva ulica 32

(nasproti Trgovskega doma

ne ordinira do 15. avgusta

Vevče

V torek smo pokopali v bolnišnici umrlo gospo Ivano Zupanc, soprogo našega blagajniškega uradnika v papirnici Vevče. Bila je dobra soproga in skrbna mati svojim trem otrokom. Blag ji spomin.

V naši papirnici zopet primanjkuje dela. Preteklo soboto smo ustavili dva stroja ter bo počivalo delo, dokler ne bo naročil. Praznuje polovica delavstva. Nekaterim že vsega primanjkuje. So družine, ki samo enkrat na dan kaj malega jedo. Nihče se resno ne zavzame za nas. Pri Dev. Mar. v Polju bodo čez 2 meseca sklepali o občinski podpori, ki je itak le drobtina 50—150 Din za brezposelno družino za 3—4 mesece. Kaj pa ta čas? S čim naj se živimo. V Dobrunjski občini se prosilcem prošnje sproti rešujejo in nakazuje podpora po previdnosti g. župana. Posnemanja vredno.

Radomlje

Te dni mine leto, odkar imamo v svoji sredi ljubljenega gospoda Davida Doktoriča. Z veliko vnemo deluje z besedo in z dejanjem za vse dobro in v korist svojih duhovljanov, v šoli in cerkvi. Mirno rečemo — ponosni smo in veselimo se ga v cerkvi in zunaj cerkve. Upamo, da nam bo sčasoma pridobil za Radomlje ekspozituro. Njega naj nam pa Bog ohrani dolgo let med nami. Jutri v nedeljo bo daroval v tukajšnji cerkvi sv. Marjete novo sv. mašo tukajšnji rojak g. France Jereb, misijonar. Vsa občina in sosedne fare se veselijo tega trenutka. V naši cerkvi že 53 let ni bilo nove sv. maše, zato se čuti te dni kakor pomlajena.

Maribor

□ **Mestni višji zdravnik** dr. Alfonz Wankmüller je nastopil svoj dopust ter ne ordinira do 15. avgusta.

□ **Mariborčani v radiju.** Mariborčani so česti in priljubljeni gostje ljubljanske radijske postaje. Pretekli četrtek zvečer je koncertiral v ljubljanskem radiju znana mariborska violinska umetnica ga. Brandlova. Njen nastop je zelo zadovoljil vnete poslušalce ter je bil brezhiben. Prihodnji teden pa nastopi v radiju-Ljubljana priljubljena pevka ga. Skvarčeva z izbranim sporedom iz svojega bogatega repertoarja.

□ **Mariborčani porabijo več vode kakor Berlinčani.** Mestna občina je opozorila po časopisju prebivalstvo na štedenje z vodo. Če ne bo opozorilo izdalo ter se bo nevarnost pomanjkanja vode povečala, bo organizirala uprava vodovoda posebno racijo po mestu. Vse vodovodne naprave bodo pregledane, zaprle se bodo napeljave za škropljenje vrtov, vodometi itd. Ugotovljeno je, da porabi posamezen Mariborčan v poletnem času še enkrat toliko vode kakor Berlinčan. Pa nikar misliti, da za pijačo — vode se v Mariboru presneto malo popije. Največ je odteče za škropljenje po brezštevilnih vrtovih in v pokvarjenih vodovodnih napravah po hišah. — Pred pomanjkanjem vode v poletnem času bi bil Maribor za dolgo dobo obvarovan, če bi se bilo dovolilo mestni občini že svoječasno odobreno posojilo za povečanje vodovoda v znesku poldrugega milijona dinarjev. S poskusnim vrtanjem so že določena mesta za napravo novih vodnjakov, samo denarja ni, da bi jih izkopali. Glavni vzrok pomanjkanju vode pa je v tem, ker ni prišla letos iz nerazumljivih razlogov v akcijo črpalka mestnega kopališča, ki je sicer vsako leto ob nastopu vročine pričela delovati. Zakaj se to ni zgodilo, ne vemo. Vendar se sedaj vršijo potrebne priprave, da bo pomožna črpalka pričela funkcionirati.

□ **Nova godba v Mariboru.** Kakor čujemo, se pripravljajo mariborski poštni uslužbenci na ustanovitev svoje lastne godbe. Imajo že močan in dober pevski zbor in sedaj bodo imeli še svojo godbo.

□ **Društvo za podpiranje zakonskih kandidatov.** Svoječasno smo imeli v Mariboru zadrugo za izplačevanje dot nevestam in ženinom, ki so se priorganizaciji zavarovali. Zadruga je kmalu zaspala. Sedaj se ustanavlja nekaj sličnega. Novo društvo »Poroka« je že zaprosilo za odobritev pravil. V njih se navaja med drugim, da je smoter društva vzajemna pomoč in podpora zakonskih kandidatov.

□ **Tudi avtobusi občutijo krizo.** Hudo je ljudem na deželi za denar. Iz daljnih krajev, kakor iz Ljutomera in Prekmurja prihajajo po opravkih v Maribor peš, dasi imajo najlepše zveze z avtobusi in vlaki. Avtobusni podjetniki zelo tožijo, da pada frekvenca vozov na podeželskih progah.

□ **Suša bo.** V mariborski okolici, kjer je svet zelo prodnat, se že občutljivo pozna suša. Vroče solnce je izželo zemljo. Posebno se boje kmetje za travnike, ker je nastopila vročina in sušna doba prav po seneni košnji, ko bi bilo nekaj mokrote zelo potrebno za rast otave.

□ **Ribice...** Kljub vročini jih je bilo včeraj na trgu dovolj, skrbno zavitih v mrzel led. Sardele (velike) 15 kg po 16 Din, skombri 35 kg po 18 Din, šurji 18 kg po 12 Din in moli po 14 Din.

□ **Nočno lekarniško službo** vrši od 10. do 17. julija lekarna Sirak »Pri Angelju varhu« na Aleksandrovi cesti.

□ **Ljubezen do otroka je močnejša nego strah pred kaznijo.** Plaho in prestrašeno je prišla včeraj na policijo mlada ženska. Povprašala je, kako se godi detetu, ki je bilo, kar smo svoječasno že poročali, najdeno v frančiškanski cerkvi. Na policiji so ženski povedali, da je dete dala občina v rejo ter se mu dobro godi. Nato pa so se gospodje zanimali, zakaj se zanima za tega otroka. Odvrnila je, da je dete od njene svakinje, ki jo je poslala na poizvedbe. Pa je pripovedovala vse to tako nesigurno, da so takoj dvomili o resničnosti njenih besed. Pričeli so jo malo strožje izpraševati in nazadnje je bruhnila v jok ter povedala, da je ona sama mati odloženega otročička. Želja po otroku je bila močnejša, kakor strah pred kaznijo ter je prišla, da bi ga samo videla. Zove se Marija Puh ter je služkinja. Otroka je odložila, ker se je bala staršev.

□ **Odhod druge skupine na Pohorje.** V torek, dne 12. t. m. odhaja druga skupina otrok na letovanje na počitniško kolonijo na Pohorju. Odhajajo z vlakom ob 14.20 do Slovenske Bistrice. Otroci se zbirajo ob 14 pred glavnim kolodvorom.

□ **Strah mariborskih kolesarjev** je stal včeraj pred strogimi sodniki. Ivan Miško iz Budine pri Ptuju je po letih še mlad fant, po grehih pa prekaša marsikakega starega grešnika. Za seboj ima že poldrugo leto robije radi razbojništva. Pred sodišče ga je zopet privedla čudna strast do tujih koles. Nič manj kot 14 kolesarskih tatvin ima dokazanih na vesti ter jih je tudi priznal. Kdo ve, koliko sličnih pregreh pa je še ostalo prikritih. 13 koles je Miško pokradel samo v Mariboru. Kratko dobo je bil prava nadloga za mesto, zlasti za okrožno sodišče, kjer je v času dveh, treh tednov izpeljal iz vežo sedem koles. Napad na tujo lastnino je izvršil vedno tako spretno in brzo, da ga kljub vsej pažnji niso mogli zasačiti pri delu. Ko je imel enkrat kolo v roki, je odbrzel na dobljenem plenu na Dravsko ali Ptujsko polje, kjer je našel med kmetsko mladino vedno dovolj odjemalcev. Bil pa je pri prodaji skrajno previden, vedno se je vozil v druge vasi ter se povsod predstavljal pod napačnim imenom. Za kolesa si je preskrbel neko potvorjeno potrdilo o pravilnem nakupu, da je bil varnejši. Na sled so mu prišli čisto slučajno zaradi neke druge tatvine. Potem pa so pričeli prihajati dokazi, da so dobili v roke že dolgo zasledovanega kolesarskega tatu. Prodana kolesa se je posrečilo po večini izslediti ter vrniti lastnikom. Obtoženec je bil obsojen na tri leta robije.

□ **Enega ubil — tri oklal.** Junak noža, da malo takih je 21 letni krojaški pomočnik Matija Žižek iz Žižkov. Včeraj se je zagovarjal pred senatom okrožnega sodišča zaradi zločina, izvršenega letos dne 8. maja v svoji rodni vasi. V fantovski družbi — tako opisuje dejanje obtožnica — je Žižek pil v vaški gostilni. Istočasno se je nahajala v vasi skupina fantov iz Črenšovec, ki so bili v gosteh pri neki posestnici. Slučaj je nanesel, da sta se obe skupini srečali sredi vasi. Fantje so bili prilično natrkani in tako je bilo na dlani, da se bo razvil običajen ravs. Prvi je vprašal obtoženec črenšovske fante, če bi bili radi tepeni. Za odgovor so mu oni ponudili iste usluge in že so bili skupaj. Na Črenšovčane sta navalila obtoženec, ki je potegnil nož in njegov brat, ki se je oborožil s hrastovo lato. Od Črenšovčanov so se tej dvojici postavili samo štirje po robu, ostali so pobegnili. Proti nasprotni četvorici pa je stopil v akcijo samo obtoženec s svojim nožem. Oklal je precej hudo tri nasprotnike, četrtega — Ivana Horvata pa je tako zdelal, da je nastopila kot posledica smrt. S prvim udarcem ga je zadel v glavo ter mu s konico noža prebil lobanjo, z drugim mu je razparal grlo, da je Horvat iz prerezanih žil izkrvavel. Značilna za njegovo divjaško junaštvo je baharija, s katero se je po izvršenem dejanju postavljal pred sovaščani ter jim hodil kazat okrvavljena mesta na detelji, kjer se je boj vršil ter je svoje nasprotnike ugnal z nožem. Dejanje je pred sodniki priznal, izgovarjal pa se je s popolno pijanostjo. Razpravo je vodil ss. dr. Tombak, Zemljič in Kolšek prisednika. Obtožbo je zastopal državni pravdnik dr. Hojnik. Obtoženec je bil obsojen na pet let in dva meseca strogega zapora.

Zagorje

30-letnico mašništva je praznoval v torek tukajšnji župnik in duhovni svetnik g. Val. Sitar. Isti dan so imeli tudi njegovi sobratje, posvečeni istega leta, svoj spominski sestanek. Ob tej priliki so si tudi ogledali rudniške naprave in rudnik.

300.000 Din dolgujejo razni davkoplačevalci občini trošarinskih in drugih doklad za preteklo proračunsko leto. Občina grozi, v slučaju neizterljivosti, da bo prekinila električni tok, zaprla vodovod in da se ne bodo začela regulacijska dela potoka Kotredežce, kakor je bilo predvideno.

Pohod rudarskih žen je bil v četrtek na občinski urad, kjer so prosile, da jim priskočijo na pomoč z živežem, ker se nahajajo vsled vedno pogostejših praznovanj v naravnost obupnih razmerah. Pohoda se je udeležilo nad 100 žen s svojimi otroki. Na županstvu so odredili, da so takoj popoldne razdelili med vse, pomoči potrebne, krušno moko in koruzni zdrob, ki so ga imeli še v zalogi. Obenem so obvestili in zaprosili tudi reprezentanco TPD v Ljubljani in banovino, da bi priskočili na pomoč gladujočim številnim delavskim družinam. Pripomniti je treba, da so vse leto praznovali po dva do tri delovne dni v tednu, sedaj pa niso od 1. do 7. julija še nobenega delavnega dneva naredili, češ da ne rabijo premoga, ker ni naročil. Žene je zaslišal na občinskem uradu tudi okrajni glavar g. Podboj, ki je bil nalašč za to poklican iz Litije.

Naše dijaštvo

Abiturientom! Na razpotju življenja je človek hvaležen, če more nemoteno zrelo premisliti svoj odločilni korak. Priliko ti nudijo duhovne vaje. Dva tečaja bosta v Domu duh. vaj samo za abituriente: prvi od 21.—25. julija, drugi od 30. avgusta do 3. sept. Vzdrževalnina za vse tri dni 30 Din. Priglasi se na dopisnici na naslov: Vodstvo Doma duh. vaj, Zrinjskega cesta 9, Ljubljana. Začetek 21. julija (ozir. 30. avgusta) zvečer ob 6.

Kulturni obzornik

★ **Vladimir Pfeifer: Rožmarin.** Drama. 1932. Samozaložba. — Pred dnevi sem na tem mestu zapisal nekaj beležk o ljudskem gledališču in zlasti poudaril dejstvo, da hirajo naši podeželski odri radi pomanjkanja primernih iger. — Danes moram še pripomniti, da nam je z leti zrastla tudi neka domača literatura, ki hoče mašiti to vrzel. Število takih »ljudskih« iger nekoliko zakotnega izvora sicer ni veliko, a prav te dni se je pomnožilo s Pfeiferjevim »Rožmarinom«. — Da ne bo nikakega nesporazuma, moram najprej povedati, da nikakor ne preziram očividnega dobrega namena teh poskusov in plemenitih nagibov, ki tičijo za njimi; po večini vsebujejo tudi prav zdravo in kleno tendenco. — Največ priznanja pa je vredno dejstvo, da pomanjkanja dobrih komadov ne čutijo le tisti »prenapeteži«, katerih ambicije so resnično umetniške, marveč tudi taki, katerim Bog posebnih umetniških sposobnosti — žal — ni dal. Ne poznam sicer gospoda Pfeiferja, domnevam pa, da ima opravka s kakšnim ljudskim odrom — ali pa da se je kdaj že ukvarjal z našimi ljudskimi odri, da je tam dobil pobudo za pisanje ljudskih gledaliških komadov in da prevladuje njegovo osebno ambicijo želja, koristiti splošnosti. Kljub vsem tem pozitivnim lastnostim, ki jih pripisujem avtorju, moram vendar povedati, da je njegova drama »Rožmarin« brez vsakršnega umetniškega čuta koncipirana in brez vsakršnega resnega tehničnega znanja izpeljana. Eno si velja zapomniti: neprimerno teže je dobro pisati za preprosto kot za izobraženo in v svojem okusu izšolano ljudstvo. Med vsemi čednostmi umetnika stvaritelja je preprostost ne le najlepša, marveč tudi najredkejša lastnost. Takšna preprostost zahteva najprej popolne notranje zrelosti — in še tako nadarjen začetnik v sebi ni dozorel. Književnemu veščaku nudi opazovanje njegovega notranjega dozorevanja kajpada nekaj užitka, a preden si v sebi dozorel — to seveda, če imaš sploh kaj talenta — ne podajaj se pred preprosto ljudstvo, na oder, raz katerega hočeš ljudstvo učiti, zakaj s svojim neveščim delom storiš prej zlo kot dobro: kvariš ljudstvu prirojeni dobri okus in ga zmedeš, zlasti ko bi bila tvoja naloga gojiti ta prirodni okus. Da se pa vrnemo k »Rožmarinu« — podam, evo, tukaj zgodbo, oziroma dejanje te igre. Dekle, ki pol iz lastne ničemurnosti, pol radi očetovega pritiska prelomi besedo zaročencu, domačemu fantu, ki odhaja na vojsko, in se poroči z nekim laškim goljufom in vojnim dobaviteljem, nastrada ter se vrne na božični večer v domači kraj, umret v objemu prevaranega fanta, ki ga je najprej na fronti zmešala granata, potem pa še bolj duševno zmedla vest o dekletovi nezvestobi (to, da pride fant k pameti, ko zasliši njen glas in njeno ime, kar nenadoma, no, to bi bilo treba še preizkusiti, če v pogledu odrske verjetnosti drži...) — ta zgodba sama na sebi bi nemara še ne bila nemogoča kot snov za ljudsko dramo, dasi je motiv v drugačnih varijantah že močno obrabljen. Le naivnost, s katero je postavljena na oder, sprečuje, da bi postala v kateremkoli pogledu učinkovita. — Iz vsega tega navedenega je torej razumljivo, da poskusov, kakršen je Pfeiferjev »Rožmarin«, kljub vsemu priznanju dobre volje in zdrave tendence, ne moremo pozdraviti z veseljem, marveč povsem resnobno nam jih je odkloniti v interesu prav tistega preprostega ljudstva, kateremu so v nekem napačnem razumevanju »ljudske prosvete« namenjeni. s. š.

★ **Jean Prévost: Histoire de la France depuis la Guerre.** (Ed. Rieder, Paris.) O tem velezanimivem poskusu mladega francoskega pisatelja, podati v knjigi zgodovino Francije v povojnem času, piše Ramon Fernandez v N. R. F. med drugim: »J. Prévost obravnava zgodovino Francije od premirja pa do letošnjega leta. Kar tiče tehnike, ki jo je izbral, in ki je edina primerna tako delikatni nalogi, obstoji v dobro premišljenem izboru iz bogatega slovstva, v kratkih in značilnih citatih, v neprestani skrbi zadostnega osvetljevanja gospodarskih in socialnih osnov. Kar tiče duha, v katerem je delo pisano, obstoji v tem, da se je skušal avtor postaviti v čim večji razdalji od dogodkov, da bi dojel samo njih bistvene poteze. Tako je dosegel torej srečno soglasje med ozkimi dimenzijami, melodičnimi težavami in načinom, po katerem hoče razmotrivati zgodovino. Zares, napor pri osvajanju tekstov, premislek, ki je določil izbiro in moralna lekcija, ki sledi iz tega, to je velika zasluga njegovega dela. Sleherna stran, sleherna vrstica vsebuje neko sodbo, časih prav originalno, tako, da imaš nedvomen dobiček pri čitanju, tudi če se ti zdi, da izreka Prévost svoje zaključke prenaglo ali pa da ne prihaja do zadostnih zaključkov. Prévostova objektivnost zadosti jasno podčrtava tudi napake francoske družbe. Prav narahlo pokazuje dvojno francosko dramo: kar tiče zunanje politike — napetost ljudstva, ki je po realni moči drugo po redu in se drži zdaj na čelu Evrope z orožjem in denarjem; kar tiče notranjih poslov — neumestni fiskalni in socialni patriotizem Francozov, nezadostno vztrajnost njih kolektivnega duha. V zvezi s tema dvema nevarnima pregrehama, se respektivni nedostatki strank stopnjujejo ali zmanjšujejo po tem, kakor se med seboj obtožujejo ali branijo, zakaj vse prenašajo skupno zlo. Po pravici zagotavlja Prévost, da vlada na splošno izredna nevednost v finančnih zadevah. Bistveni nauk knjige pa je ta-le: politiki, nam pravi, obtožujejo politike drugih strank, nikdar pa svojih volivcev; vendar pa leži v času zakonodajstva prav na volivcu, ki je postal spet državljan, največji del potreb, ki jih je s svojim glasovanjem želel.« — Avtor obeta še en del knjige, ki bo vseboval kronološke podatke, oficielne listine, statistike, in ki bo opremljen s kritično bibljografijo.

★ **Valéry Larbaud: Technique.** (Editions de la N. R. F., Paris.) Priznani pisatelj, estet, esejist in prevajavec Valéry Larbaud nam v svoji najnovejši knjigi — ki je pisana v neposnemljivem, izbrušenem jeziku in slogu svojstvenega esteta in pristno francoskega duhoviteža — podaja nekaj misli o slovstveni zgodovini. Kajpada, njegovo delo je kakor prijetna konverzacija, intimna in prijateljska, nikar kakšna znanstvena ali teoretizujoča razprava. Zato je tudi težko odrediti natančno snov njegovega spisa, saj s svojim mojstrskim obvladanjem tiste »tehnike«, ki ji pravimo po krivici časih morda nekoliko zbadljivo »načitanost«, prijetno jadra — da sam ne veš, kdaj in kako — od enega kraja obzorja do drugega, spotoma se s prikupljivim zanimanjem ustavlja še v tem in onem ograjenem vrtcu lepega slovstva, lepega tiska, lepe knjige, gradi malce fantastične mostove, ki naj bi združevali to in ono, kar je storjenega tu in tam, nazadnje pa si imel od knjige prekrasen užitek, ne da bi prav za prav mogel povedati, v čem je resnični tvoj dobiček; na uho — Larbaud je svoje vrste poet in čarovnik, kaj mari, če njegovo vtikanje v literarno vedo nima nikake ali vsaj malo porabne vrednosti — saj ti je hotel povedati le svoje lepe sanje in — ali jih nisi poslušal, kakor da drugače v resnici ne more biti?

★ **Antonio Fogazzaro v novi izdaji.** — Dvajset let po pisateljevi smrti je založba Mondadori — Verona — začela izdajati vsevkupno delo Antonija Fogazzara, mojstra italijanske proze iz polpreteklega časa. Urednik in izdajatelj te kritične izdaje je Piero Nardi; doslej so izšla sledeča dela: Piccolo mondo antico, Piccolo mondo moderno, Il mistero del poeta, in pa Leila. Tik pred izidom je zvezek drobnejšega blaga v prozi, ki bo obsegal naslednje spise: Fedele, Racconti brevi in Idilli spezzati; — zase izide še letos Malombra. — Izdaja teh spisov je tako v pogledu notranje obdelave in razvrstitve snovi, opomb in ocen ter življenjepisnih podatkov, kakor v pogledu zunanje opreme prav odlična. — Zanimivo je, da si je urednik Nardi postavil za nalogo, iztrebiti iz besedila napake v jezikovnem pogledu, radi katerih je od nekdaj med jezikoslovci (morda preveč) trpel Fogazzarov ugled. — Res je, da Fogazzaro nikakor ni obvladal sintakse in ortografije, kakor bi bilo potrebno. Dasi pravi urednik v svojih opazkah, da so mnoge pisateljeve samovoljnosti v jezikovnem pogledu nedotakljive, ker bi vsako popravljanje škodilo izrazu in misli, ki jo je hotel Fogazzaro iznesti, je vendarle še mnogo takega, česar v nobenem primeru ni mogoče zagovarjati, ker priča vsaj za pisateljevo nedoslednost, če ne za kaj hujšega. — Do Fogazzarovega jubileja upajo Italijani, da bo ta monumentalna in razkošna izdaja njegovih lepostovnih spisov že vsa izšla. — Do konca tega leta bo menda tudi kipar Zanetti dovršil Fogazzarov kip.

Dnevna kronika

Kaj pravite?

Dnevi učiteljskega zborovanja so torej za nami in Vaš list je o njem objektivno in zelo blagohotno poročal. Niti iz Vašega, niti iz drugih poročil pa ni razvidno, kakšen je idejni program JUU in sploh učiteljstva? Ali so sploh gg. delegati kaj definirali, kaj natančnejšega povedali o etičnih, o socialnih, o prosvetnih stremljenjih svojega stanu in organizacije? Če ni bilo o tem ničesar v poročilih, more javnost sklepati, da se organizacija še vedno ni pečala n. pr. z važnim poglavjem o etični vzgoji ljudi. Dandanes se je v Sloveniji v neobičajni meri razpasla neznačajnost, škodoželjnost in težnja maščevati se na bližnjem, kar skrajno kvarno vpliva na javno moralo. Učitelj je v prvi vrsti poklican, da bi take pojave pobijal! Ali o tem ni bilo na zborovanju niti besedice!

Brezposelnost je drug pojav, mimo katerega je šlo naše učiteljstvo na svojem zborovanju, ne da bi ga sploh omenilo. In vendar je učiteljska stanovska organizacija v prvi vrsti poklicana, da se peča s tem vprašanjem, saj ni vseeno, kam in v kakšne poklice odhaja mladina iz ljudskih šol. O potrebi poklicne organizacije, za katero naš javni upravni aparat še vedno ni našel razumevanja, čeprav je nujno potrebna, o tej potrebi naše učiteljstvo sploh ni obveščeno, torej se niti ne zaveda, da je ustanavljanje takih posvetovalnic narodna in socialna in moralna dolžnost vzgojiteljev.

O alkoholizmu, o naraščanju surovosti med mladino, o pojemanju zanimanja dorastle mladine za kulturno delo v društvih in o vseh drugih poglavjih naši narodni vzgojniki tudi niso izpregovorili besedice. Kar so govorili na zborovanju, je bilo predvsem nekaj besedi o državljanskih vrlinah in zavednosti učiteljstva, kakor da bi drugi stanovi ne ljubili zadosti države in domovine ter naroda — predvsem pa zahteve o gmotni in socialni zaščiti lastnega stanu. Gg. učitelji so sicer govorili o idejnih temeljih svoje organizacije, kje pa je tista etična ideja, niso povedali. Niso tudi izgubljali dosti besed o dejanskih potrebah naroda in to je treba obžalovati! Prav gotovo pride čas, ko bo slovenski narod vprašal svoje učiteljstvo: »Kakšen je bil vaš delovni program za narod v najtežjih časih gospodarske in moralne krize in kako ste ga izvajali?« Kaj pravite, kakšen odgovor bodo dajali tedaj učiteljska organizacija, ves učiteljski stan in učitelji posamezniki? Najlažje bodo morda še odgovarjali posamezni učitelji, toda le posamezni, če se še pravočasno učiteljski stan ne zave velikih dolžnosti svoje dobe!

Koledar

Sobota, 9. julija: Nikolaj in tovariši, mučenci.

Novi grobovi

† **V Ljubljani** je umrla gospa Marija **Zajc**, trgovka. Pokojnica je bila dobro znana zlasti naši deci, ki je pri njeni stojnici v Tivolskem drevoredu, kaj rada kupovala slaščice, pa je marsikomu izmed malih stisnila kaj sladkega v roko samo za »Boglončkaj«. Pred več leti je gospo napadla težka živčna bolezen, smrt jo je sedaj rešila daljnega trpljenja. — Pogreb bo danes popoldne ob 4. N. p. v m.! Žalujočim naše iskreno sožalje!

† **Pri Sv. Urbanu pri Ptuju** je umrla v starosti 39 let, blaga žena in mati Marija **Kramberger.** Plemenita žena je lepo vzgojila svojih sedem otrok, od katerih je eden, in sicer France, vodja mestnega konskripcijskega urada v Mariboru. Leta 1915 je njen mož padel na soški fronti in z vso vztrajnostjo materinske ljubezni je vodila gospodarstvo in gospodinjstvo in ohranila otrokom, od katerih je večina mladih, lep dom. Delo in molitev sta izpolnjevala vse njeno življenje. Vsemogočni ji bo pravičen sodnik za vse, kar je dobrega storila v tej solzni dolini. Žalujočim, zlasti sinu Francetu, naše globoko in iskreno sožalje!

Osebne vesti

= **Z ljubljan. univerze.** Za dekana tehniške fakultete za stud. leto 1932—33 je bil izvoljen gospod dr. **Kral** Alojz, redni profesor tehnične mehanike.

= **Premeščenja na pošti.** Po službeni potrebi so premeščeni s poštnega ravnateljstva v Ljubljani g. **Josip Stukelj,** svetnik V. skupine, v Skoplje, Franc **Šalehar,** administrativni uradnik, za poštnega uradnika k pošti Ljubljana II. (kolodvor); z ljubljanske glavne pošte pa je premeščen poštni uradnik Joško **Campa** k pošti v Novi Sad.

Cerkveni vestnik

Za duhovnike bodo petdevne duhovne vaje v Domu od 15.—21. julija zvečer. Priglasite se!

Ostale vesti

— **Kmetijsko-gospodinjska šola šolskih sester v Repnjah na Gorenjskem** otvori s 1. oktobrom t. l. šestmesečni kmetijsko-gospodinjski tečaj, ki bo trajal od 1. oktobra 1932 do 31. marca 1933. V šolo se sprejemajo le kmetska dekleta, ki so dopolnila 16. leto in so neoporečno lepega vedenja ter zdrava. Poučuje se teoretično in praktično v vseh gospodinjskih predmetih, kakor tudi v poljedelstvu, živinoreji, vrtnarstvu in sadjarstvu. Gojenke se tudi vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu in ravnanju z bolniki. Natančnejša pojasnila daje vodstvo kmetijsko-gospodinjske šole šolskih sester v Repnjah, p. Vodice nad Ljubljano.

— **Dr. Budak zapustil sanatorij.** Dr. Budak, na katerega je bil nedavno izvršen surov napad na zagrebških ulicah, pri čemer je dobil hujše poškodbe, je sedaj že zapustil sanatorij, kjer se je zdravil. Preiskava o napadu se še vrši. Sodni svetnik Katnič, ki vodi to veliko preiskavo, bo zaslišal še trinajst prič. Od štirih aretirancev dva priznavata napad, druga dva pa trdovratno tajita. Sedaj, ko je dr. Budak zapustil sanatorij, ga bodo konfrontirali z vsemi osumljenci.

— **Dobrovoljci!** Dela se na to, da bo podaljšan rok za podaljšanje prošenj dobrovoljskih uverenj. Vsi oni, ki še niste vložili prošnje, enako tudi svojci padlih ali umrlih dobrovoljcev, če so ti bili vzdrževatelji družin, naj se takoj javijo okrajni organizaciji, da ji ta pošlje potrebne tiskovine. Oni dobrovoljci, ki so prošnjo že vložili, a do danes uverenja niso prejeli, naj pošljejo svoj natančen naslov, navedejo naj obenem svoje rojstne podatke: kraj — vas, občino, leto ter očetovo ime. Tisti, ki niste člani organizacije, ne odlašajte s svojim pristopom, čim več nas bo, tem večji bodo našli uspehi. Tovariše, dodeljene z zemljo v Rakičanu, vabi odbor na sestanek dne 9. t. m. ob 20 v spodnjih prostorih hotela Mikliča. Važno in nujno!

Odbor.

— **Sprejem gluhonemih otrok.** V gluhonemnico v Ljubljani se sprejemajo za šolsko leto 1932/33 vnovič gluhonemi otroci na prošnjo staršev ali njih namestnikov. Prošnje v smislu razpisa v Službenem listu z dne 11. junija t. l. je treba vložiti pri ravnateljstvu do 31. t. m.

— **V Službenih novinah** št. 152 od 6. t. m. je objavljen »Pravilnik o izdelovanju regulacijskih načrtov«.

— **Nova telefonska zveza.** Prometno ministrstvo je dovolilo da se otvori telefonski promet med Ljubljano in Verono. Taksa za trminutni pogovor je 8.90 lr.

DAJ slado **DAM** led.

— **Zid so prekopali in vlomili.** V Zagrebu je bil predsnočnjim izvršen zelo drzen vlom. V trgovino Josipa Škrivaneka so ponoči vlomili neznani vlomilci in mu odnesli za več tisoč dinarjev blaga. Vlomilci so se poslužili povsem modernega načina vlamljanja. Prekopali so zadaj zid poslopja in tako prišli v prostore trgovine. — V Zagrebu je najbrže na delu velika in dobro organizirana vlomilska tolka, zakaj ne poteče noč, da ne bi bil izvršen kje drzen vlom. Kljub velikim naporom policije se še ni posrečilo, da bi prišli drznim dolgoprstnežem na sled.

— **Če se kolesarski tat ne zna dobro peljati na kolesu.** Iz Zagreba poročajo: Inkasant Peter Grobelnik se je te dni podal v neko gostilno v Kalčičevi ulici, da bi pogasil žejo z brizgancem. Zunaj pa je pustil svoje kolo. Baš, ko je nastavil čašo k ustnicam, pa je opazil, da je na njegovo kolo sedel mlad moški. Brž je skočil na ulico in začel klicati: »Primite tatu!« Pa so bili ti klici povsem odveč. Zakaj kolesarski tat se ni znal dobro voziti na kolesu. Lovil je ravnotežje zdaj na levo zdaj na desno, dokler ni na oglu ulice zletel po tleh in padel v roke pravici.

Ne potrebujem reklame, delo govori!
PRALNICA, LIKALNICA IN ČISTILNICA OBLEK
Ljubljana, Mestni trg št. 8 (HAMAN)

— **Ženski jeziki.** Iz Mitrovice poročajo: V vasi Gibaračka planina sta se pošteno skregali ženi sosedov Stjepana Živanoviča in Franca Šmare. Francova žena je bila močnejša in je Stjepanovo ženo pošteno pretepla. Ko je Živanovič to zvedel, se je silno razjezil, pograbil sekiro ter odšel k Šmaru. Ta se je, videč sekiro, prestrašil. Z ženo sta se skrila na pod. S seboj sta vzela nabasano dvocevko. Živanovič pa je že zagledal lestvo, po kateri sta se rešila njegova nasprotnika in se je brž poslužil. Ko je Šmar videl, da Živanovič pleza po lestvi, je ustrelil. Kroglja je Živanoviču odrgnila kožo na glavi, vendar je kljub temu nadaljeval pot po lestvi. Šmar je ustrelil drugič. Ta strel pa je Živanoviča na mestu ubil.

— **Pri revmatičnih bolečinah vseh vrst** se doseže dober uspeh s Togal-tabletami. Po strokovnjaških ocenah mnogih zdravnikov, med katerimi je mnogo priznanih profesorjev zdravnikov, delujejo Togal-tablete hitro in učinkovito. V predpisanih količinah so neškodljive za srce in ostale organe. Vprašajte svojega zdravnika! Poskus Vas bo prepričal! Zahtevajte v Vaši lekarni prave Togal-tablete! Ako slučajno niso na zalogi, se jih lahko takoj nabavi..
(Odobreno od Ministrstva Socijalne Politike in Narodnega zdravja S. br. 1437 od 5. II. 1932.)

— **Našim gospodinjam** je namenjena najnovejša knjiga: Naši gostje — kako jim strežemo, ki jo je spisala s. Deodeta Kump, učiteljica gospodinjske šole. Knjiga ima 63 strani besedila, 66 slik. Cena vezani knjigi je Din 45.—. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. To je po vojni prva slovenska knjiga, ki bo izpolnila veliko vrzel v slovenski literaturi vsake gospodinje, t. j. o strežbi (serviranju) pri mizi in predpripravah za razne pojedine, ki se prirejajo v domačem krogu in med znanci in prijatelji ali izrednih družabnih slavnostih (čajanke, banketi itd.) V posebnem delu obravnava pisateljica podrobneje naslednja poglavja: pogrinjanje mize, strežba pri zajterku, pri mali južini (malici, predjužku), pri obedu (kosilu), popoldanski južini, večerji, routu. Posebej razpravlja o strežbi pri mizi sploh in razvrstitvi prostorov pri mizi, o buffetu, o pikniku. — Knjigo priporočamo tudi kuharicam, gospodinjskim pomočnicam, bivšim učenkam gospodinjske šole in tečajev, ter natakaricam in natakarjem.

— **»Franz-Josef« grenčica** odpira duševnim delavcem, živčno oslabelim in ženskam črevo.

— **Kaj deluje v kavi?** Znani atenski farmakolog, prof. Joachimoglu, kateri se že dalj časa bavi s preiskovanjem delovanja alkaloidov, posebno pri njihovem uživanju v pijači kot je kava, čaj, mate itd., proučil je pred kratkim zopet delovanje kave po najmodernejših metodah za preiskovanje. On se je sedaj poslužil metode prof. v. Freya, s katero se more natančno ustanoviti mera globine sna. On je našel, da se z navadno kavo ali s čistim kofeinom san popolnoma izgubi, medtem ko kava brez kofeina ni delovala razburjajoče na centralno živčevje. Poizkusi prof. Joachimoglu ponovno dokazujejo, da se razbujajoče delovanje kave, prikazano z znanimi pojavami kot nervoza, nespečnost, srčno utripanje, tresenje mišičev, pojačeno mokrenje itd., lahko nanaša samo na njeno vsebino kofeina.

Naznanila

Ljubljana

Šišensko prosvetno društvo priredi jutri dne 10. julija izlet v Pekel pri Borovnici in odtod na Rakitno. Odhod ob 6.14 zjutraj z glavnega kolodvora. Pri sv. maši naj bo vsakdo doma. Člani in prijatelji, udeležite se izleta polnoštevilno! Odbor.

Maribor

Katoliško izobraževalno društvo na Kosakih ima jutri v nedeljo ob 16 sestanek s poučnim predavanjem.

Krčevinsko izobraževalno društvo ima jutri v nedeljo slovesno proslavo 10-letnice obstoja. Zjutraj zahvalna služba božja, popoldne prireditev v »Lovskem domu«. Sodeluje godba Katoliške omladine.

Veliko dobrodelno tombolo priredi dne 17. t. m. prostovoljno gasilno društvo pri Devici Mariji v Brezju. Pričetek ob treh popoldne. 5 glavnih in 300 drugih raznih dobitkov. Tombola bo na vrtu g. M. Lešnika.

Mariborski pododbor združenja rez. častnikov opozarja članstvo, da se udeleži spominskih svečanosti, ki se bodo vršile dne 12. julija t. l. na Kajmakčalanu. Isti dan so tudi enake svečanosti v Kragujevcu. Za oboje je dovoljena četrtinska vožnja. Udeleženci uživajo popust glede prehrane in stanovanja. Javiti se je pri pododboru, kjer se dobi legitimacija.

Naša akademska anketa

»Mladina, vedite, to je povračilo!...«
Henrik Ibsen.

Odločne in ostre so te besede, ki jih je zapisal Ibsen v svojem »Stavbeniku Solnessu«. Pa kakor so bridke in grenke, prav tako so resnične in neizprosne; tega se sicer marsikdo ne zaveda dosti jasno, čeprav jih čuti prav vsak, star in mlad, bolj ali manj, z večjim ali manjšim veseljem. Zato tudi odgovori na »Slovenčevo« vprašanje, ki je prišlo po mojem mnenju ob zelo pravem času — dasiprav zveni nekoliko kot nezaupanje prihajajoči mladini, kar bo tudi vzrok, da ni toliko in takšnih odgovorov, kakor bi človek želel — na prvi mah razodenejo misli in nazore onih, ki nanj odgovarjajo: vsi »stari« — pa ta starost se ne meri toliko na leta, ampak po mišljenju in življenjski moči ter prožnosti duha — odgovarjajo negativno in črnogledo izražajo svoje nezaupanje v »mladce«, ki pa se samozavestno trkajo na prsa in z jasnim očesom ter z jekleno voljo in moškim pogumom gledajo v bodočnost.

Človeške sodbe so največkrat pristranske, dostikrat prenagljene in krivične, ker smo pač vsi slabotni in zmotljivi ljudje. Kakor ni prav, če kdo s prezirom in omalovažujoče zametava vse delo svojih prednikov, tako je napačno, če drugi z nezaupanjem in pomilovanjem gleda na »nezrelo in neizkušeno mladino«, ki bo kmalu morala prevzeti vodstvo narodov in držav v svoje roke. Resnica in pravica je na sredi: očetje imajo zmerom poleg slabih tudi precej dobrih lastnosti, ki jih bo vreden in pošten sin cenil in si jih osvojil, pravi oče pa bo vesel pogumnega sina, čeprav hodi nekoliko po novih in svojih poteh, saj ve oče, da je najburnejša in najnemirnejša mladina največja obljuba.

Starih nočem obsojati, le za mlade, h katerim se tudi sam prištevam, bom spregovoril nekaj besedi, v zagovor in opravičilo, da se ne bo zdela naša iskrena kritika in odkritosrčna borbenost kakor zametavanje in podiranje zdravih vrednot, ki so jih z vztrajnim delom in nemajhnim trudom ustvarili naši očetje.

Najbolj zaboli mladega človeka, ki vse dela z živim prepričanjem, z dobro voljo in neskaljenim idealizmom, ko vidi, da drugi z nezaupanjem motrijo vsak njegov korak. In to taki, ki bi morali mladino voditi k novim zvezdam, v višave, kjer je treba trdnosti in odločne samostojnosti, ki je prav danes najbolj potrebna, morda bolj ko kdajkoli. Zato sem bil prisrčno vesel uvodnika »Vzgojimo človeka« (»Slovenec«, 13. maja 1932), kjer pravi pisatelj med drugim tudi tole: »Bolj kot kdajkoli je potreba danes, da se polaga največja važnost na vzgojo k lastnemu, samostojnemu mišljenju. Pri tem mora vzgojitelj paziti, da ono samorastlost, ki je v poedincu, obvaruje in goji in nikakor ne sili mladega človeka, da takoj plava z vsakim tokom, ki se kje pojavi. V mladini je treba vzbujati veselje in zanimanje za čim globlje lastno, osebno življenje, z lastnimi prepričanji in ideali; vzgojiti je treba človeka tako, da bo imel pogum in ponos, svoje notranje prepričanje braniti in zagovarjati tudi pred drugimi, tudi pred javnostjo. Kajti nobena inkvizicija ni bila nikdar tako nestrpna, kakor je danes javno mnenje. Bila bi velika škoda, ko bi preko značajnih izrazitosti že v mladem človeku mehanično šel valjar vse izravnajoče stvarnosti, ki je lastna mrtvemu stroju...« Enako sem vesel besed, ki so izšle v istem listu letos 29. maja (str. 8). Tam bereš: »Mladina naših dni ima čudovit dar ostrega opazovanja in išče naprej. Z resnostjo prevzema nase bodočnost in dediščino prednikov. Kar je dobrega, ohranja, kar je slabega popravlja...« Sicer so danes taka priznanja redka, zelo redka; zategadelj pa jih je človek tem bolj vesel, če jih tu in tam vendarle sliši. Nekoliko pač tudi slutim, kdo jih je zapisal, vendar sem prepričan, da bi me marsikdo na prvi hip močno neverno pogledal, če bi mu razodel, kje sem jih bral.

Iz tega nekrščanskega nezaupanja, ki poleg nehvaležnosti najbolj zaskeli, izvira vse ono nepravičeno sumničenje in zavračanje, ki danes leti od starih na mladino. Iz tega nekrščanskega nezaupanja prihajajo dvomi, ali so 24- in 25 letni mladeniči sploh »možni »zrelega in odgovornega dela«. To nezaupanje je krivo, da se mnogim zdi vztrajnost in odločnost mladih kakor trmoglavost in prevzetnost; načelnosti daje nezaupanje žig upornosti in idealna zavzetost za kakšno stvar dobi videz nepremišljene zaletelosti in neodgovornosti. Sicer je res, da mladina odkrito, mnogokrat naravnost brezobzirno in neusmiljeno pove vso resnico, ki nas bo edina osvobodila. Toda, ako je to potrebno zaradi obče blaginje, potem ne gre, da bi zato mladino obsojali in prezirali ali ji odrekali kompetenco do resničnih sodb, čisto po onem reku: si duo faciunt idem, non est idem. Res, bil bi že čas, da se ne bi uresničevale Župančičeve besede o onem muzikantu, ki so mu gosli razbili na glavi samo zaradi tega, ker — bil je še mlad, pa je sviral resnico!

To bi bilo prvo. Drugo pa je naše **križarstvo ali mladinstvo,** ki se ga nekateri tako strašno bojijo — čeprav popolnoma po krivici — in ga drugi že devajo med staro, mrtvo blago, prav tako po krivici. Ne bom dosti govoril o tem, samo to bi rad naglasil, da križarstvo ni splahnelo v nič (čeprav danes nima svojega oficijelnega glasila), marveč je živ val, ki gre morebiti na zunaj neopazno, pa tem globlje na znotraj svojo pot naprej. Mladinstvo je in bo, in jaz verujem, da ga nihče ne bo zatrl, ker je živ in življenjski pojav, kakršnemu enakega danes pri nas ni. Samo prav ga je treba pojmovati in razumeti, pa bodo takoj odpadli vsi predsodki! Sicer ne morem trditi, v kakšnem obsegu in kako globoko je mladinstvo že zajelo našo mladino; to pa si upam reči, da je življenje onih mladih, ki stojijo izven križarstva, v duhovnem oziru strašno ubogo in klavrno, brez svetlobe, brez ljubezni in brez sreče. Pa še to bom zapisal, da se mnogi izmed »starih« premalo, drugi pa prav nič ne potrudijo, da bi se približali »mladim« in skušali razumeti njihove težnje. Potem ni nič čudnega, da postaja prepad med »starimi« in »mladimi« vsak dan širši in globlji, zakaj za vsako objektivno vrednoto se zahteva v človeku vsaj negativna dispozicija in česar nima človek v sebi, tudi izven sebe ne more vrednotiti.

Toliko sem moral povedati, dasiprav sem s težavo in bolestjo trgal besede iz srca. Pa so morale na dan, ne, da bi koga žalil in obsojal, marveč da bi opravičil svoje in svojih tovarišev delo in dobro voljo in pa da bi pomogel »starim«, da bi se nam približali in se zedinili. Kakor velja, da gre spoštovanje starim, tako velja, da gre spoštovanje mladim. Puero reverentia debetur! je rekel že Rimljan. Vsak rod ima svoje dolžnosti, ima pa tudi svoje pravice in te hočem varovati in zanje se bomo tudi borili. Priznam, na preteklost se ne moremo sklicevati, ker je pač nimamo; zato pa je v naših rokah bodočnost, ki jo bomo mi oblikovali in ki bo najbolj nepristransko pokazala, kaj zmoremo, ne samo v filozofiji, politiki in literaturi, ampak v celotnem življenju, kateremu bomo posvetili vse svoje mlade moči, da bo srečno in človeka vredno. Jože Gregorič.

Poizvedovanje

Gospa, ki je pozabila usnjate rokavice, dne 6. t. m. v Jugoslovanski knjigarni, jih dobi istotam.

Iz gubil se je v glavnem drevoredu v Tivoliju glavnik, s srebrom okovan. Ker je drag spomin, se naproša, da ga pošten najditelj vrne proti nagradi v upravi »Slovenca«.

Celje

☆ **Ogenj v cinkarni.** Včeraj na vse zgodaj je izbruhnil ogenj v cinkarni v Gaberju. Ogenj k sreči ni zavzel širšega razmaha, ker so bili pravočasno na mestu delavci, ki so se takoj lotili gašenja z gasilnimi pripravami v tovarni sami. Ko so prišli na lice mesta gasilci z motorno brizgalno, je bil ogenj že pogašen, tako da sploh niso stopili več v akcijo.

☆ **Obvestilo občinstvu glede rešilnega avtomobila.** Gasilno in reševalno društvo objavlja: Večkrat se je že dogodilo, da je kdo v prav nenujnih slučajih ali celo iz nagajivosti objestno pozval rešilni avto. Tako so nastali za društvo veliki neupravičeni stroški in za moštvo zamuda. Zato ponovno opozarjamo na predstoječe predpise, ki se naj vpoštevajo, ako kdo pozove rešilni avto. Razen tega je društvo prisiljeno glede denarnih sredstev izdati sledeči odlok: Prepeljavo bolnikov se bo izvršila izključno le tedaj, ako bo ob naročitvi tudi plačana taksa za prevoz. Prepeljava bolnikov na račun bolniške blagajne se bo prav tako izvršila izključno le proti pismenemu nalogu pristojnega zdravnika. Izjemna takojšnja pomoč bo le v primerih nenadne nesreče, ki bi se zgodila v mestnem okolišu, odnosno v bližini mesta. Napačne prijave bomo brezobzirno naznanili pristojni oblasti in bo moral njih povzročitelj poleg kazni po zakonu, plačati tudi najmanj dvakratno pristojbino za prevoz.

☆ **Trčila sta vlak in voz** k sreči brez hujših posledic. V četrtek 7. t. m. okoli tri četrt na 5 popoldne je vozil mrtvaški voz pogrebnega zavoda v lahnem diru po cesti od Vehovarja proti prehodu ceste čez Savinjsko železnico. Voznik, ki se je najbrž zanašal na to, da je Savinjčan moral peljati že pred pol ure, ni menda zato posebno pazil na progo. Imel pa je smolo, da je imel Savinjčan pray ta dan večjo zamudo, tako da je prišel po progi šele ob tej uri. Mrtvaški voz je bil že tik pred progo, ko je zagledal voznik vlak, kako pasira prehod čez cesto. Skušal je voz hitro ustaviti in potegnil za vajeti, konji so se pa v tem trenutku prestrašili in se vzpeli v zrak, voz pa se je zaletel sredi vlaka v ograjo stopnic osebnega vagona in jih odtrgal. Konje je vrglo na desno stran, voz se je tudi prevrnil in voznik se je zakotalil v travo. Vlak, ki je potegnil še malo za seboj mrtvaški voz, se je na srečo takoj ustavil. Zlomila pa se je pri vozu ost. Konjem in vozniku se pa k sreči ni zgodilo ničesar.

☆ **Smrtna kosa.** V Strossmajerjevi ulici je umrl na svojem stanovanju, v starosti 51 let, čevljar Jakob Horvat, v četrtek 7. t. m. — V petek 8. t. m. zjutraj je umrla v javni bolnišnici posestnikova hčerka Marija Ferleževa iz Ponikve. — Naj v miru počivata!

☆ **Krekova družina** napravi v nedeljo 10. t. m. izlet na Svetino. Ob 10 se bo vršila pridiga, nato na sv. maša, ki jo bo daroval P. Viktorin. Člani in članice se opozarjajo, da je odhod ob pol 7 zjutraj izpred Kapucinskega mosta.

Ptuj

Preiskava o bestialnem umoru 13-letne Marije Kmetec na Hajdinj, še ni imela pozitivnega uspeha. Orožništvo je sicer aretiralo štiri sumljive tipe, ki so se klatili po šumah v ptujski okolici, vendar njihova krivda v tej smeri še ni izkazana. Poizvedbe se nadaljujejo pod vodstvom orožniškega kapetana Cvetkoviča.

Samoumor. Šolski otroci so našli v gozdu pri Sv. Marku pri Ptuju na drevesu obešenega človeka. Otroci so obvestili bližnje sosede, ki so obešenca sneli z drevesa in v njem spoznali 18-letnega France Dominka. Kaj je gnalo mladega in sicer pridnega fanta v smrt, ni znano: najbrže je izvršil to dejanje v trenutku duševne zmedenosti.

Smrt uglednega moža. Kakor smo že poročali, se je posestnik in gostilničar g. Franc Bračič iz Rogoznice, smrtnonevarno ponesrečil, ko se je vozil prevrnil in ga pod seboj pokopal. Blagi mož je poškodbam podlegel. Rajnki je bil daleč naokoli znan ter obče spoštovan mož, ki se je udejstvoval zelo živahno tudi na prosvetnem in društvenem polju. Ustanovil je bralno društvo in domačo godbo. Bil je katoliški in narodno mož, radi česar je moral v bivši Avstriji pretrpeti mnoge šikane in zasledovanja. Pokopali so ga ob veliki udeležbi občinstva, na domačem pokopališču.

Nočno lekarniško službo ima od 9. do 16. t. m. lekarna pri »Zlatem jelenu«.

Trbovlje

Praznovanje pri rudniku. V petek, 1. t. m. se je pri rudniku delalo. Od takrat pa so delavci čakali od dneva do dneva ali bodo šli na delo ali ne. Po šestih dneh praznovanja so jih danes, 8. t. m. vendar poklicali na delo za danes in jutri. Potem zopet ne vemo, kako bo. Ko bi ljudje naprej vedeli, kako je z delom, kako dolgo bo treba čakati, bi se ta ali oni v prostem času še morda lahko zatekel kam na deželo, da si pri kmetih zasluži košček kruha vsaj za sebe, če že ne za družino. Med delavskimi družinami je velika potrtost vsled pomanjkanja in povrhu jih še tlači skrb za bodočnost. Čudno pa se zdi, da vkljub strogi odredbi praznovanja na gotovih ohratih dela na premogu nekaj številk s polno paro. Tu bi želeli pojasnila.

Hvalevredno. V soboto 9. t. m. bo ob 9 dopoldne delil mesar g. Jože Plevčak, brezposelnim delavcem kuhane klobase (brez kruha) brezplačno!

Slovenske gorice

Sv. Anton. Fantje tukajšnjega prosvetnega društva se živahno gibljejo; dne 17. julija vprizorijo znano in zabavno igro »Repoštev«. Vstopnina je znižana in je pričakovati velike udeležbe.

Negova. Tudi mi ne držimo rok križem; fantje se pridno vadijo za vprizoritev igre »Bele vrtnice«, ki je zelo zanimiva in lepa. Oddolžite se idealnim prosvetnim prizadevanjem negovske fantovske mladine.

FOTOAPARATE
svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtländer, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi
fotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Zahtevajte cenik!

Razdelitev ver po vsem svetu

Holandska revija »Het Schild« prinaša zanimivo statistiko o razdelitvi ver po vseh kontinentih sveta. Ta statistika potrjuje le to, kar je bilo že itak znano, da ima namreč katoliška vera največ vernikov na svetu. Glede na starejšo statistiko živi na vsem svetu 1 milijardo 850 milijonov in 170 tisoč prebivalcev. Od teh jih odpade na katoliško vero 351 milijonov 840 tisoč, to je okrog 19 odstotkov vseh prebivalcev zemlje. Za katoliško cerkvijo združujejo največ vernikov Konfucijeve verske ločine, ki imajo 304.027.000 vernikov. Za temi pridejo mohamedanci, bramani in budisti, protestanti in pravoslavni. Odstotno razmerje družin po njih verski pripadnosti v raznih kontinentih pa se razdeli tako-le:

V Evropi je 42.9 odstotkov katoliških družin, pravoslavnih je 25.3 odst., protestantov 24.3, židov 2.3, židov 2.3, mohamedanov 1.8 odst. K nobeni veri ne pripada 2.2 odst. in vrh tega je še 0.6 odst. družin, ki pripadajo nepoznanim veram.

V Ameriki, tako Severni kakor tudi Južni, živi 53.1 odst. katoliških družin .Brez vsake vere je 27.8 družin. Protestantovskih družin je 15.4 odst., židov 1.8, poganov 1, pravoslavnih 0.4, nepoznanih ver 0.4, mohamedanov 0.1 odst.

V Avstraliji je katolikov 22 odst., protestantov 62.4, poganov 11.2, pravoslavnih 4.1, pripadnikov nepoznanih ver 0.4 in mohamedanov 0.1%.

V Aziji je katoliških družin 1.7 odst., družin, ki pripadajo Konfucijevi veri 30, bramanov in budistov 42.5, mohamedanov 17.9, poganov 4.6, šintoistov 1.7, protestantov 0.5, pravoslavnih 0.5, pripadnikov nepoznanih ver 0.1 odst.

V afriki je katoliških družin 3.8, poganov 51.2, mohamedanov 37.1, protestantov 3.5, pravoslavnih 3.4, pripadnikov nepozn. ver 0.8, židov 0.3, budistov 0.1 odst.

Iz te statistike sledi, da so katoličani sorazmerno najmočnejša skupina zlasti v Ameriki. To pa zaradi tega, ker katoliška cerkev absolutno dominira v vseh španско-amerikanskih republikah Južne Amerike. V Evropi pa imajo katoličani skoro prav toliko pripadnikov, kakor obe najbolj sorodni cerkvi, pravoslavna in protestantska. V Afriki imajo seveda absolutno večino pogani in mohamedani, v Avstraliji pa imajo veliko večino protestantske cerkvene ločine. Zanimivo je nadalje, da ima Amerika še drug rekord, namreč največ ljudi, ki ne pripadajo nobeni veri. Ti so večinoma v Združenih državah Severne Amerike. Nasprotno pa, ne najdemo v Afriki in Aziji skoro nikakih brezvercev.

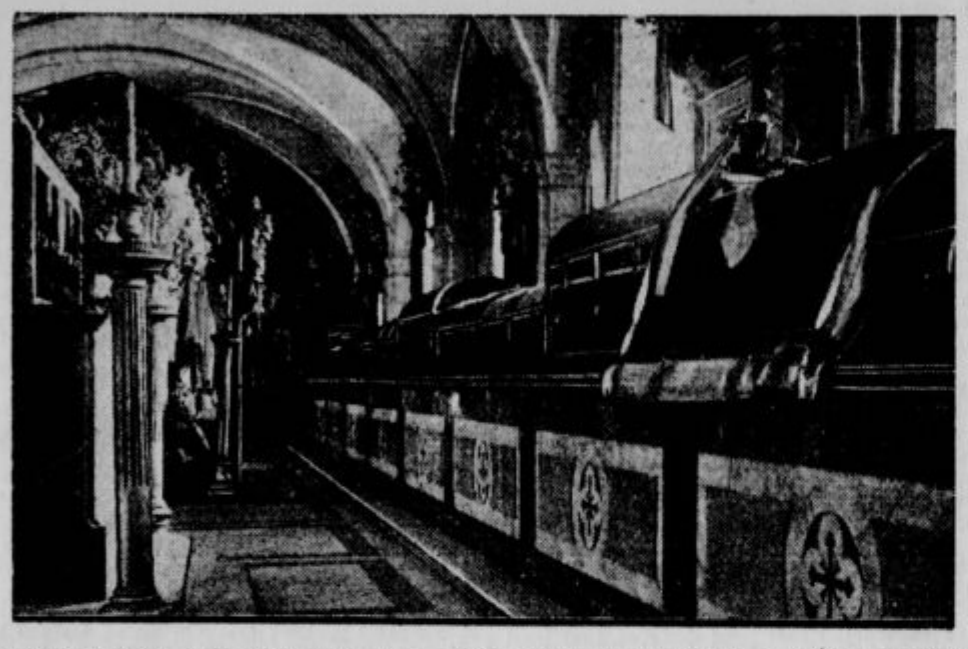

Kraljevska grobnica v Lizboni. Slika nam kaže v cerkvi sv. Vincencija v Lizboni. V tej grobnici družinsko grobnico portugalske kraljeve družine bodo pokopali zadnjega portugalskega kralja Emanuela II.

Za kolesarje

Tudi kolesarjenje ima svoje prednosti, ker razgiba naše mišice v rokah, nogah, na hrbtu in v prsih in tako precej močno okrepi skoro ves organizem. Pri kolesarjenju pa lahko čutimo še prijetne vplive svežega zraka, zlasti če globoko dihamo in tudi solnce stori svoje. Ogibati pa se je treba prašnih cest in preveč hitrega vozarjenja, s katerim se preveč utrudimo, kakor pri vsakem prenapornem delu, radi česar potem hujšamo, si pokvarimo srce in pljuča. Na srcu bolni in ljudje, ki imajo razširjena pljuča, ali taki, ki kolikor toliko trpijo na arteriosklerozi, se ne smejo voziti s kolesom.

Povprečna hitrost 15 km na uro je še najbolj pravilna. Starejše in ne več popolnoma čile osebe, kakor tudi živčno bolehni naj se zadovoljijo z 10—12 km na uro. Če piha veter v nasprotni smeri vožnje in če je cesta dolgo časa napeta, je boljše, da se gre peš. Pri prav malenkostnih živčnih boleznih, slabotnosti telesa, zaprtosti in pri takih, ki se kaj radi redijo, kolesarjenje lahko mnogo koristi. Koristno je kolesarjenje tudi za tiste, ki bi sicer morali opravljati dihalne vaje.

Nikdar ne smemo voziti z odprtimi usti in z naprej nagnjenim telesom; tudi kaditi med vožnjo ni dobro. Vodilo kolesa naj bo vodoravno ali pa obrnjeno navzgor. Vodila, ki so obrnjena navzdol, so neprimerna. Pri sedlih je treba paziti, da so udobna in da človek po nepotrebnem ne trpi radi njih.

Zmerno kolesarjenje je za ženske prav tako priporočljivo, kakor za moške. Vendar je treba paziti, da so primerno tudi higijenično oblečene. — Dirkanje in prehitro vozarenje pa je skoro vedno zdravju škodljivo in posledice se pokažejo prej ali slej.

Kdor ni čisto zdrav in bi rad vozil kolo, naj se posvetuje z zdravnikom, ki mu bo povedal, kako hitro sme voziti. Noge pri kolesarjenju ne trpijo, če kolesar pritiska na pedala s koncem noge nekako tam, kjer so v čevlju prsti. V tem slučaju dobi celo mišičevje na nogi lepše oblike.

Iz Slomškovega življenja

V nabožnem listu »Kraljestvo božje« objavlja naš zgodovinar dr. Fr. Kovačič zanimive podrobnosti iz Slomškovega življenja na podlagi doslej neznanih Slomškovih zapiskov. V najnovejši številki so objavljeni doslej neznani Slomškovi zapiski o njegovi novi maši dne 26. septembra 1824 s podatki o tedanjih novomašnih običajih. Med izlivi Slomškovega pobožnega srca ob novi maši se nahaja tudi značilni stavek: »Slovenščino neguj v čast božjo in v zveličanje Slovencev.«

Prvi časopis v kitajski pisavi

V Šanghaju je pred 2 mesecema začel izhajati prvi kitajski časopis, ki je tiskan s pravimi kitajskimi znaki, kakor jih ima kitajska pisava. Kljub temu, da izhaja časopis šele dva meseca, ima že 40.000 naročnikov.

Solnčenje ali zračenje

Mi kopalci mislimo, da sta pri kopanju najbolj potrebna solnčenje in kopanje; v resnici pa je prav tako potrebno in še mnogo bolj koristno zračenje. Na lahko oblečen kopalec koristi z zračenjem, ki ga izmenjava s kopanjem, lahko svojemu telesu več, kakor s solnčenjem. Telo se pri tem utrdi in mnogo manj utrudi. Kadar pride človek iz vode, pa naj vedno pazi, da se vedno hitro osuši in takrat mirno ne stoji na vetru. Osuši se še najlažje človek z gibanjem ali pa naj se otare z brisačo. Potenje in parjenje na vročem solncu pa ni več podobno zračenju.

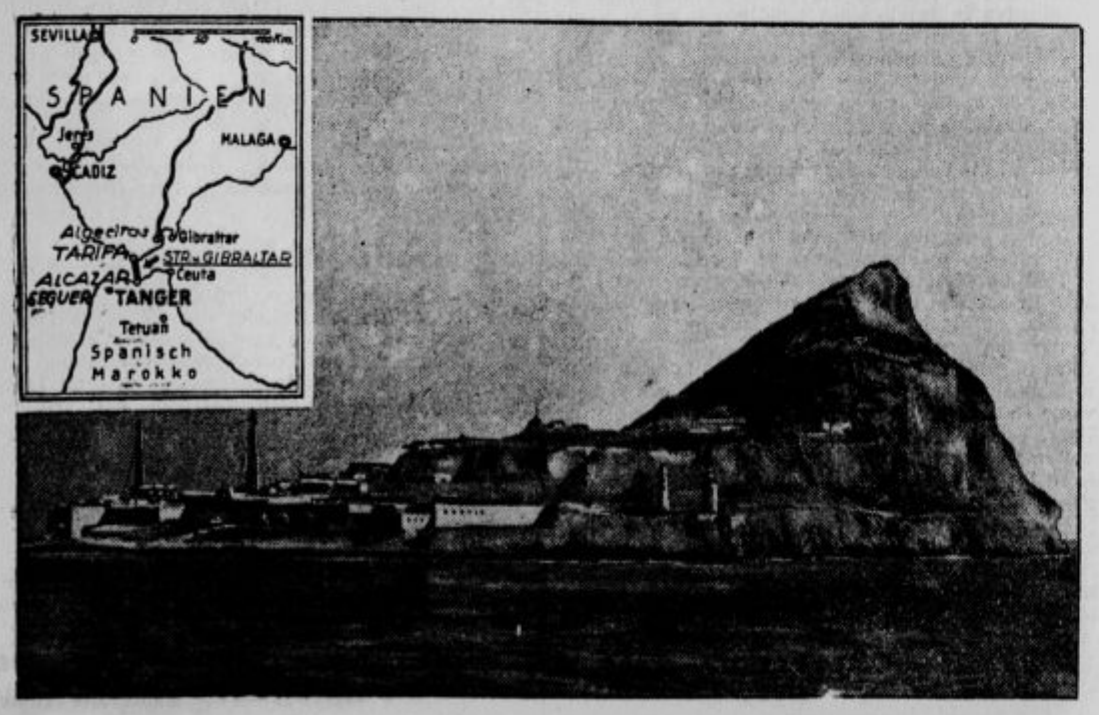

Gibraltarski tunel so začeli kopati. Pogled na Gibraltar, visoko kamenito pečino, ki z močno trdnjavo obvlada morsko ožino med Evropo in Azijo. Sedaj nameravajo napraviti pod morskim dnom ogromen tunel ,ki bo vezal Evropo in Afriko in tako ustvaril izborno železniško zvezo med Španijo in španskim Marokom. Zveza se bo zlasti obnesla v primeru vojne, ko ne bodo mogle sovražne vojne ladje, ki bi sicer z lahkoto zaprle morsko ožino, ničesar opraviti proti temu tunelu, radi česar bo ostala zveza nepretrgana.

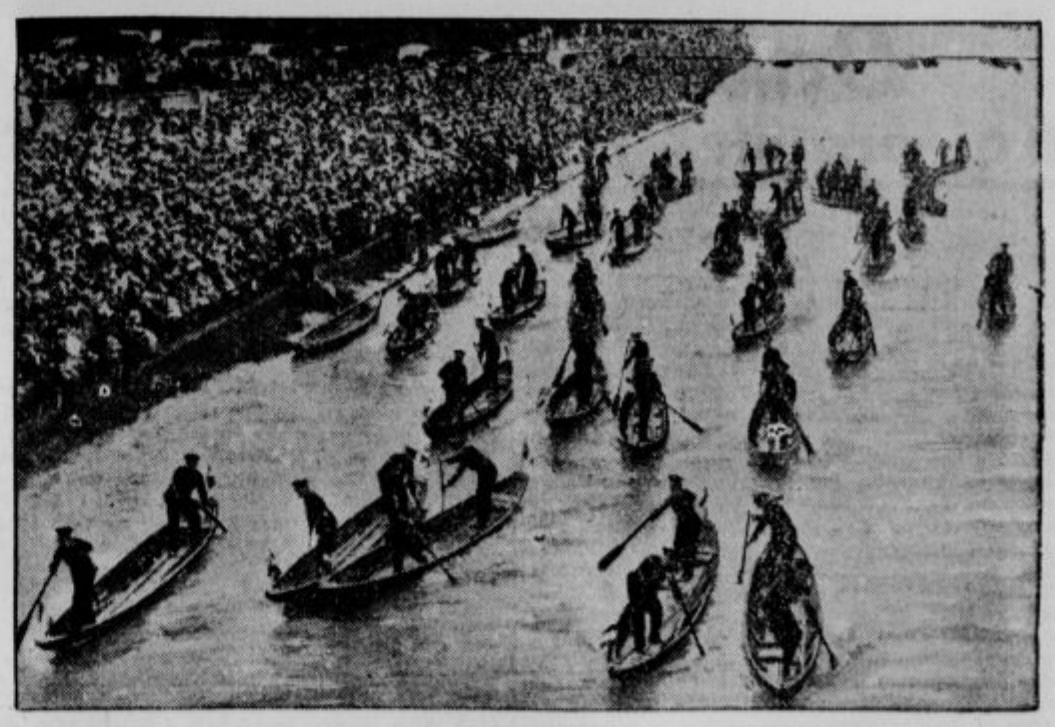

Dunajska policija in sport. Kakor vsako leto, je dunajska policija tudi letos priredila veliko vodno zabavo, na kateri so policisti priredili tekmo v veslanju. Kakor vidimo, gledalcev ne manjka.

Orhideje - čudo med rožami

Že kraljica iz Sabe, ki je šla na obisk h kralju Salomonu, mu ni prinesla v dar ničesar drugega, kakor krasno zbirko najbolj plemenitih in redkih orhidej. Iz svojega vrta je dala izkopati drevesa, na katerih so rastle orhideje, s koreninami vred in ko je potovala s karavano na obisk k Salomonu, je izgledala njena karavana tako, kakor da bi bila majhen gozdiček sredi puščave. In prav gotovo se je kralj Salomon razveselil tega tako redkega cvetja bolj, kakor pa če bi mu kraljica prinesla dragocenih kamnov in zlata.

Orhideja je cvet, ki ima čudovit mehak vonj, nežne, toda pisane barve in čudovito obliko čaše in cvetnih listov. Še danes dajejo bogataši za te čudovite rože ogromna premoženja. Plačujejo te rože po njihovi redkosti in orhideja lahko stane pet ali pa pet tisoč dolarjev. — Koliko človeških življenj se uniči pri nabiranju in iskanju te kraljice rož. Strašni doživljaji, ki jih dožive iskalci orhidej v pragozdovih in džunglah južne Amerike, otoka Sumatre, Bornea ali Madagaskarja so strašnejši kakor trpljenje in strahote polarne ekspedicije. Te nevarne rože nudijo res svojo nerazumljivo in dostojanstveno lepoto, zahtevajo pa zato od tistih, ki jih iščejo, mnogokrat ceno življenja.

Za povprečnega človeka je orhideja — čuden cvet, ki si ga lahko privoščijo le najbolj bogati. Med eksotičnimi vrstami orhidej najdemo take, ki so podobne golobom in zopet druge, ki so tako na las podobne krasnim metuljem, da bi človek prisegel, da peroti tega metuljčka še trepetajo. Neka vrsta ima ime miltonija, koje notranji cvetni listi so čisto podobni razprostrtim perotim netopirja. Krasne so tako zvane tigraste orhideje, krvavo-rdeče in čisto kakor lilije bele, ki spominjajo na nevestino obleko.

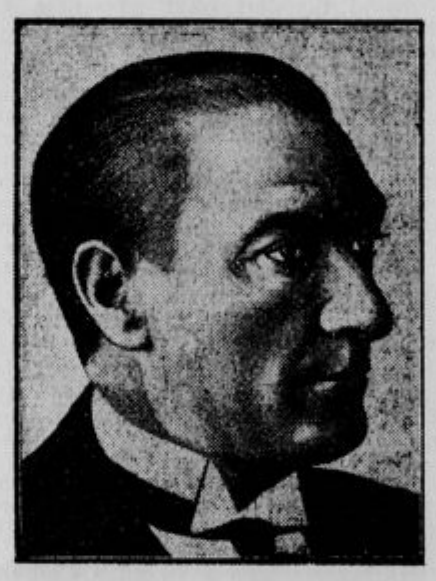

Predsednik turške države Gasi Mustafa Kemal, ki je s svojo dobro politiko dosegel, da bo Turčija sprejeta 10. julija v Zvezo narodov.

Znan amerikanski iskalec orhidej, ki je iskal orhideje v pragozdovih južne Amerike, pripoveduje sledeče: »Nevarni in nezdravi deževni čas se je bližal, misliti sem moral že na odhod kljub temu, da nisem našel niti ene redke ali nenavadne orhideje. Takrat pa mi prinese neki Indijanec zbirko sto cvetov, med katerimi je bil eden tako krasen kakor ga še nikdar nisem videl. Vzel sem ga v roko, da bi si ga ogledal od blizu. V mračni svetlobi džungle so se svetlikale pisane barve kakor žive. Brez dvoma je bila to najbolj čudovita orhideja, ki sem jo sploh kdaj videl. Naenkrat pa je zatrepetala ena izmed živobarvnih lis na cvetu in se začela premikati. V blaznem strahu sem vrgel pošast iz roke in zbežal. Držal sem namreč v rokah prav posebno strupeno kačo, ki je bila zvita na vejici. Ta slučaj je zadosten dokaz, kako čudovite oblike imajo orhideje, če se pusti prevariti celo star, izkušen iskalec orhidej.«

Sicer pa je najbolj čudovita lastnost orhidej prav ta, da so neverjetno podobne drugim oblikam iz živalskega in rastlinskega življenja. Na mnogo načinov so že skušali razložiti to čudno svojstvo orhidej in morda drži še najbolj ta, da varuje orhideja sama sebe na ta način, da prevzema obliko in barve drugih živali, ki žive v džungli. Čudovita narava jih spreminja nekako tako, kakor spreminjajo nekatere naše živali pozimi barvo svojega kožuha.

V vseh džunglah, v Panami in Meksiki, na Madagaskarju in v Ekvadorju, v Braziliji in ob reki Orinoko ležijo pokopane mnoge žrtve, ki so padle pri iskanju orhidej. Imena pionirjev, ki so iskali neznane nove orhideje in se pri tem izpostavljali silni nevarnosti, spoštujejo tudi ljubitelji orhidej. Nešteto nevarnosti grozi iskalcem orhidej: malarija, sovražni domačini, divje zveri in kače. Iskanje je otežkočeno še s tem, da rastejo orhideje često na vrhovih visokih dreves. Če je ta slučaj, potem ne ostane drugega, kakor da človek sam spleza na drevo, na katerem je najmanj nekaj kač, ali pa da pošlje na drevo domačina, ki mu lahko pokvari nežno orhidejo. Včasih se posluži tudi lasa tako, da z zanjko vjame vejo, na kateri raste orhideja in jo pritegne k tlom. Če pa to ni mogoče, potem pa je najboljše tako, kakor je napravila kraljica iz Sabe, da podre namreč celo drevo. Nič čudnega zato, če so drage. Pa to še ne zadošča, tudi če jih iskalec srečno najde in spravi do najbližjega pristanišča, tedaj jih mnogokrat uniči morska vožnja. Džungelska roža pač ne prenese morske vožnje. Pri neki pošiljki od 27.000 orhidej iz Južne Amerike so vsahnile vse, razen dveh. Pri pošiljki od tisoč orhidej, ki so imele čudovite in redke oblike in katere so poslali iz Filipinov v Ameriko, so usahnile vse. Pa orhideje nagajajo še naprej. Četudi pridejo srečno v svojo novo domovino, kjer naj bi rastle naprej v umetno ustvarjeni džungli, pod steklom, nočejo tako uspevati, kakor preje. Razumljivo je, da morajo redki cvetovi, ki pridejo na trg, poplačati vse tisoče in tisoče tistih cvetov, ki so propadli na poti iz džungle. Odtod neverjetna njihova cena.

Zgled dobre dresure prinaša gornja slika, ki kaže, kako dobro shajajo v nizki kletki krmežljava muca in par kitajskih kanarčkov.

Katoličani v Franciji

Ker je Francoska republika že od l. 1905 popolnoma ločena od cerkve, ne more katolicizem niti najmanj vplivati na vladanje države. Kljub temu pa je vpliv katoliške cerkve izredno močan, in cerkev vpliva le s svojo avtoriteto in sicer zlasti med manjpremožnimi sloji, ki imajo seveda tudi v Franciji veliko večino. Cerkev ima v Franciji 17 nadškofov, 71 škofov in 47 tisoč duhovnikov.

*

Buster Keaton.

»Kako vam ugaja Buster Keaton?«

»Kdo pa je to?«

»Kaj, vi ne veste, kdo je Buster Keaton? Znameniti Buster Keaton! To je vendar mož, ki se nikdar ne smeje!«

»No — res umetnost! Pri današnjih časih...«

———

Na cesti stoji mal pobič in joka. Neka usmiljena mamica ga vpraša: »Dečko, zakaj pa jokaš?«

»Ker —«, vzdihuje pobič, »ker — ima moj brat — sedaj — velike počitnice — jaz pa ne.«

»Kako pa to, da ti nimaš počitnic?«

»Jaz — jaz pa ne hodim v šolo!«

»Zgini v vodo, zverina! — Saj nisem šel zato lovit ribe, da bi jih jedel kar cel teden.«